

SAMENVATTING

Het huidige speelruimtebeleid is vastgelegd in het 'beleidsplan Speelvoorzieningen', dat in 1995 is geschreven. Dit beleidsplan is sterk gericht op het beheer en de veiligheid van speelvoorzieningen.

In de gemeente Barendrecht leeft de wens om het huidige speelruimtebeleid uit 1995 te actualiseren en bestuurlijk vast te stellen.

De komende jaren wil de gemeente een speelruimtebeleid ontwikkelen dat niet alleen gericht is op veiligheid, maar vooral ook op speelplezier. Daarnaast wordt niet alleen gekeken naar de ingerichte speelplekken, maar juist naar de bespeelbaarheid van de gehele woonomgeving. Tenslotte is het sociale aspect van spelen van groot belang. Spelen is ook ontmoeten.

Het primaire doel van het speelruimteplan is het waarborgen en creëren van de benodigde speelruimte in Barendrecht voor kinderen en jongeren in de leeftijd van 0 tot 23 jaar.

Kort samengevat heeft het speelruimteplan als doel:

- Het opstellen van een langetermijnvisie op spelen voor kinderen en jongeren van 0 tot 23 jaar;
- Het vaststellen van normen voor de kwantiteit en kwaliteit van speelruimte;
- Het opstellen van richtlijnen voor de inrichting en het beheer van de speel- en sportvoorzieningen;
- Het inzichtelijk maken van de benodigde financiële middelen.

Spelen is in al haar vormen van wezenlijk belang voor de ontplooiing van de opgroeiende doelgroep en is de basis voor haar geestelijke en lichamelijke ontwikkeling.

Lichamelijke activiteit van kinderen, jeugd en jongeren heeft een positief effect op de gezondheid, op het psychisch en sociaal welzijn en op de motorische ontwikkeling. Bewegen heeft een positief effect op het tegengaan van overgewicht en bewegingsachterstand.

Integrale aanpak

De druk op de openbare ruimte wordt steeds groter, waardoor de fysieke ruimte om te spelen steeds verder af neemt; het (auto)verkeer, de verdichting van de woningen, voorzieningen voor volwassenen en hondenpoep vormen een belemmering voor met name het informeel spelen. Gemeenten moeten om deze reden creatiever omgaan met de gehele openbare ruimte ten aanzien van spelen, zowel formeel als informeel. Multifunctioneel gebruik van de openbare ruimte moet worden gestimuleerd. Indien dit niet mogelijk of niet gewenst is moet een zorgvuldige afweging tussen de verschillende belangen worden gemaakt. Kinderen dienen hierbij als volwaardige gebruikers van de openbare ruimte te worden behandeld. Hiervoor is een integrale aanpak noodzakelijk. Dit vereist een verandering in het denken bij het bestuur, de ambtenaren en de burgers.

Informeel spelen

De gehele openbare ruimte kan dienen als informele speelruimte. Speeltoestellen kunnen dan ook gezien worden als een vervanging van de mogelijkheden die van nature aanwezig zijn. De noodzaak om formele speelplekken te creëren neemt toe naarmate de fysieke ruimte om te spelen afneemt.

Indien er veel informele speelruimte is dan zal het dus niet nodig zijn om veel speelplekken aan te bieden. Speelruimte blijft echter maatwerk per wijk!

De gemeente wil voldoende informele speelruimte aanbieden aan de kinderen, jeugd en jongeren. Waar deze informele ruimte tekortschiet in kwantiteit of kwaliteit wordt zij aangevuld met formele speelruimte (speelplekken).

Ontmoeten

Naast het spelen en sporten is met name voor jongeren het ontmoeten van groot belang. Het zomaar wat rondhangen van jongeren op straat wordt al snel geassocieerd met niets doen, terwijl dit voor jongeren een activiteit van grote betekenis is.

Het ontmoeten kan zowel plaatsvinden op informele plekken in de openbare ruimte als op een daarvoor aangewezen plek.

Huidige situatie

De gemeente Barendrecht heeft in totaal 1107 speeltoestellen in beheer verspreid over 299 speelplekken. Naast deze openbare speelplekken zijn nog eens 180 speeltoestellen op de schoolpleinen (openbaar toegankelijk) aanwezig.

De kwaliteit van de speelruimte is zeer divers. Met name in Barendrecht Centrum zijn veel buurtspeelplekken verouderd en bieden de toestellen weinig uitdaging. In Carnisselande worden veel buurtspeelplekken aangetroffen die uit één of twee speeltoestellen bestaan, waardoor deze speelplekken met name voor de jeugd weinig uitdaging bieden. Ook de sociale onveiligheid is van negatieve invloed op de kwaliteit van spelen. Er is steeds vaker onverdraagzaamheid ten aanzien van speelruimte en het ontmoeten van jongeren.

In het algemeen kan worden gesteld dat in Carnisselande minder informele speelruimte aanwezig is dan in Barendrecht Centrum. Daarbij komt dat de kinderen in Carnisselande grotendeels zijn aangewezen op het verharde deel van de openbare ruimte door het ontbreken van buurtparkjes. Dit deel is echter tevens het domein van de auto.

De speelruimte is over het algemeen sterk op kinderen en jeugd gericht van 0 t/m 12 jaar. In de huidige situatie zijn er niet of nauwelijks ontmoetingsplekken voor jongeren aanwezig.

Normen

In het speelruimteplan zijn normen en richtlijnen opgenomen voor de formele en informele speelruimte. Door het toepassen van deze normen ontstaat een evenwichtig aanbod aan basisvoorzieningen.

Streefbeeld

In het speelruimteplan is het huidige speelvoorzieningenniveau getoetst aan het voorgestelde beleid. Om een volledig beeld te krijgen is tevens aan de kinderen in Barendrecht gevraagd hoe zij hun speelruimte ervaren. Deze bevindingen zijn in de analyse meegenomen.

Op basis van het vastgestelde beleid zijn er per kern, buurt en speelplek voorstellen gedaan waarmee de informele speelruimte kan worden verbeterd en de formele speelruimte beter wordt verspreid en afgestemd op de leeftijdscategorie.

Voorgesteld wordt om 19 nieuwe speelplekken aan te brengen en 81 speelplekken uit te breiden met speeltoestellen of ontmoetingsvoorzieningen. Daarnaast worden 40 speelplekken aangewezen als secundair. Secundaire speelplekken zijn die plekken die op basis van de vastgestelde normen geen functie meer hebben in het openbare speelvoorzieningen. Het kan zijn dat in een speelbuurt te weinig kinderen wonen om een speelplek ingericht met speeltoestellen in stand te houden. Daarnaast is het mogelijk dat een speelplek als secundair wordt aangewezen als deze weinig uitdaging biedt en in de directe omgeving voldoende speelruimte aanwezig is. Deze plekken krijgen een functie als informele speelruimte.

Financiën

In de huidige situatie zijn de financiële middelen ontoereikend om de bestaande speelvoorzieningen in stand te houden. Als gevolg hiervan worden speeltoestellen aangetroffen die de economische afschrijvingstermijn ruimschoots overschreden hebben. Hierdoor zijn de onderhoudskosten onevenredig hoog en kan een verloedering in het straatbeeld worden ervaren. Het huidige aantal speeltoestellen en de bijbehorende valondergronden vertegenwoordigen een vervangingswaarde van circa 2,8 miljoen euro. Gebaseerd op een gemiddelde afschrijvingstermijn van 12 jaar is jaarlijks een bedrag van € 309.000,- noodzakelijk voor de vervanging van speelvoorzieningen (incl. areaaluitbreiding, herinrichtingskosten). In 2011 ontstaat hierdoor een financieel tekort van € 10.000,- , dat oploopt tot € 65.000,- in 2013.

Om het streefbeeld te realiseren, is eenmalig een bedrag van € 619.500,- noodzakelijk. De uitvoering zal over drie jaar worden verspreid. Het gevolg van deze ambitie is dat in 2012 een financieel tekort ontstaat van € 23.000,- dat oploopt tot € 69.000,- in 2014.

Indien het streefbeeld wordt doorgevoerd zal het aantal speeltoestellen afnemen tot 1.100. Deze afname leidt echter niet tot een verlaging van het benodigd budget voor vervanging van speeltoestellen. De speeltoestellen die worden verwijderd bestaan voor een groot deel uit wipkippen en hebben een geringe vervangingswaarde. Op de nieuwe speelplekken zullen meer uitdagende, grotere en hiermee duurdere speeltoestellen worden geplaatst, waardoor de totale vervangingswaarde toeneemt.

Tenslotte bestaat de wens om structureel een landelijke buitenspeeldag te organiseren. Hierdoor ontstaat structureel een financieel tekort van € 10.000,- per jaar.

INHOUDSOPGAVE

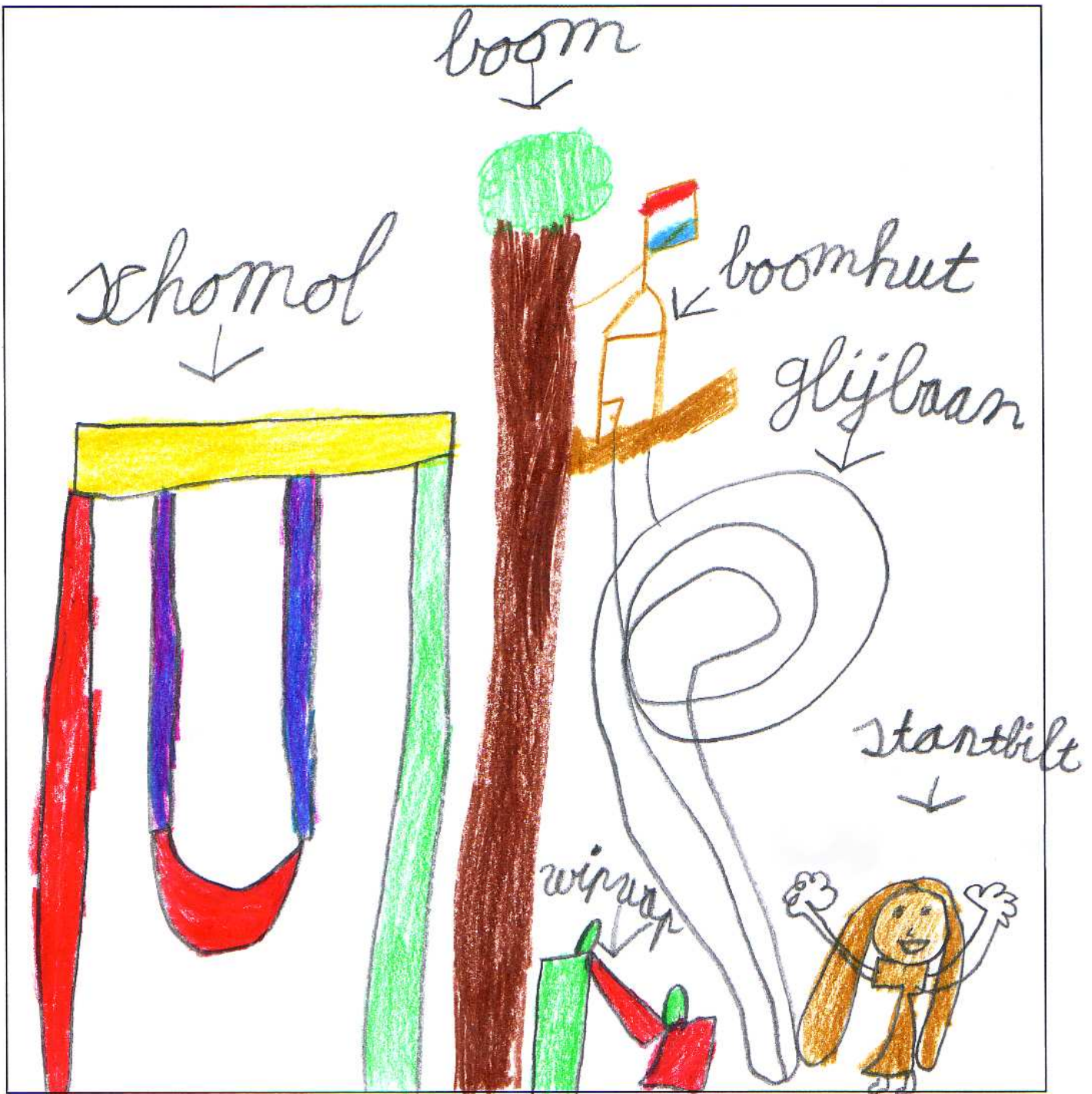
1.	INLEIDING	9
1.1.	Waarom een speelruimteplan?	9
1.2.	Proces	10
1.3.	Doelstelling	10
1.4.	Probleemstelling	11
1.5.	Periode en evaluatie speelruimtebeleid	11
1.6.	Leeswijzer	11
2.	HET KADER	13
2.1.	Nut en noodzaak spelen	13
2.2.	Het recht op (speel)ruimte	14
2.3.	Wetten en beleidskaders	14
2.4.	Gemeentelijk beleid	15
3.	VISIE OP SPELEN	19
3.1.	Doelgroepen in de speelruimte	19
3.2.	Anders denken over de openbare ruimte	20
3.3.	Samen werken aan speelruimte	22
3.4.	Multifunctioneel ruimtegebruik	24
3.5.	Veiligheid en uitdaging (recht op een bult!)	24
3.6.	Normen informele en formele speelruimte	25
3.7.	Spreiding van speelplekken	28
4.	INRICHTING	29
4.1.	Spelen in de openbare ruimte	29
4.2.	Ontmoeten in de openbare ruimte	30
4.3.	Ruimteontwikkelingsplannen	33
4.4.	Ontwerpen en aanleggen van speelvoorzieningen	33
5.	BEHEER	35
5.1.	Huidige beheerkwaliteit	35
5.2.	Kwaliteitsambitie IBOR	35
5.3.	Onderhoud en beheer van speelvoorzieningen	36
5.4.	Vervangen van speelvoorzieningen	36
5.5.	Beheer en onderhoud schoolterreinen	37
5.6.	Valondergronden	38
5.7.	Milieubeleid speeltoestellen	38
5.8.	Spelen en hondenpoep	38
6.	SPELEN IN BARENDRECHT	41
6.1.	Huidige situatie	41
6.2.	Opbouw analyse speelruimte	42
6.3.	Wat vinden de kinderen ervan?	44
7.	ANALYSE BOVENWIJKSE SPEEL- EN SPORTVOORZIENINGEN	45
8.	WIJKANALYSE GEBIEDSDEEL 1	49
8.1.	Binnenland	49
8.2.	Noord	50
8.3.	Centrum	50
9.	WIJKANALYSE GEBIEDSDEEL 2	53
9.1.	Buitenoord	53
9.2.	Ter Leede	54
9.3.	Oranjewijk	55
10.	WIJKANALYSE GEBIEDSDEEL 3	57
10.1.	Molenvliet	57
10.2.	Nieuweland	58

11.	WIJKANALYSE GEBIEDSDEEL 4	59
	11.1. Bijdorp	59
	11.2. Dorpzicht en Centrum west	60
	11.3. Paddewei	60
12.	WIJKANALYSE GEBIEDSDEEL 5	63
	12.1. Vrijenburg	63
	12.2. Vrijheidsakker	64
13.	WIJKANALYSE GEBIEDSDEEL 6	65
	13.1. Smitshoek	66
	13.2. Riederhoek	66
14.	WIJKANALYSE GEBIEDSDEEL 7	69
	14.1. Gaatkensoog	69
	14.2. Havenkwartier	70
	14.3. Waterkant	71
	14.4. Meerwede	71
15.	FINANCIELE VERANTWOORDING	73
	15.1. Huidige opbouw investeringen	73
	15.2. Benodigd budget realiseren streefbeeld	73
	15.3. Benodigd budget vervanging speelvoorzieningen	75
	15.4. Benodigd budget beheer speeltoestellen	77
	15.5. Benodigd budget voor onderhoud speeltoestellen	77
	15.6. Benodigd budget beheer en onderhoud schoolpleinen	77
	15.7. Benodigd budget landelijke buitenspeeldag	78
	15.8. Benodigde versus beschikbare middelen	78
16.	EEN GERICHTE AANPAK	81
	16.1. Uitvoeringsprogramma	81
	16.2. Participatie	81
	BIJLAGEN SPEELRUIMTEPLAN	83
	BIJLAGE I. SPEELPRIKKELS	85
	BIJLAGE II. ONTWIKKELING VAN HET KIND	87
	BIJLAGE III. BESLISBOOM SPEELPLEK	89
	BIJLAGE IV. WHOZNEXT	91
	BIJLAGE V. PROGRAMMA VAN EISEN	93

Definitie van speelruimte

Speelruimte betreft ten eerste de ruimte die fysiek aanwezig is om te spelen, zowel in de openbare ruimte als op de ingerichte speelplekken. Ten tweede gaat speelruimte over de spreekwoordelijke ruimte die de doelgroep gegund wordt, met andere woorden: waar *mag* hij of zij spelen?

Met **informele speelruimte** wordt de ruimte aangeduid waar de doelgroep leeft, woont en veilig kan spelen, zoals op de straat, de stoep, het plantsoen en het water, maar waar geen specifieke speeltoestellen staan. Met **formele speelruimte** wordt de ruimte aangeduid die specifiek en exclusief is ingericht voor de speel-functie.



1. INLEIDING

“Kinderen spelen overal. Op straten en pleinen, in parken. Op braakliggende terreintjes, op achterpaden bij woningen, langs de waterkant, op pleintjes en plantsoenen. Kinderen vinden hun favoriete speelplek op de gekste plaatsen en ze laten zich in hun spel niet beperken tot de plekken die volwassenen daarvoor bedacht hebben zoals speeltuinen of kinderboerderijen. En geen kind is hetzelfde: er zijn verschillen tussen jongens en meisjes, tussen leeftijdscategorieën, tussen allochtone en autochtone kinderen. Al die verschillen hebben betekenis voor de behoefte aan speelruimte. De inrichting van de wijk (ofwel de woonomgeving) bepaalt de mogelijkheden voor de jeugd om buiten te kunnen spelen. Volgens onderzoek draagt buitenspelen bij aan de sociale, cognitieve en motorische ontwikkeling van kinderen. Het gaat overgewicht tegen en voorkomt op langere termijn gezondheidsproblemen. Kinderen van diverse pluimage leren hoe ze met elkaar moeten omgaan en betrekken daarbij hun ouders. Hierdoor krijgen ook volwassen buurtbewoners meer contacten met elkaar waardoor een positief effect op de sociale cohesie optreedt. Voldoende goede buitenspeelmogelijkheden voor kinderen voorkomen verveling, overlast, druk op kleinbehuisde gezinnen binnenshuis, vandalisme en kleine criminaliteit. Dat bespaart de gemeente veel geld. Tenslotte wordt de woonomgeving door buitenspeelmogelijkheden aantrekkelijker als vestigingsplaats voor gezinnen met kinderen en stijgt hiermee de economische waarde van een woongebied.” (citaat uit Gemeentelijk Speelruimteplan, een praktische handleiding).

Als volwassenen het over ‘spelen’ hebben wordt vaak gedacht aan de ingerichte speelplekken in de wijk. Spelen is echter veel omvangrijker. Uit bovenstaand citaat blijkt dat spelen niet alleen gaat om speelplezier, maar essentieel is voor de ontwikkeling van een kind.

Spelen legt de basis voor het voorstellingsvermogen, voor creativiteit, voor organiseren en plannen.

Het stimuleert samenwerking en goed omgaan met elkaar. Het leert kinderen zich aan regels te houden en zichzelf te beheersen; teleurstellingen te incasseren en tegen je verlies te kunnen. Ze raken spelenderwijs thuis in de eisen die de samenleving stelt. In spel kunnen kinderen zich bovendien afreageren en gebeurtenissen verwerken. In een tijd waarin kinderen veel moeten (school, sporten, muzikles) en waarin de tv en computer een grote rol spelen, is het belangrijk dat ouders zorgen dat hun kind voldoende tijd en ruimte krijgt om gewoon lekker buiten te spelen!

Het is een taak van de gemeente om in deze behoefte te voorzien en te zorgen voor voldoende speelruimte. Het speelruimteplan is de basis voor het waarborgen van deze benodigde speelruimte.

1.1. Waarom een speelruimteplan?

Het huidige speelruimtebeleid is vastgelegd in het ‘beleidsplan Speelvoorzieningen’, dat in 1995 is geschreven. Dit beleidsplan is sterk gericht op het beheer en de veiligheid van speelvoorzieningen.

In de gemeente Barendrecht leeft de wens om het huidige speelruimtebeleid uit 1995 te actualiseren en bestuurlijk vast te stellen. Het doel is te komen tot een praktisch en breed gedragen beleidsplan.

Het primaire doel van het speelruimteplan is het waarborgen en creëren van de benodigde speelruimte in Barendrecht voor kinderen en jongeren in de leeftijd van 0 tot 23 jaar. Het speelruimteplan is een hulpmiddel om bewuste en juiste keuzes te maken ten aanzien van speelruimte.

Het plan speelruimteplan geeft een visie op spelen voor de komende 10 jaar. In dit plan worden de ambities op het gebied van inrichting en beheer vastgelegd.

Het speelruimtebeleid legt normen vast voor de kwantiteit en kwaliteit voor het spelen en ontmoeten van kinderen en jongeren in de leeftijd van 0-23 jaar.

Het speelruimteplan dient tevens als toetsingskader bij belangenafwegingen tussen de functie spelen en de overige functies binnen de openbare ruimte. Per wijk is een analyse gemaakt van de beschikbare en gewenste speelruimte (formeel en informeel). Het plan wordt als toetsingskader voor de kwaliteit en de omvang van de bestaande en nieuw aan te leggen speelreinen ingezet.

Kort samengevat heeft het speelruimteplan als doel:

- Het opstellen van een langetermijnvisie op spelen voor kinderen en jongeren van 0 tot 23 jaar;
- Het vaststellen van normen voor de kwantiteit en kwaliteit van speelruimte;
- Het opstellen van richtlijnen voor de inrichting en het beheer van de speel- en sportvoorzieningen;
- Het inzichtelijk maken van de benodigde financiële middelen.

1.2. Proces

Dit speelruimteplan is opgesteld door het adviesbureau OBB in samenwerking met diverse ambtenaren uit de gemeente Barendrecht.

OBB heeft een onafhankelijk onderzoek verricht naar de bespeelbaarheid van de speelruimte in Barendrecht. In dit speelruimteplan wordt een samenvatting gegeven van deze bevindingen.

Er is gekozen om de doelgroep 6 tot en met 12 jaar intensief bij de analyse van de speelruimte te betrekken. Diverse scholen zijn benaderd om hieraan mee te werken. Aan de scholen is gevraagd om met groep vier tot en met acht een enquête in te vullen. Ook is per buurt een rondwandeling met enkele kinderen gemaakt om een indruk te krijgen hoe de jeugd de directe woonomgeving gebruikt om te spelen. Deze input is gebruikt voor de analyse en zal in de toekomst ook worden gebruikt bij de aanleg of herinrichting van speelplekken.

1.3. Doelstelling

In 1997 is het zogenoemde Attractiebesluit vastgesteld, waarin de wettelijke verplichting voor de veiligheid van speeltoestellen is geregeld. Op Europees niveau zijn veiligheidseisen opgesteld waaraan speeltoestellen en de bijbehorende valondergronden moeten voldoen. Dit attractiebesluit is van grote invloed geweest op het inrichten van speelterreinen. Lange tijd was het beheer en de inrichting van speelterreinen als gevolg van dit attractiebesluit sterk gericht op veiligheid.

De komende jaren wil de gemeente een speelruimtebeleid ontwikkelen dat niet alleen gericht is op veiligheid, maar vooral ook op speelplezier. Daarnaast wordt niet alleen gekeken naar de ingerichte speelplekken, maar juist naar de bespeelbaarheid van de gehele woonomgeving. Tenslotte is het sociale aspect van spelen van groot belang. Spelen is ook ontmoeten; speelplekken moeten aantrekkelijke verblijfsruimtes zijn waar niet alleen kinderen en ouders elkaar treffen, maar ook de overige buurtbewoners hun plek kunnen vinden. Spelen kan de leefbaarheid en sociale cohesie in een wijk versterken.

1.4. **Probleemstelling**

De fysieke ruimte om te spelen neemt steeds verder af; het (auto)verkeer, de verdichting van de woningen, voorzieningen voor volwassenen en hondenpoep vormen een belemmering voor met name het informeel spelen. Ook de sociale onveiligheid is van negatieve invloed op de kwaliteit van spelen. Daarnaast is er steeds vaker onverdraagzaamheid ten aanzien van speelruimte en het ontmoeten van jongeren.



De kwaliteit van de speelruimte is binnen Barendrecht zeer divers. Met name in Barendrecht Centrum zijn veel buurtspeelplekken verouderd en bieden de toestellen weinig uitdaging. In Carnisselande worden veel buurtspeelplekken aangetroffen die uit één of twee speeltoestellen bestaan, waardoor deze speelplekken met name voor de jeugd weinig uitdaging bieden.

De speelruimte is over het algemeen sterk op kinderen en jeugd gericht van 0 t/m 12 jaar. Naast het spelen en sporten is voor jongeren met name het ontmoeten van belang. In de huidige situatie zijn er echter niet of nauwelijks ontmoetingsplekken voor jongeren aanwezig.

In het algemeen kan worden gesteld dat in Carnisselande minder informele speelruimte aanwezig is dan in Barendrecht Centrum. Daarbij komt dat de kinderen in Carnisselande grotendeels zijn aangewezen op het verharde deel van de openbare ruimte door het ontbreken van buurtparkjes. Dit deel is echter tevens het domein van de auto.

In de huidige situatie zijn de financiële middelen ontoereikend om de bestaande speelvoorzieningen in stand te houden. Als gevolg hiervan worden speeltoestellen aangetroffen die de economische afschrijvingstermijn ruimschoots overschreden hebben, waardoor de onderhoudskosten onevenredig hoog zijn en een verloedering in het straatbeeld wordt ervaren.

1.5. **Periode en evaluatie speelruimtebeleid**

Het voorliggende speelruimteplan geeft het beleid weer voor de wijze waarop men de komende tien jaar met de speelruimte wil omgaan. De gemeente is echter continu in beweging. Daarom zal na vijf jaar een evaluatie van het voorliggende speelruimtebeleid en de voortgang van de uitwerking plaatsvinden. Tegelijkertijd zullen opnieuw de demografische gegevens en de aanwezige speelruimte per wijk tegen elkaar worden afgezet.

1.6. **Leeswijzer**

Bovenstaande doelstelling en visie zijn uitgewerkt in het speelruimteplan. Na de inleiding in hoofdstuk 1 beslaat hoofdstuk 2 tot en met 5 voornamelijk beleid. In de hoofdstukken 6 tot en met 14 wordt aan de hand van het geformuleerde beleid een analyse gemaakt van de mate waarin de aanwezige speelruimte voldoet aan de geformuleerde beleidsuitgangspunten. Met andere woorden: hoe ziet het openbare speelvoorzieningsniveau eruit? Daarbij worden de noodzakelijke aanpassingen en financiële consequenties beschreven in hoofdstuk 15. Dit deel biedt een leidraad voor de aanpassingen aan de speelruimte in gemeente Barendrecht.

2. HET KADER

Binnen het kader van dit speelruimteplan spelen diverse andere actoren een belangrijke rol. Wettelijke beleidskaders geven naast het gemeentelijk beleid richting aan dit speelruimteplan.

2.1. Nut en noodzaak spelen

Spelen is in al haar vormen van wezenlijk belang voor de ontplooiing van de opgroeiende doelgroep en is de basis voor haar geestelijke en lichamelijke ontwikkeling. Om de ontwikkeling maximaal te kunnen stimuleren, is het nodig inzicht te hebben in de functies die spelen daarbij heeft.

2.1.1. Spelen is leren

Spelen is in al haar vormen van wezenlijk belang voor de ontplooiing van de opgroeiende doelgroep en is de basis voor haar geestelijke en lichamelijke ontwikkeling. Kinderen leren door te spelen de vaardigheden die ze de rest van hun leven nodig zullen hebben. Door buitenspelen wordt de grove motoriek van kinderen ontwikkeld en krijgen ze inzicht in eigen emoties en die van anderen.

Door te spelen leren kinderen na te denken over problemen en leren ze hun omgeving kennen. Tijdens het spelen worden grenzen verlegd en leren de kinderen om meer vertrouwen te hebben in zichzelf. Het ontwikkelen van zelfvertrouwen is erg belangrijk bij het leggen van sociale contacten.

2.1.2. Sporten is gezond

Lichamelijke activiteit van kinderen, jeugd en jongeren heeft een positief effect op de gezondheid, op het psychisch en sociaal welzijn en op de motorische ontwikkeling.

De meeste kinderen hebben plezier in bewegen en bewegen het liefst de hele dag. Bewegen heeft een positief effect op het tegengaan van overgewicht en bewegingsachterstand. Uit onderzoek blijkt echter dat kinderen tegenwoordig steeds minder bewegen. Kinderen die overgewicht hebben eten vaak niet te veel, maar bewegen te weinig. Dit wordt onder andere veroorzaakt door minder buitenspeelruimte en meer tv-kijken. Om overgewicht te verminderen is de aanwezigheid van voldoende formele en informele speelruimte belangrijk.

Ambitie: De gemeente wil de motorische ontwikkeling van het kind stimuleren en overgewicht tegengaan door speelruimte aan te bieden.

2.1.3. Ontmoeten is van betekenis

Wanneer spreken we over een leefbare wijk? Een algemene definitie van leefbaarheid luidt als volgt; 'geschikt om erin of ermee te kunnen leven' (Van Dale, 1997). De aanwezigheid van speelruimte is van essentieel belang voor de leefbaarheid van een wijk.

Naast het spelen en sporten is met name voor jongeren het ontmoeten van groot belang. Jongeren komen graag bijeen op plekken waar ze een 'zone van vrijheid' ervaren en waar ze hun gang kunnen gaan zonder dat er toezicht is van volwassenen. Ze willen 'zien en gezien worden'. Het zomaar wat rondhangen van jongeren op straat wordt al snel geassocieerd met niets doen, terwijl dit voor jongeren een activiteit van grote betekenis is. Het ontmoeten kan zowel plaatsvinden op informele plekken in de openbare ruimte als op een daarvoor aangewezen plek.

Ambitie: De gemeente investeert in ontmoeting

2.2. Het recht op (speel)ruimte

Er is (nog) geen expliciete wet die overheden verplicht om speelplekken aan te leggen. Wel is er het verdrag inzake de *Rechten van het kind* dat werd aangenomen door de Verenigde Naties op 20 november 1989. Het omvat alle kinderrechten, geldt wereldwijd en heeft dezelfde kracht als een wet in Nederland. Het verdrag is eigenlijk een contract tussen de overheden en hun minderjarige bevolking. Het is de plicht van elke overheid om daarmee rekening te houden.

Lid 1 van Artikel 31 verdrag Rechten van het kind

De Staten die partij zijn, erkennen het recht van het kind op rust en vrije tijd, op deelneming aan spel en recreatieve bezigheden passend bij de leeftijd van het kind, en op vrije deelneming aan het culturele en artistieke leven.

Ambitie: De gemeente onderkent het recht en het belang van speelruimte en wil zowel het informele als formele spelen stimuleren.

Door de SP (Mw. Agnes Kant) is in 2003 een initiatiefwet ingediend over buitenspeelruimte. Dit initiatief heeft echter niet geleid tot een wet. Het indienen van de initiatiefwet met daarin de zogenoemde 3%-norm¹ was voor minister Dekker (VROM) wel de aanleiding om in 2006 een beleidsbrief rond te sturen aan de Nederlandse gemeenten. In deze brief wordt de zorg van de regering uitgesproken over het feit dat de kinderen ogenschijnlijk minder buitenspelen en dat dit zou komen doordat er een tekort aan speelruimte en ontwikkelingsmogelijkheden is.

De gemeenten werd verzocht alsnog invulling te geven aan deze 3%-norm, met als aandachtspunt de verantwoordelijkheid voor een integrale ruimtelijke ontwikkeling. De gemeente Barendrecht voldoet aan de gestelde 3% norm.

2.3. Wetten en beleidskaders

2.3.1. Attractiebesluit

De wettelijke verplichting voor de veiligheid van speeltoestellen is geregeld in het 'Besluit Veiligheid van Attractie- en Speeltoestellen' van maart 1997 en de Europese Normen (o.a. NEN-EN 1176-1 tot en met 1176-7 en 1177).

In het zogenoemde Attractiebesluit zijn de wettelijke bepalingen voor aansprakelijkheid en veiligheid vastgelegd. Indien er sprake is van een ongeval door een gebrek aan het speeltoestel of een onveilige ondergrond, dan is degene die het speeltoestel voorhanden heeft altijd als eerste aansprakelijk. Deze verantwoordelijkheid is conform aan en aanvullend op de risicoaansprakelijkheid die wordt omschreven in het Burgerlijk Wetboek. Het aanbieden van onveilige speeltoestellen wordt gezien als het plegen van een onrechtmatige daad. Er is (gelukkig) nog weinig jurisprudentie rondom de aansprakelijkstelling voor speeltoestellen aanwezig. Vooral nog moet ervan worden uitgegaan dat de eigenaar van het speeltoestel als eerste aansprakelijk is.

De gemeente heeft de wettelijke verplichting het Attractiebesluit uit te voeren en moet kunnen aantonen dat zij alles in het werk heeft gesteld de toestellen veilig te plaatsen en in stand te houden.

¹ Van de openbare ruimte zou 3% de bestemming speelruimte moeten krijgen. Bezwaren daarbij waren dat bij deze norm elke vorm van kwalificatie ontbrak en er geen rekening werd gehouden met het aantal kinderen. Ook zouden de kinderen dan in "speelhokjes" worden gezet in plaats van integratie van het spelen in de openbare ruimte.

Indien een speeltoestel op gemeentelijke grond wordt geplaatst door bijvoorbeeld een particulier, school of speeltuinvereniging, wordt het toestel automatisch eigendom van de gemeente. De juridische term hiervoor is natrekking. De gemeente kan bij ongevallen medeaansprakelijk worden gesteld. Daarom kan de gemeente de plaatsing van toestellen door derden op gemeentelijk eigendom niet gedogen zonder dat de aansprakelijkheid goed geregeld is.

Een mogelijkheid om deze aansprakelijkheid te regelen, is het afsluiten van een overeenkomst (opstalrecht) tussen de gemeente en de plaatser van het toestel. Voorbeelden hiervan zijn het vestigen van een opstalrecht, waarbij de aansprakelijkheid bij de plaatser blijft, of het aangaan van een beheercontract waarin afspraken worden gemaakt over beheer, onderhoud en aansprakelijkheid.

2.3.2.

WMO

De Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) draagt ertoe bij dat álle burgers kunnen participeren in de samenleving. Sinds 1 januari 2007 is de gemeente verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wmo. Door de invoering van de Wmo is er meer samenhang in de ondersteuning voor de burger gekomen.

De Wmo bepaalt dat gemeenten hun beleid op een aantal vastgestelde prestatievelden moet vastleggen in een beleidskader. In de gemeente Barendrecht is het beleid op deze prestatievelden nader uitgewerkt in het 'WMO beleidskader 2008-2011'.

Het maatschappelijke doel van de Wmo is 'meedoen'. De wet moet ervoor zorgen dat mensen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen wonen en mee kunnen doen in de samenleving. Een van de prestatievelden in de Wmo is het bevorderen van de sociale samenhang en de leefbaarheid van een stad of dorp. Spelen bevordert de sociale cohesie in een wijk. Als kinderen buitenspelen vormen zij een netwerk. Ze betrekken daarin al gauw ouders en overige buurtbewoners.

In het Wmo beleidskader is ook een apart hoofdstuk gewijd aan jeugd. Het jeugdbeleid heeft prioriteit binnen de gemeente Barendrecht. Een van de thema's binnen deze visie is 'gezond en veilig opgroeien'. In het speelruimteplan wordt dit thema nader uitgewerkt.



Informele speelruimte

2.4. Gemeentelijk beleid

2.4.1. Collegeprogramma

Er wordt veel waarde gehecht aan een hoge kwaliteit van de leefomgeving van bewoners.

Bewoners moeten betrokken worden bij de openbare ruimte. Er moet niet meer gedacht worden óver mensen en hun leef-, woon-, werkomgeving, maar mèt de mensen. Barendrecht wil bijdragen aan een sociale en levendige samenleving, waarin sociale cohesie voorop staat. Spelen heeft een belangrijke sociale functie en kan de leefbaarheid en sociale cohesie in een wijk of buurt versterken. Al in de ontwerpfase van speelruimte is het van belang dat bewoners betrokken worden. Samen met inwoners van Barendrecht ontstaat hierdoor meer draagkracht voor speelruimte.

2.4.2. Barendrecht 2025

In 2025 moet iedereen in Barendrecht mee kunnen doen. Jongeren zo vroeg mogelijk en ouderen zo lang mogelijk. Goede en bereikbare voorzieningen, zoals speelruimte, dragen daaraan bij. Dit speelruimteplan kan als middel worden gezien om dit doel te bereiken. Barendrecht is een veilige gemeente, vooral voor kinderen.

In Barendrecht 2025 richt de gemeente zich op het behouden van jongeren in de gemeente. Maar ook voor kinderen, die in feite de brug naar de toekomst vormen, wil Barendrecht meer betekenen. Dit betekent investeringen in goede voorzieningen: van speelplaats tot hangplek en disco. De gemeente zorgt er onder andere voor dat in de wijken een goede verkeersveiligheid wordt gerealiseerd, zodat kinderen veilig buiten kunnen spelen en ouderen veilig gebruik kunnen maken van én deel kunnen nemen aan het verkeer. Kortom: De gemeente Barendrecht investeert in een sociale gemeente waar iedereen zich welkom voelt.

2.4.3. Nota jeugd

De jeugd vormt een belangrijke doelgroep voor het gemeentelijke beleid. Om buiten te kunnen spelen en elkaar te ontmoeten is er voor kinderen en jongeren voldoende ruimte nodig. De ruimte moet veilig en bereikbaar zijn. De buitenruimte moet geschikt zijn als ontmoetingsplek en aanleiding geven tot spelen. Het gaat hierbij niet alleen om speciaal ingerichte speelplaatsen; de gehele openbare ruimte kan dienen als ontmoetingsplek.

2.4.4. Sportnota

De gemeente organiseert, faciliteert en regisseert sportbeleid. Sport zal meer worden ingezet om de sociale cohesie binnen de gemeentegrenzen te bevorderen, waarbij een bijdrage van sportverenigingen en scholen wordt verwacht. Er is een uitvoeringsplan opgesteld voor de besteding van subsidiebedragen om achterstanden, ondermeer op het gebied van gezondheid, bij de jeugd te verkleinen. Dit alles is in het kader van de Buurt Onderwijs Sport (BOS) Impuls.

Door het ontwikkelen van activiteiten voor alle kinderen kan, naast het bevorderen van de sociale cohesie ook de scheiding tussen Barendrecht-Centrum en Carnisselande minder scherp worden.

2.4.5. Integrale visie openbare ruimte

Begin 2008 is de 'Integrale Visie Openbare Ruimte' vastgesteld. De visie geeft een kijk op de gewenste structuur & inrichting en de beheerbaarheid van de openbare ruimte. De gewenste structuur en inrichting zijn aan de hand van streefbeelden geformuleerd. De strategie is leidend voor beleidsstukken van wegen, groen, straatmeubilair en speelplekken. De beheerbaarheid van de openbare ruimte, die tevens is vastgelegd voor de speelplekken, wordt in hoofdstuk 5 nader toegelicht.

2.4.6. Groenbeleidsplan

In het groenbeleidsplan heeft de gemeente haar ambities vastgelegd voor het groen binnen Barendrecht.

Groen is van groot belang voor de leefbaarheid en de volksgezondheid. Een groene recreatieve omgeving nodigt uit tot bewegen en sporten. Spelende kinderen maken in een groene omgeving makkelijker contact waardoor de sociale ontwikkeling wordt bevorderd. In combinatie met speelmogelijkheden in de openbare ruimte, bevordert de aanwezigheid van groen de fysieke en motorische ontwikkeling van kinderen.

Groen is ook natuur en haalt de natuur van de buitengebieden dichterbij de woonomgeving. Voor kinderen en jongeren vervult de natuur een belangrijke educatieve functie.

2.4.7. Parkeernota / verkeersplan

Barendrecht wil voldoende en adequate parkeergelegenheid bieden in de gemeente. Mobiliteit wordt als een noodzakelijke voorwaarde gezien voor economische en sociale ontwikkeling. Het gemeentelijke parkeerbeleid is gericht op het zo maximaal mogelijk faciliteren van parkeren in de gemeente. De parkeernorm bij nieuwbouw is gesteld op 1,8 parkeerplaats per woning.

De doelstelling om het parkeren zoveel mogelijk te faciliteren zal regelmatig conflicteren met de doelstelling om de informele speelruimte te waarborgen. Het spelen op straat en in het groen is van groot belang voor de kinderen en de jeugd. Bij de herinrichting van een straat of de aanleg van parkeervoorzieningen dient rekening te worden gehouden met de aanwezigheid van kinderen. Bij elke herinrichting dient een juiste belangenafweging gemaakt te worden tussen het aanbieden van voldoende speelruimte en het aanbieden van voldoende parkeergelegenheid.

3. VISIE OP SPELEN

Spelen en plezier, twee woorden die altijd samengaan, althans in de optimale situatie. Plezier kan zitten in het bouwen van hutten of een balletje trappen op straat.

Het feit dat plezier niet vanzelfsprekend is en soms hulp nodig heeft, mag niet vergeten worden. Wanneer informele of formele speelruimte onvoldoende aanwezig is moet de gemeente maatregelen nemen. Een duidelijke visie is daarom erg belangrijk.

3.1. Doelgroepen in de speelruimte

Ambitie: de gemeente streeft naar variatie in speelruimte om zo veel mogelijk doelgroepen te bedienen.

Om de speelruimte goed in te richten is het van belang te weten welke doelgroepen gebruik maken van de informele en formele speelruimte en hoe deze doelgroepen de speelruimte gebruiken. Elke doelgroep heeft zijn eigen specifieke wensen en zal op een andere wijze gebruik maken van de speelruimte. Men moet ervan uitgaan dat baby's zo gauw ze gaan lopen tot en met de jongeren van circa drieëntwintig jaar gebruik maken van de aanwezige speelruimte. De scheidslijnen van de leeftijdscategorieën zijn niet haarscherp, maar bij de beoordeling van speelruimte wordt een indeling van leeftijdscategorieën gehanteerd naar de schoolindeling.¹

De kinderen (0 tot en met 5 jaar)

Voor kinderen van nul tot en met circa drie jaar is de speelplek zeker een plaats waar hij of zij onder begeleiding van een oudere veilig kan liggen, kruipen, staan of rondstruinen. Het alleen en zelfstandig spelen van een dergelijk jong kind vindt plaats in de besloten omgeving van de woning, bijvoorbeeld in de tuin, de woonkamer of eventueel direct bij de voordeur. Als de kinderen naar groep één en twee van de basisschool gaan (vier en vijf jaar), worden ze langzaamaan steeds zelfstandiger en willen en mogen ze meer hun omgeving verkennen. Dat gebeurt eerst dicht bij huis, zodat de ouders nog enig zicht op het kind hebben, maar al snel verder de straat in waar het kind steeds meer nieuwe mogelijkheden vindt om te spelen.

De jeugdigen (6 tot en met 11 jaar)

De jeugdigen bestaan uit de kinderen uit de groepen drie tot en met acht van de basisschool. Op deze leeftijd gaan ze steeds meer op ontdekkings-tocht uit verder van huis en doen ze dit vaker in groepsverband. Jeugdigen uit de onderbouw mogen vaak nog geen drukke straten oversteken en moeten dicht bij huis blijven. Vanaf een jaar of acht zwermen ze echter uit over de gehele wijk.

De jongeren (12 tot en met 18 jaar)

Eenmaal op het voortgezet onderwijs treedt er meestal een gedrags- en interesseverandering op. De jongeren blijken de al dan niet daartoe ingerichte openbare ruimte vaak te gebruiken om zich te verzamelen, te ontmoeten en te sporten. Ze verplaatsen zich hiervoor zelfstandig door de gehele wijk en de stad.

Jong volwassenen (18 tot en met 23 jaar)

De Jong volwassenen zullen over het algemeen gebruik maken van de voorzieningen voor jongeren in de gemeente. Voor deze doelgroep behoeven geen specifieke voorzieningen te worden getroffen.

3.1.1. Het combineren van leeftijdscategorieën

Het combineren van leeftijdsgroepen op één speelplek is zowel voor de sociale als lichamelijke ontwikkeling aan te raden. Een speelplek kan immers functioneren als ontmoetingsplek voor jong en oud uit de hele wijk.

¹ Ook in de nota Ruimte voor

Een nadeel van het combineren van leeftijdsgroepen is dat jonge kinderen (en jeugdigen) zich soms geïntimideerd voelen door jongeren en daardoor niet op de plek (durven) spelen. Om deze reden vereist de inrichting bij dergelijke speelplekken de nodige aandacht.

Het combineren van leeftijdscategorieën kan alleen dan gerealiseerd worden als er voldoende ruimte is. Er moet voor elke doelgroep immers voldoende uitdaging zijn. Daarnaast dient er binnen deze ruimte een zonering aangebracht te worden, met in elke zone de voorzieningen voor de verschillende leeftijdscategorieën.

Op deze wijze zullen de verschillende leeftijdsgroepen hun eigen plek en uitdagingen hebben. De jeugdigen en jongeren zullen dan respect hebben voor de speelplek voor de kinderen en de toestellen weinig of niet misbruiken.

3.1.2. Jongens versus meisjes

In de meeste gevallen is speelruimte voor jongens gelijk aan die van meisjes. Toch hebben beide doelgroepen soms een andere kijk op spelen. Voor jongens is de aanwezigheid van trapveldjes bijvoorbeeld belangrijk, meisjes hebben daarentegen meer behoefte aan plekken om te kunnen ontmoeten. Voor beide doelgroepen moet er geschikte speelruimte zijn.

3.1.3. Integratie van de doelgroep met beperkingen

Verspreid over de gemeente Barendrecht wonen ook kinderen, jeugd en jongeren die in meer of mindere mate een beperking hebben. Ook voor hen is het belangrijk om samen met anderen te kunnen spelen.

Dit betekent niet dat iedere speelplek en ieder speeltoestel voor alle vormen van beperking geschikt moet zijn, maar wel dat nagedacht moet worden over hoe een speelplek voor een brede doelgroep geschikt kan zijn. Zo kan bijvoorbeeld overwogen worden om een netschommel toe te passen in plaats van een traditionele schommel. Een dergelijk toestel heeft zowel voor de doelgroep met als zonder een beperking grote speelwaarde.



voorbeeld van een netschommel

3.2. Anders denken over de openbare ruimte

Wegen, groen en wonen hebben allemaal raakvlakken met speelruimte. De druk op de openbare ruimte en dus ook op speelruimte wordt steeds groter. Gemeenten moeten creatiever omgaan met de gehele openbare ruimte ten aanzien van spelen, zowel formeel als informeel.

3.2.1. Informele en formele (speel)ruimte

Ambitie: De gemeente moet creatief omgaan met de openbare ruimte ten aanzien van spelen.

Als kinderen, jeugdigen of jongeren willen spelen, kunnen zij in een gevarieerde omgeving met gras, struiken, bomen, pleinen, stoepen en water vrijwel alle vormen van spel uitoefenen.

Speeltoestellen kunnen dan ook gezien worden als een vervanging van de mogelijkheden die van nature aanwezig zijn. De noodzaak om formele speelplekken te creëren neemt toe naarmate de fysieke ruimte om te spelen afneemt.

Uiteraard wordt er gestreefd naar zoveel mogelijk informele speelruimte. Het zou ideaal zijn als iedereen voldoende natuurlijke informele ruimte in zijn omgeving heeft om te spelen zonder dat hiervoor speciale voorzieningen aangebracht hoeven te worden.

De praktijk is echter dat dit op veel plaatsen niet het geval is. De fysieke ruimte om te spelen binnen het bebouwde gebied neemt steeds verder af; het (auto)verkeer, de verdichting van de woningen, voorzieningen voor volwassenen en hondenpoep vormen een belemmering. Ook de sociale onveiligheid is van negatieve invloed op de kwaliteit van spelen. Er is steeds vaker onverdraagzaamheid ten aanzien van speelruimte.

Indien er veel informele speelruimte is dan zal het dus niet nodig zijn om veel speelplekken aan te bieden. Speelruimte blijft echter maatwerk per wijk!

De gemeente wil voldoende informele speelruimte aanbieden aan de kinderen, jeugd en jongeren. Waar deze informele ruimte tekortschiet in kwantiteit of kwaliteit wordt zij aangevuld met formele speelruimte (speelplekken).

3.2.2.



Informele speelruimte

De informele (speel)ruimte

De informele speelruimte in een wijk laat zich niet makkelijk kwantificeren. De hoeveelheid informele speelruimte wordt in ieder geval bepaald door de ruimtelijke opbouw van de wijk. De hoeveelheid, structuur en samenstelling van het openbaar groen, het water en de wegen bepalen de bespeelbaarheid. Voorbeelden van informele speelruimte zijn volwassen bomen waar kinderen in kunnen klimmen en hutten kunnen bouwen, de aanwezigheid van brede trottoirs of pleintjes waar kinderen met hun driewieler kunnen fietsen, doodlopende straten waar nauwelijks verkeer komt en grasveldjes waar kan worden gevoetbald.

Uiteraard spelen zaken als het aantal kinderen, jeugd en jongeren, het veiligheidsgevoel en de kwaliteit van de informele ruimte een belangrijke rol in de kwantificering van de informele ruimte. Elke leeftijdscategorie heeft zijn eigen eisen en wensen met betrekking tot de informele speelruimte. Deze specifieke wensen zullen hieronder nader worden omschreven.

Informeel spel kinderen

De kinderen spelen dicht bij huis, bij wijze van spreken onder het keukeraam. Dit is vaak goed te zien aan het speelgoed dat rondom het huis ligt op een mooie zomerdag. Een fiets, een bal, stoepkrijt en veel rommeldingetjes als stokken, stenen, doeken en klein speelgoed van binnen. Meestal spelen de kinderen individueel of met een buurmeisje of -jongen. Voor een kind valt al heel wat te beleven op twintig vierkante meter!

Omdat een kind geen of moeilijk gevaren kan inschatten, is het belangrijk dat er geen of zeer weinig auto's, brommers en fietsers rijden over zijn informele speelruimte. Daarom zijn de tuin, de oprit, de stoep, de (doodlopende) straat, het achterplein en het grasveldje grenzend aan de voordeur de belangrijkste bron van informele speelruimte.

Informeel spel jeugd

De jeugd gaat steeds verder de wijk in. Hun verkenningsgebied is vrijwel de gehele openbare ruimte. Wanneer men door een wijk loopt waar veel jeugdigen wonen, zal men vrijwel in ieder plantsoen, langs iedere sloot, op elk stuk verharding en op menig blinde muur de sporen van spel aantreffen. De jeugd is minder individueel gericht en speelt vaak in groepjes met schoolvriendjes of buurtkinderen.

Per jeugdige is circa 10 m² groene en 10 m² verharde ruimte nodig, maar dan wel gebundeld met de ruimte van vijf andere jeugdigen zodat er ruimtes van circa 50 m² ontstaan.

Daarnaast moet er voldoende plantsoen en ruigte zijn waar jeugdigen kunnen struinen en hutten kunnen bouwen. Ook verkeersluwe wegen, stoepen, hofjes en pleintjes voor straat spelen zijn nodig voor deze leeftijdsgroep. Verder groeit in deze leeftijd onder de meisjes de behoefte aan ontmoetingsplekken.

Informeel spel jongeren

Voor de jongeren kun je niet echt spreken van spelen; het verblijf van deze leeftijdscategorie in de openbare ruimte richt zich op het sporten en het ontmoeten van leeftijdsgenoten. Het ontmoeten gebeurt veelal informeel, op spontaan ontstane plekken en veel minder op speciale speel- en ontmoetingsplekken.

De jongeren kiezen voor ontmoeting meestal plekken waar ze een beetje kunnen zitten om met elkaar te praten. Dat zijn plaatsen in het zicht, maar waar ze ook een beetje privacy hebben. Door vanuit deze visie met jongeren om te gaan, geeft men hun fysiek een plaats in de maatschappij en niet langs de rand van de maatschappij.

Belangrijk is dat jongeren kunnen aflezen aan de ruimte welke regels er globaal gelden. Een enkel bankje dicht op de huizen biedt minder mogelijkheden dan een overkapping achter het buurthuis met meerdere banken. Dit begrijpen de jongeren ook. Door te zorgen voor variatie in en voldoende ontmoetingsplekken kan er gestuurd worden op de ontmoetingsplekken die de jongeren kiezen. Ook zijn er dan meer mogelijkheden voor verwijzing door een buurtbewoner of wijkagent.

3.2.3.

Integrale aanpak

Ambitie: De gemeente ziet het kind als volwaardig deelnemer/gebruiker van de openbare ruimte.

De openbare ruimte wordt steeds schaarser. Uitbreidingen van scholen, extra woningbouw, parkeren, ondergrondse afvalcontainers, de ligging van kabels en leidingen, bovengrondse voorzieningen voor de nutsbedrijven, hondenloosloopgebieden; alle voorzieningen hebben hun eigen ruimteclaim en gaan vaak ten koste van een andere functie. Om deze reden moet de gemeente creatiever met de openbare ruimte omgaan. Multifunctioneel gebruik van de openbare ruimte moet worden gestimuleerd. Indien dit niet mogelijk of niet gewenst is moet een zorgvuldige afweging tussen de verschillende belangen worden gemaakt. Kinderen dienen hierbij als volwaardige gebruikers van de openbare ruimte te worden behandeld. In Barendrecht bestaat immers bijna een derde van de bevolking uit kinderen en jongeren in de leeftijd van 0 tot en met 23 jaar!

Het is van belang dat bij het nemen van een maatregel in de openbare ruimte de invloed hiervan op de speelbaarheid in ogenschouw wordt genomen. Het creëren van bijvoorbeeld een extra parkeerstrook op een breed trottoir gaat ten koste van de informele speelruimte van met name de kleine kinderen die dicht bij huis spelen. Deze belangen moeten van te voren goed zijn afgewogen. Hiervoor is een integrale aanpak noodzakelijk. Dit vereist een verandering in het denken bij het bestuur, de ambtenaren en de burgers.

3.3. Samen werken aan speelruimte

Het creëren van speelruimte is een taak van de gemeente. De gemeente is echter niet de enige speler. Bewoners, bewonersorganisaties, scholen, sportverenigingen, projectontwikkelaars en woningcorporaties hebben allemaal invloed op het gebruik en de inrichting van de buitenruimte. Al deze partijen hebben ieder hun eigen verantwoordelijkheid.

3.3.1.

Verantwoordelijkheid gemeente

De gemeente is verantwoordelijk voor de realisatie van voldoende speelruimte en speelmogelijkheden voor zowel kinderen, jeugd als jongeren. De gemeente draagt zorg voor de veiligheid van de speeltoestellen. Daarnaast kan de gemeente buitenspelen bevorderen door het ondersteunen van bewonersactiviteiten, zoals de landelijke 'Straatspeeldag' (Stichting Kinderen Voorrang), de speelweek enzovoort.

- 3.3.2. **Verantwoordelijkheid bewoners**
De gemeente draagt zorg voor de “fysieke” invulling van speelruimte en -mogelijkheden. De bewoners zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het werkelijke gebruik ervan. Allereerst moeten zij accepteren dat er in de buurt gespeeld wordt. Ook zullen bewoners moeten accepteren dat jeugd en jongeren elkaar ontmoeten in de openbare ruimte. Daarnaast zijn zij het “dagelijks toezicht” op de speelruimte. Er mag verwacht worden dat ze de speelplekken niet vervuilen en dat ze gebreken en gevaren op speelplekken melden aan de gemeente. Belangrijke voorwaarde voor deze bereidheid en alertheid is betrokkenheid bij de speelplekken. Om deze reden worden bewoners actief betrokken bij de inrichting van de speelvoorzieningen.
- 3.3.3. **Verantwoordelijkheid ouders**
De verantwoordelijkheid van de ouders of verzorgers begint al bij de voorlichting aan hun kinderen over onderwerpen als oneigenlijk gebruik van speeltoestellen. Goede voorlichting hierover kan vandalisme in de toekomst voorkomen.
- Jonge kinderen tot en met drie jaar kunnen niet zelfstandig op een openbare speelplek spelen. Deze hele jonge kinderen zullen begeleid moeten worden door een ouder/ verzorger of broertje/ zusje. Dit is een verantwoordelijkheid van de ouders en niet van de gemeente.
Uiteraard kunnen hele jonge kinderen wel gebruik maken van de speelplekken die ingericht zijn voor kinderen tot en met vijf jaar. Belangrijk hierbij is dat de ouder zich realiseert op welke toestellen het kindje kan spelen. Speeltoestellen waar hele kleine kinderen niet zelfstandig op kunnen klimmen, zijn ook niet bedoeld voor deze allerkleinste doelgroep.
- 3.3.4. **Wijkregie**
Wijkregie is een gezamenlijke aanpak van professionele partners en bewoners met als doel om de leefbaarheid in een bepaald gebied te verbeteren. Wijkregie richt zich op sociale, fysieke en veiligheidsaspecten. Het project is 2008 van start gegaan in de twee pilotgebieden, de gebieden Vrijenburg/Vrijheidsakker/Vaanpark 4 en Buitenoord/Oranjewijk/Ter Leede. Om het project wijkregie vorm te geven zijn twee gebiedsregisseurs aangesteld, die ieder een eigen pilotgebied onder hun hoede hebben. De gebiedsregisseurs zijn verantwoordelijk voor het onderhouden van contacten met bewoners, bewonersgroepen, maar ook met de professionele partners zoals de politie, woningcorporaties en scholen. Zij vormen een schakel tussen de gemeente enerzijds en de professionele partners en de bewoners anderzijds.
Deze gebiedsgerichte aanpak vereist een integrale benadering van de openbare ruimte.
Wijkregie heeft een belangrijke rol in het oppikken van signalen uit de wijk over de behoefte aan extra speel- of sportvoorzieningen, overlast van jeugd etc.
- 3.3.5. **De rol van jongerenwerk**
Jongerenwerk vormt de brug tussen de gemeente en de jongeren. Het ambulant jongerenwerk heeft contacten met jongeren op straat. Samen met jongeren worden activiteiten georganiseerd. Indien in een buurt overlast van jongeren wordt ervaren, kan het ambulant jongerenwerk bemiddelen. Het jongerenwerk vangt signalen op over verblijfsruimten van jongeren en heeft hierover contact met de gemeente. Om draagvlak bij de jongeren te verkrijgen dient de gemeente het jongerenwerk bij de aanleg en evaluatie van jongerenvoorzieningen te betrekken.

3.4. Multifunctioneel ruimtegebruik

Ambitie: De gemeente wil efficiënt omgaan met de openbare ruimte en waar mogelijk functies bundelen.

Spelen op het schoolplein

De (speel)ruimten bij peuterspeelzalen, basisscholen en scholen voor voortgezet onderwijs met hun voorzieningen vormen vaak een belangrijk deel van de speelruimte van de jeugdigen. Voor, tijdens en na schooltijd spelen jeugdigen er, en de weg er naartoe is hun goed bekend.

De speelruimten bij scholen dienen, daar waar mogelijk, te worden betrokken bij de openbare ruimte. Vooral in een buurt of kern waar geen of weinig ruimte aanwezig is om speelplekken te realiseren, kunnen schoolpleinen een oplossing bieden. Andersom maken de scholen ook gebruik van de openbare speelplekken tijdens de pauzes.

Als een schoolterrein in het streefbeeld wordt opgenomen, dan zullen er met het schoolbestuur duidelijke afspraken gemaakt moeten worden over de verantwoordelijkheden, het beheer, het onderhoud en de vervanging van de speeltoestellen.

Als een schoolplein niet specifiek in het streefbeeld wordt betrokken, bijvoorbeeld in het geval van speciaal onderwijs, betekent dit niet dat het plein afgesloten moet worden, maar dat het onderhoud, het beheer en de vervanging van de toestellen niet vanuit het budget openbare speelvoorzieningen moet plaatsvinden.

De visie op de schoolpleinen zal nader worden uitgewerkt in de notitie schoolpleinen.

Spelen op de sportvelden

De sportvelden en het groen eromheen zijn voor het spelen, sporten en ontmoeten van de jeugdigen, jongeren en jong volwassenen van groot belang. Allereerst is daar natuurlijk de ruimte om met een groep(je) vrienden een wedstrijdje te spelen op de velden. Daarnaast bieden de velden ook de ruimte voor andere vormen van sporten, zoals bijvoorbeeld vliegeren, een boemerang uitproberen of een zweefvliegtuigje te laten vliegen.

In de huidige situatie zijn alle sportcomplexen deels of geheel openbaar toegankelijk. De ambitie is om deze situatie te handhaven, zodat de sportvoorzieningen actief deel uitmaken van het speelvoorzieningsniveau binnen de gemeente.

De sportcomplexen bieden tevens de mogelijkheid voor georganiseerde sportactiviteiten, zoals ook omschreven bij de producten in "Barendrecht beweegt" voor de doelgroep 13 tot en met 18, onder andere sporttoernooities en Whoznext (Bijlage IV) activiteiten.

Een belangrijk aandachtspunt is het verhoogde risico op vernieling en bevuiling als gevolg van het intensieve gebruik en het gebrek aan sociaal toezicht. De gemeente dient de sportverenigingen hierbij te ondersteunen om het vandalisme zo veel mogelijk te voorkomen en te verhelpen.

3.5. Veiligheid en uitdaging (recht op een bult!)

De doelgroep (en hun ouders) moet erop kunnen rekenen dat de speciaal tot spelen aangebrachte speelvoorzieningen veilig zijn. Daarmee wordt overigens niet bedoeld dat alle risico's vermeden kunnen worden. De risico's dienen echter beheersbaar en herkenbaar te zijn voor de doelgroep. Risico's zijn echter nooit volledig uit te sluiten. Het ervaren van een zekere mate van risico is een wezenlijk onderdeel van het spelen en maakt onderdeel uit van het leerproces en de ontwikkeling. Als de kinderen van jongs af aan niet leren "vallen" van lage hoogtes, omdat dit door de ouders/verzorgers steeds wordt vermeden, is de kans op letsel bij een val groter. Het kind weet namelijk niet hoe zich op te vangen en valt waarschijnlijk van een grotere hoogte, omdat de toestellen voor oudere kinderen hoger zijn.

Speeltoestellen mogen bij redelijkerwijze te verwachten gebruik geen gevaar opleveren voor de veiligheid of de gezondheid van personen.

3.6.

Normen informele en formele speelruimte

Ambitie: De gemeente wil nu en in de toekomst de kwaliteit, spreiding en kwantiteit van formele en informele speelruimte waarborgen.

De hoeveelheid formele speelruimte laat zich makkelijker kwantificeren dan de informele speelruimte. De laatste jaren is er door verschillende organisaties die betrokken zijn bij speelruimte intensief samengewerkt¹ om te komen tot het opstellen van richtlijnen voor de aanleg en het onderhoud van speelvoorzieningen.

Vooraf het uitgeven van het 'Handboek Veiligheid van Speelvoorzieningen' heeft bijgedragen aan het tot stand komen van landelijk aanvaarde normen en richtlijnen. Dit handboek heeft onder andere geleid tot het vastleggen van de afstand die de doelgroep tot een speelvoorziening kan afleggen en de wenselijke oppervlakte van een speelvoorziening.

Naast dit handboek geven vooral ervaringscijfers inzicht in hoe een speelplek functioneert.

OBB heeft normen opgesteld voor het benodigde aantal speelvoorzieningen dat noodzakelijk is voor kinderen in een bepaalde leeftijdscategorie. Hierbij is gekeken naar de maximale afstand die kinderen moeten afleggen om hun speelplek zelfstandig te bereiken. De maximale afstand tot de speelplek is per leeftijdscategorie verschillend.

Zoals eerder gesteld laat de informele speelruimte zich minder makkelijker kwantificeren dan de formele speelruimte. Op basis van ervaringscijfers zijn echter ook voor de informele speelruimte normen en richtlijnen ontwikkeld.

De normen en richtlijnen voor de formele en informele speelruimte zijn in tabel 1 en 2 samengevat weergegeven.

Door het toepassen van de vastgestelde normen voor de formele en informele speelruimte ontstaat een evenwichtig aanbod aan basisvoorzieningen. Bij het toepassen van de normen bepaalt de omvang van de aanwezige doelgroep binnen de actieradius, plus de hoeveelheid informele speelruimte of er een formele speelplek noodzakelijk is. In de praktijk blijkt dat in buurten met veel informele speelruimte, de norm van 30 kinderen binnen de actieradius van een plek bijna nooit gehaald wordt.

In Bijlage III is aan de hand van een beslisboom een toelichting op het toepassen van de normen weergegeven.

Met name voor de jeugdigen is de mogelijkheid om balspelen te doen van groot belang. Per speelbuurt (loopafstand tot 350 meter) moet er een verharding of grasveldje van minimaal 50 vierkante meter aanwezig zijn, waar 'na schooltijd en na het eten' met een groepje van circa vijf jeugdigen gevoetbald kan worden. Zowel de jongens als de meisjes vinden dit belangrijk.

Voor jongeren kan als norm voor ontmoeten gesteld worden dat voor elke 15 jongeren uit de hangleeftijd er één plek in de openbare ruimte aan te wijzen moet zijn waar hij of zij kan ontmoeten met andere jongeren. Volgens kan gesteld worden dat voor 50% van het "ontmoeten" geen specifieke voorzieningen noodzakelijk zijn. Dit gebeurt op plekken in de wijk waar 2 tot 4 jongeren even een kwartiertje staan te kletsen, afscheid nemen of afspreken om op elkaar te wachten als ze samen ergens heen gaan (Kiss and Greet).

¹ Platform ruimte voor de jeugd. Zie www.ruimtevoordejeugd.nl.

Formele speelruimte	Kinderen 0 tot en met 5 jaar	Jeugdigen 6 tot en met 11 jaar	Jongeren 12 tot en met 18 jaar
1. relatie leeftijd, spelbereik en verzorgingsgebied			
afstand tot woning	100 meter	300 tot 400 meter	> 1.000 meter
Niveau	straat/blok	buurt	wijk/stad
minuten lopen	2 minuten	5 minuten	15 minuten
verzorgingsgebied	3 hectare	50 hectare	300 hectare
2. aantal per speelplek			
aantal woonachtig binnen actieradius	15 tot 30 ¹	55 tot 70	85 tot 100
3. inrichting speelplek			
Oppervlakte	100 tot 500 m ²	500 tot 2.000 m ²	1.000 tot 6.400 m ²
Voorzieningen	3 toestellen 3 speelprikkels bank, afvalbak	3 toestellen 4 speelprikkels	4 toestellen 4 speelprikkels
voorbeelden voorzieningen	zandbak huisje wip(veer) glijbaantje schommel	trapveld klimtoestel schommel kabelbaan duikelrek	trapveld skateboardbaan basketbalveld zitaanleidingen schommel
voorbeelden speelprikkels en zitaanleidingen	betonpoefs betonbielzen verschillende bodemmateriële hoogteverschillen bankjes	betonpoefs paaltjes hoogteverschillen bosjes (verstoppert) zand en water	betonpoefs banken muurtjes pad of plein van glad asfalt
stimulatie en begeleiding ontwikkeling	veel variatie veel fantasie duidelijke grenzen grove motoriek	meting resultaten groepsbesef toename creativiteit grotere doelgerichtheid	informele ontmoeting zoekt bevestiging sportieve krachtmeting keuzes maken

Tabel 1 Normen formele speelruimte

¹ Bij minder dan 15 kinderen verdwijnt een speelplek en bij meer dan 30 kinderen wordt een extra speelplek aangelegd. Bij weinig informele ruimte wordt voor elke 15 kinderen een plek gemaakt en bij veel informele ruimte voor elke 30 kinderen. Voor jeugd en jongeren geldt ditzelfde principe.

Informele speelruimte	Kinderen 0 tot en met 5 jaar	Jeugdigen 6 tot en met 11 jaar	jongeren 12 tot en met 18 jaar
Normen			
oppervlakte (minimaal)	20 m ² per kind.	20 m ² per jeugdige; 10 m ² voor spelen op straat en 10 m ² voor spelen in het groen.	1 ontmoetingsplek per 15 jongeren (ca. 15 m ² met ontmoetingsaanleiding).
ligging	Aaneengesloten ruimte direct grenzend aan woning.	Binnen/rand wijk, eind van de straat, veldje bij de flats, pleintje achter huizen, overzichtelijk bereikbaar.	In eigen sociale omgeving/wijk, op hoek van straat, pleintje. Beschut min of meer in zicht.
geschikt voor	Leren fietsen en skaten, rommelen, fantasiespel (koken, hutje), stoepkrijten, in zon/schaduw zitten.	In groepjes; verstoptertje, speurtocht door wijk, touwspringen, balletje trappen, kastanjes zoeken, hut bouwen.	Elkaar ontmoeten, zitten kletsen, showen, competitie, kijken naar voorbijgangers. Brommertje en fiets.
minimale eisen			
verkeer	Doodlopend, ontsluiting voor max. 15 tot 20 woningen. Niet bij fietsdoorgang.	Max. 30 km en max. 12 auto's per uur. Geen constante stroom van brommers en fietsers.	Niet op de rijbaan.
overlast	N.v.t.	Niet direct bij muur of raam van woning/gebouw.	Niet direct voor de deur van woningen.
schoon	Gras of verharding; geen poep, afval, prikkende of giftige struiken.	Gras of verharding; geen poep, afval, prikkende of giftige struiken.	Minder van belang, wel schone kleren kunnen houden.
ruimte	Geborgen, maar niet te benauwd (vnl. stoepen en hofjes).	Grotere ruimten voor spelvormen en verkeersluwe wijk voor bereikbaarheid.	Overzichtelijk met zitaanleiding.
potentieel geschikte ruimten			
Tuin/erf	(Grote) eigen tuin is goud waard.	Indien groot en uitdagend genoeg.	Nee
grasveld/gazon	Mits droog en schoon.	Mits geen poep.	Geschikt, mits paadje naar plek toe.
bosjes/ruigten	Niet aantrekkelijk.	Ideaal om te verstoppen en hutten te bouwen.	Mits open kant naar weg of plein.
stoep/hofje	Mits groot genoeg.	Voor verplaatsing belangrijk.	Afhankelijk van situatie.
plein/parkeerplaats	Geschikt als er apart rustig hoekje is.	Mits overzichtelijk en weinig rijdende en geparkeerde auto's.	Mits auto kan passeren zonder dat ze moeten verkassen.
sloten/poelen¹	Nee	Zeer aantrekkelijk.	N.v.t.
vijvers/meren¹	Nee	Aantrekkelijk voor vissen, varen, schaatsen.	Zwemwater, vissen, schaatsen.
winkelcentrum	Nee	Eventueel	Ja

Tabel 2 Normen informele speelruimte

¹ Waterkwaliteit op klei is soms een probleem (botulisme).

3.7.

Spreiding van speelplekken



Formele speelplek

In nieuw aangelegde wijken wonen in de beginfase over het algemeen veel kinderen. In de loop der jaren neemt dit aantal af tot een basisniveau. In veel wijken vindt na circa 25 jaar wel weer een "verjonging" plaats, maar de zeer hoge kinderaantallen komen dan meestal niet meer voor. Zelden wonen er in een wijk die ouder is dan 20 jaar meer dan 25 kinderen binnen een actieradius van een speelplek. De ervaring leert dat een speelplek voor kinderen ongeveer even lang noodzakelijk is als de levensduur (circa 10 à 12 jaar) van de meeste toestellen. Wel "wandelt" een speelplek voor deze leeftijdsgroep nog wel eens door de wijk door een lokale toename van het aantal kinderen. De speelplekken voor deze leeftijdsgroep dienen dan ook om de vijf jaar geëvalueerd te worden op kinderaantal.

Doordat de jeugdigen en jongeren vanuit een grotere omgeving (wijk) gebruik maken van één of enkele speelplekken, varieert het aantal jeugdigen en jongeren dat binnen de actieradius woont veel minder. Uit onderzoek en ervaring blijkt dat er rond een centraal gelegen, goed functionerende speelplek voor deze leeftijdscategorieën vrijwel nooit te weinig jeugdigen of jongeren wonen, zelfs niet in de loop van 25 jaar. Dit betekent dat voor de jeugdigen en voor de jongeren over het algemeen duurzame speelplekken verspreid over de wijken aangelegd kunnen worden.

Het is belangrijk hiervoor een goede, permanente spreiding te realiseren, omdat deze plekken groter, uitdagend en aantrekkelijk moeten zijn.

4. INRICHTING

4.1. Spelen in de openbare ruimte

4.1.1.

Spelen op straat

De toename van de automobilititeit zorgt ervoor dat zowel het rijdend verkeer als de geparkeerde auto's een groot beslag leggen op de bespeelbare ruimte van de gemeente Barendrecht. Er kan veel (informele) speelruimte ontsloten worden door onnodige verkeersstromen te voorkomen, veilige oversteekpunten te creëren, meer centraal te parkeren en hofjes toe te passen in nieuwbouwsituaties en bij herinrichting ook in bestaande situaties. In Barendrecht zijn de meeste woonbuurten als 30 km zone (verblijfsgebied) ingericht. In sommige gevallen is de woonbuurt nog als woonerf ingericht.

Niet alleen de snelheid waarmee verkeer door de straat rijdt heeft invloed op de mogelijkheid om op straat te spelen. Minstens zo belangrijk is de frequentie waarmee het spel gestoord wordt door passerende auto's. Daarom is het voor de speelruimte niet altijd voldoende om verkeersremmende maatregelen te nemen. Doodlopende of verkeersluwe straten zijn van groot belang voor de kinderen en jeugd.

De aantrekkelijkheid van het spelen op straat kan op eenvoudige wijze worden vergroot. Zo kunnen verkeerstechnische elementen door deze net iets aan te passen of anders te plaatsen een speelfunctie krijgen. De speelwaarde kan bijvoorbeeld al worden verhoogd door gekleurde tegels in de bestrating aan te brengen zodat er vakken of patronen ontstaan.

4.1.2.

Spelen in het groen

Opvallend is dat in de APV nog steeds een artikel is opgenomen over het niet buiten de paden mogen treden. Dit staat haaks op de insteek van het groenbeleidsplan en zou het informeel spelen in het groen onmogelijk maken.

Groenvoorzieningen zijn al van oudsher een belangrijk onderdeel van de woonomgeving. De kinderen, jeugd en jongeren zijn voor het spelen doorgaans aangewezen op dit groen. Hier liggen dan ook vaak de speelplekken.

Het groene karakter van Barendrecht staat door de verstedelijking onder druk. Uiteraard staat hiermee tevens een belangrijk deel van de informele speelruimte onder druk.

Daarnaast heeft het groen in Barendrecht over het algemeen een cultureel karakter, waardoor de kinderen beperkte mogelijkheden hebben om hutten te bouwen of in bomen te klauteren. Uiteraard is het niet de bedoeling om al het groen in Barendrecht om te vormen tot speelgroen. Groen heeft immers ook nog vele andere functies. Uit de inrichting moet blijken waar kinderen wel en niet in het groen mogen spelen.

De bespeelbaarheid van het groen kan verbeterd worden door bijvoorbeeld hoogteverschillen in het gazon toe te passen, bloemenmengsels aan te brengen en het gras gefaseerd te maaien. In heestervakken en blokhagen kunnen uitsparingen worden gemaakt waar kinderen en jeugdigen hun hutje kunnen hebben. Het is vaak mogelijk om hagen op verschillende hoogten te snoeien en niet recht maar golvend aan te planten, groenblijvers in bosplantsoen toe te passen enzovoort.



Spelen op straat



Spelen in groen

Het verbeteren van de informele speelruimte kan voor een groot deel worden meegenomen bij de uitvoering van het groenbeleid. Bij de vervanging van het groen dient te worden bekeken hoe de speelbaarheid kan worden verbeterd of behouden kan blijven.

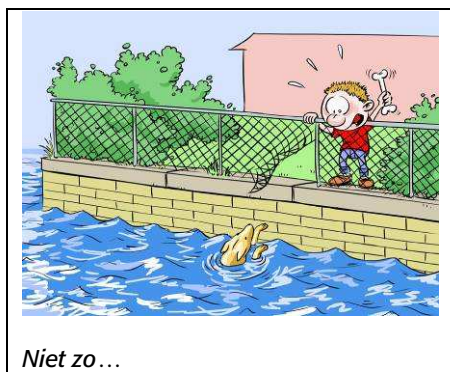
4.1.3.

Spelen in, op en met water

Water daagt kinderen, jeugdigen en soms ook jongeren uit tot spel. Bij, in of op het water spelen ze met modder, spatten ze elkaar nat, laten ze bootjes varen, wordt gevist en vlotgevaren en worden veel meer spelen verzonnen. Sommige volwassenen hebben hier misschien hun bedenkingen bij; ze voorzien vieze en natte kleren. Ook zien veel volwassenen risico's; hun kinderen lopen wellicht sneller een verkoudheid op of ze glijden uit met alle gevolgen van dien.

Toch zou het jammer zijn als deze bezwaren het spelen met water onmogelijk zouden maken. Door een juiste inrichting en een passend beheer van al dan niet formele waterspeelplekken zijn de risico's te voorkomen of te beperken.

Vooraf het talud, de diepte, de waterkwaliteit en de overzichtelijkheid van water zijn veiligheidsaspecten waarmee rekening moet en kan worden gehouden. Een voorbeeld van een geschikte inrichting is een zeer flauw talud met ondiep water langs de kant en zonder beplanting. Vaak maakt een steiger of ander vlak deel direct langs het water het spelen gemakkelijker en veiliger.



Hekwerken langs het water kunnen een schijnveiligheid geven; begeleiders zijn geneigd om minder op te letten, na jaren blijken er vaak openingen in de hekken te ontstaan, kinderen gebruiken de hekken als speelprikkel en hekken belemmeren hulpverleners. Dit betekent dat deze zo min mogelijk moeten worden toegepast.

Door bij het ontwerp en beheer van waterpartijen, vlonders, sloten, steigers, dammen, bruggen enzovoort rekening te houden met zowel vaar- en schaatsroutes, vissen en zwemmen als het spelen langs de waterkant, wordt er veel uitdagende speelruimte ontsloten. Vooral in Carnisselande is water bepalend voor de openbare ruimte.

4.1.4.

Spelen op braakliggende terreinen

In Barendrecht liggen nog enkele terreinen braak in afwachting van nieuwbouw of omdat een plek even geen invulling heeft. Deze terreinen bieden veel avontuurlijke speelruimte voor hutten bouwen, graven, (fiets)crossen enzovoort.

Indien enigszins mogelijk zou spelen op dergelijke terreinen moeten worden toegestaan. De gemeente heeft hierbij natuurlijk wel de verplichting om te zorgen dat het niet te onveilig wordt. Daartoe zal per situatie nagegaan moeten worden op welke wijze dit mogelijk is en of het terrein in eigendom is van de gemeente.

4.2.

Ontmoeten in de openbare ruimte

Kinderen, jeugdigen en jongeren hebben in de openbare ruimte behoefte aan ontmoeten. Speelplekken zijn belangrijke ontmoetingsplekken in de wijk, niet alleen voor de kinderen en de jeugdigen, maar ook voor jongeren, ouders en overige buurtbewoners. Het is om deze reden van belang dat speel- en sportvoorzieningen aantrekkelijke verblijfsruimtes zijn, die leuk aangekleed zijn met groen en bankjes.

Naast de speel- en sportvoorzieningen hebben met name jongeren behoefte om elkaar ook elders in de wijk te ontmoeten. Deze doelgroep heeft zowel formeel als informeel ruimte nodig om elkaar te ontmoeten. Voor circa 50 % van het ontmoeten van jongeren zijn geen specifieke voorzieningen noodzakelijk. Dit gebeurt spontaan op de hoek van de straat (Kiss and Greet).

In dit speelruimteplan zijn de ontmoetingsvoorzieningen vooral gericht op jongeren. Echter, dat neemt niet weg dat ze niet tevens geschikt kunnen zijn voor andere inwoners van Barendrecht. (Groot)ouders die met hun kinderen naar de speelplek gaan of ouderen die elkaar treffen kunnen uiteraard ook gebruik maken van deze verblijfsplekken.

De ontmoetingsplekken voor jongeren vallen uiteen in vier categorieën:

Kiss-and-Greetplek	= willekeurig gekozen afsprek- of afscheidsplekken, van 'nature' aanwezig in de openbare ruimte;
What's-Upplek	= basisvoorziening voor 5 tot 10 jongeren die bij elkaar komen en bijpraten;
Stay-Aroundplek	= basisvoorziening waar jongeren echt afspreken en zitten te praten of andere activiteiten doen;
No-Problemplek	= extra voorziening

De Kiss-and-Greetplek ontstaat spontaan en vereist geen verdere inrichting. Voor de overige categorieën dienen voorzieningen te worden aangebracht. Dit kan echter ook simpelweg een bankje zijn.

De inrichting, die de verschillende categorieën vereisen worden hieronder nader uitgewerkt.

Plek categorie I: What's Upplek

Dit zijn kleinere plekken voor 5 tot 10 jongeren die bij elkaar komen en bijpraten. Deze plekken behoren tot het basisvoorzieningsniveau. 's Zomers is te zien dat er jongeren langs deze plekken (brom)fietsen op zoek naar een praatje.

Aantal: 30% van de plekken;

Ligging: goed gespreid langs doorgaande routes (echt in de wijk) en niet te dicht op woningen; in zicht zodat er snel gezien kan worden wie er op de plek aanwezig is;

Verkeer: op voldoende afstand van doorgaande weg (2 tot 10 meter);

Locatie: verharde ruimte met plek voor 5 tot 10 jongeren en wat fietsen en scooters;

Inrichting: verhard gedeelte goed bereikbaar; een aantal zit- en ontmoetingsaanleidingen, afvalbakken en eventueel verlichting; gemakkelijk te verwijderen en herplaatsen en passend in straatbeeld;

Regels: APV! Aanvullende regels door jongeren en omwonenden zo nodig op te stellen; bij overtreding verwijzen naar plek categorie II;

Flexibiliteit: meer locaties categorie I aanwijzen dan inrichten. Op deze manier kan de plek eventueel nog eens verplaatst worden naar een andere locatie als de overlast te groot wordt (de jongeren houden zich niet aan de regels) of als de jongeren er helemaal niet meer komen;

Toets: geen toets bestemmingsplan nodig. Voorzieningen vallen onder straatmeubilair of speeltoestellen. Functie en gebruik passen binnen huidige bestemmingen.

Plek categorie II: Stay Aroundplek

Dit betreft grotere plekken voor 10 tot circa 40 jongeren waar jongeren echt afspreken om bij elkaar te komen en te zitten praten of andere activiteiten te ontplooiën. Ook deze plekken behoren tot het basisvoorzieningsniveau. Vaak gaan deze plekken samen met goed ingerichte sportplekken (bijvoorbeeld skateplekken), maar als die er te weinig zijn, kunnen de plekken ook apart goed functioneren (de ontmoetingsplek).

Aantal: 20% van de plekken min de No-Probleemplekken;
 Ligging: op voldoende afstand van woningen, in de omgeving van andere geluidsbron; op/bij formele sport-/speelplek;
 Verkeer: goed bereikbaar, maar niet te dicht bij de doorgaande weg;
 Locatie: groot genoeg voor een grotere groep jongeren met fietsen/scooters en groot genoeg voor een aantal voorzieningen; afwegen of auto er niet mag en kan komen (trekt oudere jongeren aan);
 Inrichting: zit- en ontmoetingsaanleidingen en beschutting in de vorm van wandje of beplanting; verharde ondergrond; verlichting; duurzaam en vandalismebestendig;
 Regels: APV en in overleg met omwonenden of andere betrokkenen aanvullende regels m.b.t. gedrag opstellen. De plek moet geen overmatige input vergen om in stand te houden;
 Flexibiliteit: inrichting plek voor langere termijn; bij overmatig vandalisme en teveel overlast een welzijnstraject doorlopen met "daders";
 Toets: geen toets bestemmingsplan nodig. Voorzieningen vallen onder straatmeubilair of speeltoestellen. Functie en gebruik passen binnen huidige bestemmingen.

Plek categorie III: No Probleemplek (indien gewenst)

Een No-Probleemplek behoort niet tot de basisvoorzieningen, maar kan als extra voorziening worden aangewezen indien hier behoefte aan is. De jongeren kunnen bij problemen in de wijk altijd naar deze plekken verwezen worden.

Een No-Probleemplek hoeft niet per definitie buiten een wijk te liggen, maar kan in principe in goed overleg ook tussen woningen liggen.

Verkeer: goed bereikbaar, maar niet te dicht bij de doorgaande weg (minimaal 50 meter afstand);
 Locatie: groot genoeg voor een grotere groep jongeren met fietsen/scooters en groot genoeg voor een aantal voorzieningen; afwegen of auto er wel of niet mag en kan komen (trekt oudere jongeren aan);
 Inrichting: zit- en ontmoetingsaanleidingen en eventueel beschutting; eventueel mogelijkheden voor graffiti; verharde ondergrond; verlichting; duurzaam en vandalismebestendig;
 Regels: APV en in overleg met jongeren, politie, gemeente jongerenwerk andere regels m.b.t. gedrag opstellen. De plek moet geen overmatige input vergen om in stand te houden;
 Flexibiliteit: inrichting plek voor langere termijn;
 Toets: geen toets bestemmingsplan nodig. Voorzieningen vallen onder straatmeubilair of speeltoestellen. Mits geen bouwvergunning nodig is. Is dit het geval dan ook bestemmingsplantoets.

4.3. Ruimteontwikkelingsplannen

Ambitie: De gemeente wil dat toekomstige bestemmingsplannen en stedenbouwkundige plannen worden getoetst aan de visie en normen van speelruimte.

In stedenbouwkundige plannen wordt het gebruik van de ruimte grotendeels vastgelegd. Indien onvoldoende rekening is gehouden met de noodzaak van speelruimte, zijn er in de toekomst problemen te verwachten. Een bekend probleem daarbij is het tekort aan (geplande) voorzieningen voor jongeren. Als deze niet tijdig worden ingepland wil geen bewoner ze meer voor de deur hebben, ook wel Not in my backyard (NIMBY)-effect genoemd. Het tekort aan voorzieningen veroorzaakt vervolgens vandalisme en overlast doordat de jongeren elkaar ontmoeten op plekken waar dit eigenlijk niet gewenst is.

Het is dus uitermate belangrijk dat reeds in het Programma van Eisen voor het opstellen van stedenbouwkundige plannen voor nieuwbouw en reconstructies de normen voor speelruimte c.q. het speelruimtebeleid worden opgenomen. In Bijlage V is een standaard programma van eisen opgenomen, dat, aangevuld met projectspecifieke wensen, kan worden gebruikt. Gezien de ervaring dat in nieuwbouwwijken met name in de beginfase veel kinderen wonen, zijn in de eerste jaren drie tot vijf speelplekken met overlappende actieradius nodig. Na verloop van tijd kan de meest centrale plek als basisvoorziening dienen. Deze centrale plek moet aantrekkelijk zijn voor de hele wijk. Dit houdt in:

- goed bereikbaar;
- goed zichtbaar (mensen weten de plek te vinden);
- voldoende ruimte;
- extra veel toestellen en speelprikkels.

De overige vier speelplekken kunnen na verloop van tijd meer ingericht worden voor de direct aanwonende kinderen of kunnen komen te vervallen.

4.4. Ontwerpen en aanleggen van speelvoorzieningen

Het valt buiten het kader van dit speelruimteplan om alle richtlijnen voor het technisch ontwerp van een speelplek en de omgeving te beschrijven. Een ontwerp voor een enkele speelplek staat daarnaast ook niet los van de omringende speelplekken in de buurt of wijk.

Er is een aantal ontwerprichtlijnen met betrekking tot de veiligheid waar een ontwerper niet omheen kan. Deze zijn beschreven in het 'Handboek Veiligheid van Speelgelegenheden' en de toesteldocumentatie die door de leveranciers van speelvoorzieningen bij een toestel wordt geleverd. Tevens is er meer informatie te vinden over verkeerssituaties in het "Handboek Ontwerpen voor Kinderen" van de CROW. Daarnaast zijn er verschillende ontwerpboeken op de markt met betrekking tot natuurlijk spelen.

Voor speel-, sport- en ontmoetingsplekken is het van belang om te voorkomen dat aan de hand van bestemmingsplanvoorschriften de aanleg hiervan wordt bemoeilijkt. Met name de functiebeschrijving van de bestemming en de bouwhoogte kunnen soms een probleem vormen.

Er moet in een bestemmingsplan voldoende vrijheid zijn om op nieuwe ontwikkelingen en behoeften in te springen zonder dat hiervoor het plan moet worden aangepast. Dit betekent dat de voorschriften voor openbare ruimte zodanig zijn opgesteld dat er voor het realiseren van een nieuwe speelplek en ontmoetingsplek geen bestemmingsplanwijziging nodig is.

Met name de bestemmingsplanvoorschriften van de bestemmingen Groen en Verkeer dienen flexibel te zijn om speelplekken te ontwikkelen.

Om te voorkomen dat een bestemmingsplanwijziging noodzakelijk is en bezwaarmakers een grote kans maken om een jongerenvoorziening als een skatebaan of een No Probleemplek tegen te houden, is het goed om dergelijke locaties in het bestemmingsplan vast te leggen met flexibele voorschriften. Het liefst bouwwerken tot 6 meter hoogte en waar mogelijk bouwvergunningvrij. Bij een No Probleemplek wordt een locatie aangeduid waar een grote groep jongeren bij elkaar kan komen, met daarbij horende voorzieningen als bijvoorbeeld een beschutte ontmoetingsplek. Tevens kan als voorschrift worden opgenomen dat slechts gecertificeerde toestellen geplaatst mogen worden. Onder sport- en speelvoorzieningen vallen ook de hekwerken ten behoeve van sportvoorzieningen, zoals ballenvangers en een voetbalkooi.

5. BEHEER

5.1. Huidige beheer kwaliteit

Het beheer van de openbare ruimte is erop gericht om de aanwezige voorzieningen blijvend hun functie te laten vervullen. Het resultaat van beheer is te meten aan de hand van een aantal aspecten:

- de technische staat; is het technisch onderhoud afgestemd om duurzame instandhouding van toestellen te garanderen, zonder het gebruik te belemmeren?
- verzorgingsgraad; in welke mate zijn schade door bv. vandalisme acceptabel?

In het kader van de Integrale Visie Openbare Ruimte is in 2007 een objectieve schouw uitgevoerd naar de kwaliteit van de openbare ruimte. Hierbij is niet alleen gekeken naar de beheer kwaliteit van de speeltoestellen, maar ook naar diverse andere aspecten van de openbare ruimte zoals groen, verharding en straatmeubilair.

Deze schouw is op 80 locaties plekken binnen de gemeente uitgevoerd. De locaties zijn representatief over de gemeente verdeeld.

In onderstaande tabel is de huidige beheer kwaliteit van o.a. speeltoestellen weergegeven.

	Centrum & accent- gebieden	Woon- gebieden	Hoofdwegen	Bedrijven- terreinen	Groen- gebieden	Buiten- gebieden
Totaalbeeld	Hoog - basis	Hoog - basis	Basis	Hoog - basis	Basis	Basis
Verlichting	Hoog - basis	Hoog - basis	Basis	Hoog	Basis	Basis
Straatmeubilair	Hoog - basis	Hoog - basis	Hoog - basis		Basis	Basis - laag
Verkeersmeubilair	Basis	Hoog - basis	Basis	Hoog - basis	Basis	Basis
Speeltoestellen		Hoog - basis			Hoog - basis	Basis

Tabel 3 Vlaggentabel straatmeubilair

Gemiddeld scoort straatmeubilair een hoge tot basis kwaliteit. Opvallend is dat speeltoestellen beduidend hoger scoren dan de overige onderdelen. De speeltoestellen staan in de meeste gevallen goed in de verf en zijn veilig bespeelbaar.

5.2. Kwaliteitsambitie IBOR

In de 'Integrale Visie Openbare Ruimte' zijn aan de hand van een viertal scenario's voorstellen gedaan voor de kwaliteitsambities voor het beheer van de totale openbare ruimte. Er is bestuurlijk gekozen voor het scenario 'reële keuze uit de workshop'. Dit scenario is een relatief hoge ambitie die sterk aan de wens van de burger voldoet.

In tabel 4 is de kwaliteitsambitie van de openbare ruimte weergegeven. De speeltoestellen vallen in onderstaande tabel onder het straatmeubilair.

	Centrum & accent-gebieden	Woon- gebieden	Hoofdwegen	Bedrijven-terreinen	Groen-gebieden	Buiten-gebieden
Technisch						
Verharding	Hoog	Hoog	Hoog	Basis	Hoog	Basis
Groen	Hoog	Basis	Basis	Basis	Hoog	Basis
Meubilair	Hoog	Hoog	Basis	Basis	Hoog	Basis
Verzorging						
Verharding	Hoog	Hoog	Basis	Basis	Hoog	Basis
Groen	Hoog	Basis	Basis	Basis	Hoog	Basis
Meubilair	Hoog	Hoog	Basis	Basis	Hoog	Basis

Tabel 4 Vlaggentabel scenario 3

Voor speeltoestellen komt de huidige beheer kwaliteit overeen met de gewenste beheer kwaliteit zoals vastgelegd in het scenario 'reële keuze uit de workshop'.

5.3. Onderhoud en beheer van speelvoorzieningen

Na aanleg moet er voldoende budget zijn om speelvoorzieningen te onderhouden. Een groot deel van het onderhoud volgt uit het Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen uit 1997 (kortweg Attractiebesluit). Op basis van deze wet dient de gemeente de speeltoestellen 4 keer per jaar te inspecteren en geconstateerde afwijkingen en mankementen zo snel mogelijk te verhelpen. De inspectieresultaten, reparaties en aanpassingen moeten worden vastgelegd in een logboek. Als de gemeente speeltoestellen niet onderhoudt volgens het 'Attractiebesluit' is de gemeente bij ongevallen aansprakelijk. Naast het veilig houden van de speeltoestellen moet ook de speelplek veilig, schoon en heel gehouden worden.

In een ideale situatie zitten de speeltoestellen altijd optimaal in de verf, zien er altijd proper uit, verkeren in perfecte technische staat (met originele onderdelen) en is de graffiti te allen tijde verwijderd.

Voor een gemeente is het echter voldoende en meer realistisch om het onderhoud van de speeltoestellen op een lager niveau uit te voeren. De ondergrens daarbij is het acceptatieniveau waarbij een toestel blijft voldoen aan de veiligheidsnormen en net aan de eisen van algemene welstand. Dit niveau kan op een schaal van 0 tot en met 100% uitgedrukt worden met 60%.

Voor de gemeente Barendrecht is gekozen voor een onderhoudsniveau van 80%, het landelijk gemiddelde ligt rond de 75%. Dit onderhoudsniveau komt overeen met het onderhoudsniveau hoog conform de IBOR nota.

Ambitie: De gemeente wil een minimaal onderhoudsniveau van 80% waarborgen.

5.4. Vervangen van speelvoorzieningen

Veel speeltoestellen hebben volgens ervaringscijfers een technische levensduur tussen de acht en de twintig jaar. De gemiddelde levensduur van speeltoestellen bedraagt 12 jaar. Daarbij is uiteraard geen rekening gehouden met vandalisme, wel met slijtage door intensief gebruik en speelschade.

In Barendrecht wijken de gegevens niet veel af van andere gemeenten. Wel worden toestellen (voornamelijk wipveren) lang onderhouden, waardoor de vervangingstermijn overschreden wordt.



Ambitie: De gemeente wil speelplekken zo veel mogelijk in zijn geheel renoveren. Hierdoor ontstaan kansen om de inrichting aan te sluiten op de actuele vraag.

De speelvoorzieningen worden vervangen aan de hand van een flexibel vervangingsschema, waarbij de budgetten voor de vervanging vrijkomen in het theoretische vervangingsjaar. Het moment van de daadwerkelijke vervanging van een speeltoestel wordt mede bepaald door de technische staat van het toestel. Als een toestel na de gestelde economische afschrijvingstermijn nog één of meer jaren veilig kan functioneren, kan de vervanging worden uitgesteld. Als blijkt dat een toestel voor de gestelde economische afschrijvingstermijn niet meer veilig is of de onderhoudskosten te hoog worden, bijvoorbeeld door vandalisme, dan moet de vervanging vervroegd worden uitgevoerd.

Bij vervanging wordt rekening gehouden met de doelgroep van de speelplek en de gewenste speelmogelijkheden, waarbij de benodigde speelfuncties en de actuele bevolkingssamenstelling van de buurt in ogenschouw worden genomen. Bij elke speelplek zal kritisch bekeken moeten worden of vervanging van de speeltoestellen noodzakelijk is. Dit kan betekenen dat de herinvestering op een andere speelplek in de gemeente plaatsvindt. Gestreefd wordt om speelplekken zo veel mogelijk in zijn geheel te renoveren. Dit biedt immers nieuwe kansen om de inrichting nog beter te laten aansluiten op de vraag en het gewenste gebruik.

Bij vervanging van speeltoestellen wordt uitgegaan van vervanging door een of meerdere toestellen met een gelijke speelwaarde. Uitgangspunt hierbij is dat de totale waarde van de speelvoorzieningen in de gemeente gelijk blijft, zodat ook de kosten voor het onderhoud gelijk blijven.

5.5. Beheer en onderhoud schoolterreinen

In 2003 is een beheerovereenkomst opgesteld tussen de gemeente, de scholen en de SKB om de verantwoordelijkheden voor het beheer en onderhoud van speeltoestellen op de openbare schoolpleinen vast te leggen. In de beheerovereenkomst is vastgesteld dat de scholen en de gemeente een gezamenlijke verantwoordelijkheid hebben voor het beheer en onderhoud van speeltoestellen op schoolpleinen. Een belangrijke voorwaarde hierbij is dat de pleinen openbaar toegankelijk moeten zijn.

De gemeente dient twee keer per jaar een inspectie uit te voeren. Daarnaast voert de gemeente alle reparaties aan de speeltoestellen en valondergronden uit. In het geval van vandalisme staat de gemeente borg voor reparatie, zo nodig ook voor vervanging.

In de beheerovereenkomst worden geen uitspraken gedaan over de vervanging van speeltoestellen als gevolg van slijtage. Gezien het feit dat de scholen een rijksbijdrage ontvangen voor de aanschaf van speelvoorzieningen mag worden aangenomen dat de vervanging van speeltoestellen en de bijbehorende valondergronden volledig door de school worden bekostigd.

Op dit moment wordt gewerkt aan een integrale notitie voor de schoolpleinen. In deze notitie worden de afspraken vastgelegd over het beheer en onderhoud van het gehele schoolplein. Hierbij wordt dus niet alleen gekeken naar de speelvoorzieningen, maar ook naar de verharding, het groen en het straatmeubilair op en rondom een schoolplein. Totdat deze notitie schoolpleinen is vastgesteld zal de huidige overeenkomst van kracht blijven.

5.6. Valondergronden

Binnen de gemeente Barendrecht worden verschillende soorten valondergrond toegepast. Het grootste deel bestaat uit rubber tegels. Daarna volgen kunstgras en zand. Bij met name de oudere speelplekken wordt in enkele gevallen nog Frans schors toegepast. Het nadeel van deze ondergrond is dat het schors snel verteerd en regelmatig bijgevoerd moet worden. Gezien de hoge onderhoudskosten wordt deze ondergrond niet of nauwelijks meer toegepast bij de aanleg van nieuwe speelplekken.

5.7. Milieubeleid speeltoestellen

In de praktijk is gebleken dat speeltoestellen van robiniahout een zeer geringe levensduur hebben, waardoor de speeltoestellen in de meeste gevallen voor de economische afschrijvingstermijn vervangen c.q. verwijderd dienen te worden.

Ambitie: De gemeente streeft naar duurzaamheid.

Het toepassen van speeltoestellen die zijn gemaakt van duurzame materialen zoals RVS, kunststof en FSC hardhout verlengt de levensduur en beperkt het onderhoud.

In het kader van duurzaamheid is het streven om speeltoestellen toe te passen bestaande uit duurzame materialen. Natuurlijke speelplekken vormen hierop een uitzondering vanwege de toepassing van natuurlijke materialen.

5.8. Spelen en hondenpoep

Daar waar hondenpoep op de speelplek of het trapveld ligt, is de gebruikswaarde vele malen lager of wordt in ernstige situaties de plek of het veld helemaal niet gebruikt.

In de APV wordt gewezen op een uitlaatkaart. Hierop staan alle plekken waar de honden niet en wel mogen komen en poepen. De speelplekken vallen onder de zones verboden voor honden.

Artikel 2.63 Loslopende honden, verboden plaatsen, identificatie

1. Het is de eigenaar of houder van een hond verboden de hond te laten verblijven of te laten lopen:

- a. binnen de bebouwde kom op de weg zonder dat die hond aangelijnd is;
- b. op een voor het publiek toegankelijke en kennelijk als zodanig ingerichte kinderspeelplaats, zandbak of speelweide of op een andere door het college aangewezen plaats;
- c. op de weg zonder voorzien te zijn van een halsband of een ander identificatiemerk dat de eigenaar of houder duidelijk doet kennen.

Artikel 2.64 Verontreiniging door honden

1. De eigenaar of houder van een hond is verplicht ervoor te zorgen dat die hond zich niet van uitwerpselen ontdoet:

- a. op een gedeelte van de weg dat bestemd is of mede bestemd voor het verkeer van voetgangers;
- b. op een voor het publiek toegankelijke en kennelijk als zodanig ingerichte kinderspeelplaats, zandbak of speelweide;
- c. op een andere door het college aangewezen plaats.

2. Het college wijst hondenuitlaatplaatsen en losloopegebieden aan, waar het in lid 1 gestelde gebod niet geldt.

3. De strafbaarheid wegens overtreding van het in het eerste lid gestelde gebod wordt opgeheven, indien de eigenaar of houder van de hond er zorg voor draagt dat de uitwerpselen onmiddellijk worden verwijderd.

5.8.1. Hondenbeleid Barendrecht

De gemeente Barendrecht heeft een duidelijke visie op de hond in de gemeente. Het dier dat de beste vriend is van de één, moet niet de grootste ergernis van de ander worden. Daarom is de gemeente gestart met de uitvoering van het hondenbeleid en gelden in de gemeente een paar basisregels: elke hond moet in Barendrecht binnen de bebouwde kom aan de lijn en als een hond poept binnen de bebouwde kom moet dat worden opgeruimd. En waar de hond ook loopt, de eigenaar blijft aansprakelijk voor de hond.

Om hondenpoep verder terug te dringen worden de komende jaren in samenwerking met bewoners uitlaatplekken en losloopgebieden aangelegd. Op de looproutes worden hondenpoepbakken geplaatst, waarin hondenpoepzakjes gedeponereerd kunnen worden.

Ambtenaren van politie en de milieu-inspectie zien erop toe dat iedereen zich aan de spelregels houdt. Hondenbezitters die de regels overtreden kunnen een boete verwachten.

6. SPELEN IN BARENDRECHT

In paragraaf 3.6 zijn normen en richtlijnen vastgesteld voor de formele en informele speelruimte. Door het toepassen van deze normen ontstaat een evenwichtig aanbod aan basisvoorzieningen.

Het bureau OBB heeft de formele en informele speelruimte in Barendrecht getoetst aan de vastgestelde normen. In dit hoofdstuk wordt eerst een algemeen beeld van de speelruimte gegeven. In de hoofdstukken 8 t/m 15 wordt vervolgens per gebied een samenvatting gegeven van de analyse.

6.1. Huidige situatie

6.1.1. Formele speelruimte in Barendrecht

De gemeente Barendrecht heeft in totaal 1107 speeltoestellen in beheer verspreid over 299 speelplekken. Naast deze openbare speelplekken zijn nog eens 180 speeltoestellen op de schoolpleinen (openbaar toegankelijk) aanwezig.

De speelwaarde van de speeltoestellen en de speelplekken is zeer divers. De speeltoestellen variëren van een wipkip en bokspringpalen tot skate-toestellen en grote klimrekken.

Met name in het oude deel van Barendrecht zijn veel buurtspeelplekken verouderd en bieden de toestellen weinig uitdaging. In dit deel van Barendrecht worden veel wipkippen en kleinere toestellen aangetroffen. Een groot deel van de speeltoestellen is al tien jaar of ouder.

In Carnisselande bieden de speeltoestellen over het algemeen iets meer uitdaging. In dit deel van Barendrecht geldt echter dat veel buurtspeelplekken uit niet meer dan één of twee speeltoestellen bestaan. Voor kinderen bieden dergelijke speelplekken te weinig uitdaging.

6.1.2. Informele speelruimte in Barendrecht

De informele speelruimte is sterk afhankelijk van de stedenbouwkundige opbouw van een wijk. Ondanks het feit dat de informele speelruimte per wijk enorm kan verschillen, kan over het algemeen worden gesteld dat het oude deel van Barendrecht meer informele speelruimte biedt dan Carnisselande. Daarbij komt dat de kinderen in Carnisselande grotendeels zijn aangewezen op het verharde deel van de openbare ruimte door het ontbreken van buurtparkjes. Dit deel is echter tevens het domein van de auto. Deze kinderen hebben hierdoor nauwelijks gelegenheid om lekker in het groen te struinen of hutten te bouwen.

In de gemeente zijn veel watergangen aanwezig, die in de meeste gevallen als barrière worden ervaren door kinderen en jeugdigen. In Carnisselande hebben veel watergangen steile oevers die niet of nauwelijks bespeelbaar zijn.

6.1.3. Knelpunten

Druk op de openbare ruimte

De fysieke ruimte om te spelen binnen het bebouwde gebied neemt steeds verder af; het (auto)verkeer, de verdichting van de woningen, voorzieningen voor volwassenen en hondenpoep vormen een belemmering voor met name het informeel spelen. Ook de sociale onveiligheid is van negatieve invloed op de kwaliteit van spelen. Er is steeds vaker onverdraagzaamheid ten aanzien van speelruimte.

Informele speelruimte kwetsbaar

De informele speelruimte laat zich moeilijk kwantificeren en benoemen. Hierdoor is de informele speelruimte zeer kwetsbaar. Een verbreding in een trottoir kan op het eerste oog geen specifieke functie hebben, maar in de praktijk essentieel blijken voor kleine kinderen om bijvoorbeeld te leren fietsen.

In de huidige situatie wordt nog te weinig gekeken naar het belang en de kwaliteit van deze informele speelruimte. Het aanleggen van speelruimte is vaak een sluitpost. Daarbij wordt bij spelen meestal gedacht aan de formele ingerichte speelplekken en wordt het informeel spelen vaak vergeten.

Onevenredige verdeling speelplekken

De verdeling van de huidige speelvoorzieningen komt niet geheel overeen met de gewenste verdeling, die is gebaseerd op de normen voor speelruimte.

Er zijn enkele uitdagende speelplekken aan te wijzen waar veel en duurdere toestellen staan. Op andere speelplekken staan slechts enkele verouderde en kleinere toestellen. Hierdoor is het aantal toestellen onevenredig verdeeld over de kinderen en worden de kleinere speelplekken vaak als saai ervaren.

Ontbreken van jongerenvoorzieningen

In het algemeen kan worden gesteld dat er binnen Barendrecht te weinig aandacht is voor het ontmoeten van jongeren. De speelruimte is sterk gericht op kleine kinderen en jeugd tot en met 12 jaar.

In diverse wijken dient actie te worden ondernomen om in deze behoefte te voorzien.

Doelgroep met beperkingen

In Barendrecht zijn de meeste speelplekken niet of niet optimaal toegankelijk voor kinderen of volwassenen met beperkingen. Met name in de parken wordt onder de bovenwijkse speelvoorzieningen vaak zand toegepast als valondergrond. In de wat oudere wijken worden veel speeltoestellen in het gras geplaatst, waardoor de toegankelijkheid niet altijd optimaal is. Daarnaast blijkt dat binnen het gehele toestellen bestand weinig toestellen aanwezig zijn voor gebruik door kinderen of volwassenen met een beperking.

Te weinig financiële middelen

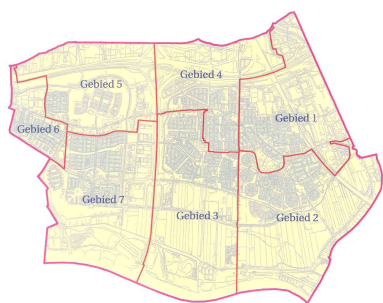
In de huidige situatie zijn de financiële middelen ontoereikend om de bestaande speelvoorzieningen in stand te houden. Met name in de oudere wijken van Barendrecht worden speeltoestellen aangetroffen die de economische afschrijvingstermijn ruimschoots overschreden hebben. Als gevolg hiervan worden de onderhoudskosten onevenredig hoog.

6.2. Opbouw analyse speelruimte

6.2.1. Gebiedsgrenzen en speelgrenzen

Bij het opstellen van de analyse is zoveel mogelijk rekening gehouden met de gebieds- en wijkindeling zoals die in de gemeente Barendrecht gehanteerd wordt.

Voor de doelgroepen kunnen grenzen overigens heel anders liggen; naast harde grenzen zoals wegen, watergangen en grote groengebieden, zijn ook sociale of gevoelsmatige barrières belangrijk. Hierdoor is het mogelijk dat enkele in de analyse gehanteerde grenzen iets anders lopen dan verwacht. In een aantal gevallen is het noodzakelijk om de wijken te beschrijven in kleinere blokken. Deze zogenaemde speelbuurten ontstaan doordat de ruimtelijke opbouw verschilt, er een drukke weg of spoorlijn ligt of er een sociale barrière is. Dit zijn vaak grenzen die door ouders als fysieke grenzen meegegeven worden aan de kinderen en jeugdigen bij het zelfstandig spelen. De kinderen tot en met acht jaar moeten vaak binnen deze speelbuurten blijven.



Gebiedsgrenzen

6.2.2.

Objectieve analyse speelruimte

Om een goede indruk te krijgen van de bespeelbaarheid van de wijk is een veldinventarisatie uitgevoerd waarbij is gekeken naar de bereikbaarheid van speelplekken, de speelwaarde, de geschiktheid voor de verschillende leeftijdscategorieën en de fysieke en sociale barrières in een wijk.

Per wijk of speelbuurt is gekeken naar het aantal kinderen per leeftijdscategorie en de afstand tot de speelplekken die voor deze doelgroep zijn ingericht. Binnen een speelbuurt moeten minimaal 15 kinderen wonen om een speelplek te behouden. Bij meer dan 25 kinderen in een speelbuurt wordt een nieuwe speelplek aangelegd.

Voor de kinderen is per gebied en voor de jeugd en de jongeren is per wijk rekening gehouden met een prognose in de zin van: het aantal blijft gelijk of neemt af of toe. Hierop is het voorzieningenniveau voor de komende tien jaar afgestemd.

6.2.3.

Subjectieve analyse speelruimte

Naast de theoretische analyse is tevens aan de kinderen en de jeugd gevraagd hoe zij hun speelruimte in Barendrecht ervaren. Zij zijn immers de belangrijkste gebruikers van de speelplekken.

Rondgang

Om een indruk te krijgen hoe de jeugd haar woonomgeving bekijkt om te spelen, is in het kader van dit speelruimteplan een rondwandeling met de jeugd gemaakt.

De kinderen hebben aangegeven waar zij wel of niet mogen spelen, hoe ze in het groen, water of op straat kunnen spelen, welke speelplekken zij leuk of stom vinden en waar zij naartoe gaan om bv. hutten te bouwen.

Enquête

Aan groep vier tot en met acht is gevraagd om een enquête in te vullen.

Deze enquête geeft informatie over wat kinderen het liefste in hun vrije tijd doen en hoe en waar zij spelen in de wijk. Op deze wijze wordt inzicht verkregen in de behoefte die bij de kinderen in Barendrecht aanwezig is.

Naast deze enquête hadden de kinderen de mogelijkheid om een tekening te maken met ideeën en wensen ten aanzien van spelen. Hieruit zijn veel leuke en creatieve voorbeelden gekomen die in de toekomst als inspiratie kunnen dienen voor het inrichten van een speelplek.

6.2.4.

Secundaire speelplekken

In de analyse die in de volgende hoofdstukken zal worden beschreven wordt gesproken over 'secundaire speelplekken'. Secundaire speelplekken zijn die plekken die op basis van de vastgestelde normen geen functie meer hebben in het openbare speelvoorzieningen. Het kan zijn dat in een speelbuurt te weinig kinderen wonen om een speelplek ingericht met speeltoestellen in stand te houden. Daarnaast is het mogelijk dat een speelplek als secundair wordt aangewezen als deze weinig uitdaging biedt en in de directe omgeving voldoende speelruimte aanwezig is.

Het is van groot belang dat de speelplekken die als secundair worden aangewezen als speelruimte behouden blijven en niet worden omgevormd in parkeerruimte, siergroen of een hondenuitlaatplaats. Op deze wijze kan een speelplek die op dit moment is aangewezen als secundair bij een groeiend aantal kinderen over tien jaar weer worden ingericht als speelplek.

Er moet een keuze gemaakt worden ten aanzien van de wijze en snelheid waarmee de secundaire speeltoestellen en -plekken opgeheven worden. De gemeente Barendrecht kiest ervoor om de secundaire speelplekken gefaseerd en in samenspraak met de buurt op te heffen.



6.3. Wat vinden de kinderen ervan?

Uit de rondgangen en de enquêtes is een algemeen beeld verkregen van de wijze waarop de jeugd in Barendrecht hun speelruimte ervaart. In Barendrecht waren alle scholen bereid deel te nemen aan de rondgangen. In totaal zijn circa duizend enquêtes ingevuld. Deze input geeft vooral een goed beeld van de informele speelruimte in Barendrecht.

6.3.1. Enquêtes

Uit de enquêtes is gebleken dat het spelen met andere kinderen, fietsen, skaten en lopen door de buurt en het spelen op speeltoestellen de favoriete buitenactiviteiten zijn bij zowel de jongens als de meisjes.

De jeugd speelt het liefst in de speeltuin, op straat of in de tuin. De jongens hebben hierbij een voorkeur voor het spelen op straat en meisjes voor het spelen in de tuin.

Op de vraag wat kinderen goed of leuk aan spelen vinden wordt vaak de speeltuinvereniging in de Oranjewijk genoemd. In Carnisselande worden de speeleilanden genoemd als leukste speelplek. In de wijken Binnenland en Noord wordt de zone langs het spoor door jongens vaak genoemd als spannende speelplek.

In het algemeen geldt dat bij jongens voetbal met stip op nummer één staat als favoriete activiteit.

De jeugd in Barendrecht baalt van de hondenpoep, de geparkeerde auto's, het verkeer en andere kinderen die buitenspelen.

Op de vraag hoe de leukste speelplek er uit zou moeten zien, wordt bij de jongens vaak het voetbalveld genoemd en bij de meisjes de speeltuin.

6.3.2. Rondgang

Tijdens de rondgangen heeft de jeugd regelmatig aangegeven dat er weinig uitdaging is op de schoolpleinen. Met name in Carnisselande zijn de meeste jeugdigen van mening dat er te weinig speeltoestellen op de schoolpleinen aanwezig zijn. Daarnaast is tijdens de rondgang aangegeven dat niet alle schoolpleinen in Carnisselande en de scholen aan de Kruidentuin toegankelijk zijn na schooltijd.

In de vakantieperiodes worden diverse activiteiten georganiseerd door de gemeente. Er worden ondermeer tienermiddagen, sporttoernooien en ska-activiteiten georganiseerd. Tijdens de rondgang waren er weinig kinderen die aangaven gebruik te maken van deze activiteiten.

Rondgang Barendrecht Centrum

Tijdens de rondgangen lieten de kinderen plekken zien waar ze hutten bouwen. De informele speelruimte wordt positief beoordeeld. Er wordt veel op straat gespeeld en in de vele hofjes en grasveldjes. De formele speelplekken zijn op veel plekken verouderd of bieden weinig uitdaging.

Rondgang Carnisselande

De kinderen in Carnisselande missen locaties waar ze kunnen spelen in het groen. Spelen op straat is niet overal goed mogelijk. De auto's en de drukke wegen worden door de jeugd als vervelend ervaren.

De kinderen zijn tevreden met de huidige formele speelplekken, maar missen op sommige locaties wel de uitdaging. Ook vindt de jeugd dat er te weinig plekken zijn waar ze kunnen spelen en sporten. De twee speeleilanden in Meerwede en Riederhoek worden vaak genoemd als leuke plek. Informeel en formeel spelen komen hier samen, wat de plekken aantrekkelijk maakt. Als laatste ervaart de jeugd de aanwezigheid van oudere kinderen en jongeren vaak als een probleem. Deze overlast wordt het meest ervaren op plekken waar door beide doelgroepen gevoetbald wordt.



7. ANALYSE BOVENWIJKSE SPEEL- EN SPORTVOORZIENINGEN

Er zijn enkele grote speel- en sportvoorzieningen die niet specifiek bij een wijk horen, maar een hele grote groep kinderen, jeugdigen en jongeren bedienen. Dit zijn de zogenoemde bovenwijkse voorzieningen.

- 7.1.1. **Park Buitenoord**
In het park Buitenoord liggen meerdere speelplekken voor zowel kinderen, jeugdigen en jongeren. Het park biedt veel informele speelruimte en uitdagende speelvoorzieningen voor met name de kinderen uit de wijken Buitenoord en het Centrum. De skatevoorzieningen in het park hebben een bovenwijkse functie voor meerdere wijken in Barendrecht.
In het park ontmoeten jongeren elkaar nabij de skatevoorzieningen of op de Promenade. De speeltoestellen in park Buitenoord ondervinden veel vandalisme door de aanwezigheid van jongeren. Om dit zoveel mogelijk te voorkomen wordt voorgesteld om de speeltoestellen naar een andere locatie in het park te verplaatsen, die niet in de nabijheid van de skatevoorzieningen of de promenade ligt.
Daarnaast is het streven om het aantal ontmoetingsplekken voor jongeren in het park uit te breiden.
- 7.1.2. **Park Nieuweland**
In park Nieuweland zijn diverse grote uitdagende speeltoestellen geplaatst voor alle leeftijdscategorieën. Het park heeft een aantrekkingskracht op de kinderen, jeugdigen en jongeren uit heel Barendrecht Centrum. Met name de strategische ligging langs het doorgaande fietspad maakt deze plek zeer populair als tussenstop.
In 2007 zijn de voorzieningen in het park nog verder aangevuld met een zand- en waterspeeltuin.
Binnenkort zal hier een ontmoetingsplek voor jongeren worden gecreëerd.
- 7.1.3. **Park Lagewei**
In 2009 zal het park Lagewei worden aangelegd. In dit park zal een speelplek en een trapveld voor kinderen en jeugdigen worden aangebracht. Dit park zal hoofdzakelijk van belang zijn voor de buurtbewoners van de wijk Lagewei en de toekomstige wijk Vrouwenpolder.
Door de ligging langs het provinciaal fietspad is de verwachting dat het park tevens veel passanten zal aantrekken.
- 7.1.4. **Skatepark Henry Dunantlaan**
Het trapveld en het skatepark aan de Henry Dunantlaan zijn van belang voor de jeugdigen en jongeren uit de wijken Dorpzicht en Bijdorp. Voorgesteld wordt om het trapveld aantrekkelijker te maken en hier een ontmoetingsplek voor jongeren te creëren. Het trapveld heeft in de huidige situatie geen ballenvanger, terwijl dit ten behoeve van de veiligheid wel van belang is.
- 7.1.5. **Riederpark**
Het Riederpark is een waar speelparadijs voor alle leeftijdscategorieën. Naast een aantal grote klimtoestellen zijn tevens skatevoorzieningen en een overdekte voetbalkooi aanwezig. Door de centrale ligging van het park hebben deze speel- en sportvoorzieningen een aantrekkingskracht op alle kinderen, jeugdigen en jongeren uit heel Carniselande en zelfs vanuit Barendrecht Centrum.

- 7.1.6. Carnisserpark
Volgens planning wordt in 2011 het Carnisserpark aangelegd op de voormalige geluidswal gelegen tussen de wijk Carnisselande en de snelweg de A15.
In dit park zal een groot speelterrein worden opgenomen, die voor alle leeftijdscategorieën zal worden ingericht.
- 7.1.7. Sportpark De Bongerd
Sportpark De Bongerd is voor met name de jeugdigen en jongeren uit de wijk Binnenland en Noord van groot belang. De korfbal- en voetbalvelden zijn openbaar toegankelijk.
Het sportpark is de enige locatie in de wijken Binnenland en Noord waar een ontmoetingsplek voor jongeren is gecreëerd. Voorgesteld wordt om deze plek nog verder uit te breiden met extra voorzieningen voor jongeren.
- 7.1.8. Sportpark Smitshoek
Voor de jeugdigen en jongeren is sportpark Smitshoek interessant als speelruimte. Deze locatie werd tijdens de kinderrondgangen niet expliciet genoemd door deze doelgroep. In de meeste gevallen wordt deze sportlocatie in trainingsverband gebruikt.
- 7.1.9. Sportpark Ziedewij
De bestaande hockeyvelden zijn openbaar toegankelijk en worden intensief door de jeugd uit de wijk gebruikt. Deze hockeyvelden zullen echter op korte termijn verdwijnen. Op de vrijgekomen plek zal woningbouw worden gerealiseerd. Op het moment dat de hockeyvelden verdwijnen, is er een sterke behoefte aan een trapveld in de wijk. De ouders en kinderen hebben een petitie ingediend voor de aanleg van een extra trapveld in de wijk. De tennisbanen op het sportpark zijn uitsluitend toegankelijk voor leden. Recent is door de tennisvereniging een tennismuur aangebracht die voor iedereen toegankelijk is.
- 7.1.10. Sportpark de Doorbraak
Het sportpark de Doorbraak is recentelijk in gebruik genomen. Dit sportcomplex ligt buiten de woonkern en zal om deze reden waarschijnlijk minder intensief door kinderen en jeugdigen als informele speelruimte worden gebruikt.
Jongeren zullen waarschijnlijk wel gebruik maken van het openbare veld om elkaar te ontmoeten en met elkaar te sporten.
- 7.1.11. Speeltuinvereniging De Oranjetuin
In Barendrecht is de speeltuinvereniging de Oranjetuin actief. Uit de enquêtes, die onder schoolkinderen is gehouden, blijkt dat de kinderen graag bij de speeltuinvereniging in de Oranjewijk spelen. De speeltuin is echter in de winter en in de avonden gesloten.
Voorgesteld wordt om de openingstijden van de speeltuin te verruimen.
- 7.1.12. Recreatiegebieden
De recreatiegebieden zijn van groot belang voor het opgroeien van kinderen, maar vallen formeel buiten de scope van het speelruimteplan. Het speelruimteplan is gericht op het spelen, sporten en ontmoeten in en direct rondom de woonwijken. Om deze reden zijn de recreatiegebieden niet meegenomen in de normen voor het formeel en informeel spelen.
De meeste recreatiegebieden liggen verder weg van de woonkern en zijn hierdoor voor kinderen en jeugdigen niet of nauwelijks zelfstandig te bereiken. Een uitzondering hierop is de Gaatkensplas, die door de ligging aan de rand van de wijk onderdeel uit maakt van het netwerk waarbinnen kinderen en jeugdigen spelen.

De Gaatkensplas heeft geen specifieke invulling ten aanzien van spelen, maar wordt wel door jeugdigen gebruikt als informele speelruimte. Ter hoogte van de Gaatkensplaat wordt gespeeld in het water en tussen het riet. Tijdens de rondgang hebben de jeugdigen aangegeven dat ze in het verleden wel eens hutten op deze locatie hebben gebouwd. Het recreatiegebied De Oude Maas is goed bereikbaar vanuit Barendrecht, maar wordt door jeugdigen en jongeren uit Barendrecht minimaal gebruikt.

Verklaring symbolen

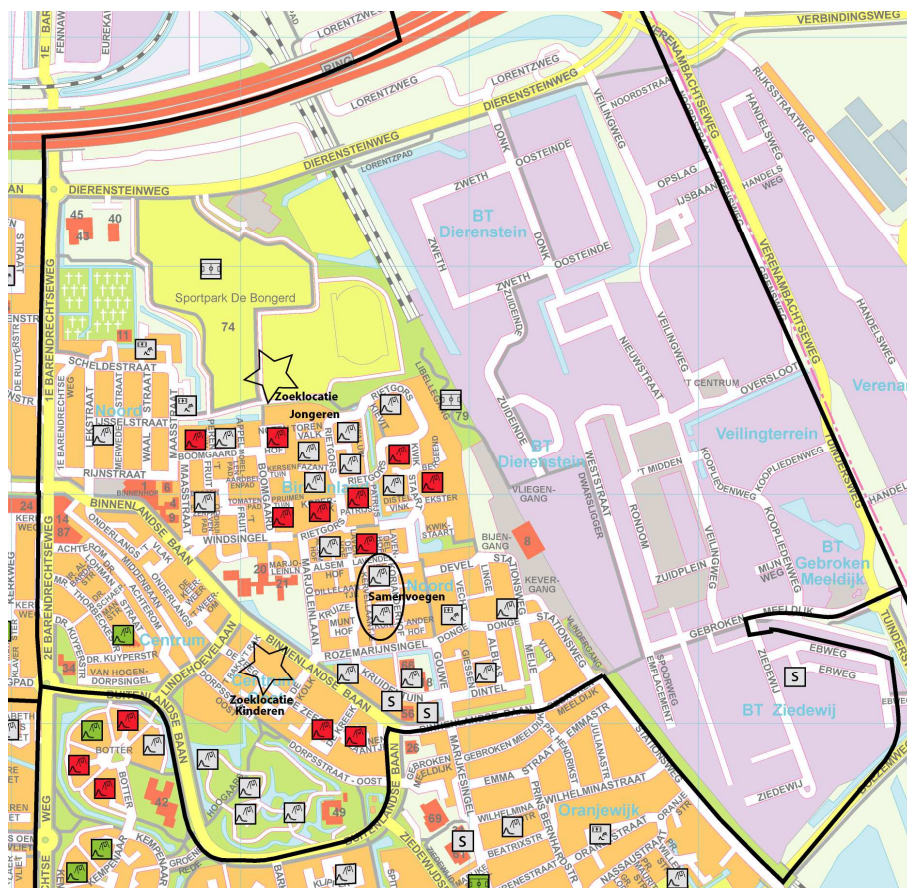
	Sportvoorziening
	Opwaarderen sportvoorziening
	Opwaarderen speelplek (uitbreiding met speeltoestellen)
	Secundaire speelplek
	Speelplek
	Schoolplein
	Opwaarderen schoolplein
	Zoeklocatie speel-, sport of ontmoetingsplek

8. WIJKANALYSE GEBIED 1

Kinderaantallen

Leeftijdsgroep	Aantal
Kinderen 0-5 jr.	227
Jeugd 6-11 jr.	322
Jongeren 12-18 jr.	323
Jongeren 19-23 jr.	325

Aan het kinderaantal is te zien dat er een daling is in het aantal kinderen in Gebied 1. Dit gebied is opgedeeld in drie wijken, namelijk Binnenland, Noord en Centrum.



Figuur 5 Verdeling speelplekken gebied 1

8.1. Binnenland

8.1.1. Analyse Binnenland

In Binnenland zijn in totaal 10 speelplekken aanwezig. De meeste speelplekken zijn gecombineerd voor kinderen en jeugdigen. Het aantal formele speelplekken is hoog in vergelijking tot het aantal kinderen en de afstand die ze afleggen tot de speelplek. Het toestellenbestand is grotendeels verouderd, wat een armoedig beeld geeft.

Uit de rondgang met de kinderen en jeugdigen is gebleken, dat de jeugd liever hutten bouwt in de groenstrook langs het spoor dan dat ze spelen op de formele speelplekken.

De ontmoetingsplek op het Sportpark De Bongerd is van groot belang voor de jongeren uit deze wijk.

8.1.2. Ambities Binnenland

De ambitie is om enkele centrale locaties aan te wijzen, die voldoende uitdaging bieden. Er wordt voorgesteld om vier speelplekken als secundair aan te wijzen. Op de overige speelplekken wordt de speelkwaliteit verhoogd. Het groen zal daar waar mogelijk aantrekkelijker worden gemaakt voor spelen.

Het aantal ontmoetingsplekken voor jongeren dient te worden uitgebreid om overlast op andere locaties te voorkomen of te verhelpen. Voorgesteld wordt om de voorzieningen voor jongeren op de Bongerd verder uit te breiden.

8.2. Noord

8.2.1. Analyse speelruimte Noord

De wijk Noord wordt gekenmerkt door een zogenaamde hofjesstructuur, waarbij de veelal geschakelde woningen zijn gelegen rondom een centraal groen pleintje. Op een aantal plekken in de wijk wordt hoogbouw aangetroffen.



De groene hofjes zijn verkeersluw en zijn hierdoor van groot belang voor de informele speelruimte. In een groot deel van de wijk zijn veel achterpaden te vinden, die zeer waardevol zijn voor met name kinderen die hier vrij van autoverkeer kunnen spelen.

Voor jongeren is sportpark De Bongerd essentieel. Dit is de plek waar veel jongeren elkaar ontmoeten. Veel jongeren uit deze wijken zullen ook gebruikmaken van de voorzieningen in Park Buitenoord.

Er liggen in Noord 19 formele speelplekken. De meeste speelplekken zijn gecombineerd voor kinderen en jeugdigen. De formele speelplekken zijn veelal te vinden op de groene pleintjes in de hofjes. Veel speelplekjes worden tevens gebruikt als (informeel) trapveld. De aanwezigheid van geparkeerde auto's belemmert de kinderen en de jeugd echter in hun balspel. Ook jongeren maken graag gebruik van deze informele trapveldjes in de wijk. In een aantal gevallen leidt dit tot overlast voor de direct omwonenden of voor de kleinere spelende kinderen. Tijdens de rondgangen hebben de kinderen en de jeugdigen aangegeven dat zij de aanwezigheid van groepjes jongeren als vervelend ervaren.

Het aantal formele speelplekken is hoog in vergelijking met het aantal kinderen en de afstand die ze afleggen tot de speelplek. Grotendeels is het toestellenbestand verouderd, wat een armoedig beeld geeft.

8.2.2. Ambities Noord

De ambitie is om enkele centrale locaties aan te wijzen, die voldoende uitdaging bieden. Er wordt voorgesteld om vier speelplekken als secundair aan te wijzen. Op de overige speelplekken wordt de speelkwaliteit verhoogd. Het groen zal daar waar mogelijk aantrekkelijker worden gemaakt voor spelen.

Het aantal ontmoetingsplekken voor jongeren dient te worden uitgebreid om overlast op andere locaties te voorkomen of te verhelpen. Voorgesteld wordt om de voorzieningen voor jongeren op de Bongerd verder uit te breiden.

8.3. Centrum

8.3.1. Analyse speelruimte

De informele speelruimte in het Centrum is minimaal in verhouding tot de rest van Barendrecht. De straten rondom het Centrum zijn druk met verkeer en minder bespeelbaar, ook de aanwezigheid van groen is hier minimaal. Aangrenzend aan deze wijk ligt Park Buitenoord dat veel informele speelruimte biedt.

In het centrum zijn slechts twee speelplekken aanwezig. Ook in Centrum Oost ligt slechts 1 speelplekje. Al deze speelplekken zijn met name gericht op de kleinere kinderen, zijn sterk verouderd en bieden nauwelijks uitdaging.

Grenzend aan Centrum oost ligt het Park Buitenoord. In dit park liggen meerdere speelplekken voor zowel kinderen, jeugdigen en jongeren. Het park biedt veel informele speelruimte en uitdagende speelvoorzieningen. De skatevoorzieningen in het park hebben een bovenwijkse functie voor meerdere wijken in Barendrecht.

Het winkelcentrum is net als in veel andere steden een plek waar veel jongeren elkaar ontmoeten. In het park ontmoeten jongeren elkaar nabij de skatevoorzieningen of op de Promenade. Helaas worden de speeltoestellen in Park buitenoord vaak vernield door jongeren.

8.3.2. Ambities speelruimte

Voorgesteld wordt om de speelplek aan het Trefpunt in afwachting van de Centrumontwikkeling tijdelijk op te waarderen.

Er wordt voorgesteld om de overige twee speelplekjes aan te wijzen als secundair. De huidige plekken bieden te weinig uitdaging en speelplezier.

Voorgesteld wordt om één plek, in de wijk of in het park, aan te leggen met voldoende aanbod en uitdaging voor kinderen.

De gehele openbare ruimte in de wijk dient aantrekkelijker te worden gemaakt voor spelen door middel van speelaanleidingen op bestrating en in de beplanting.

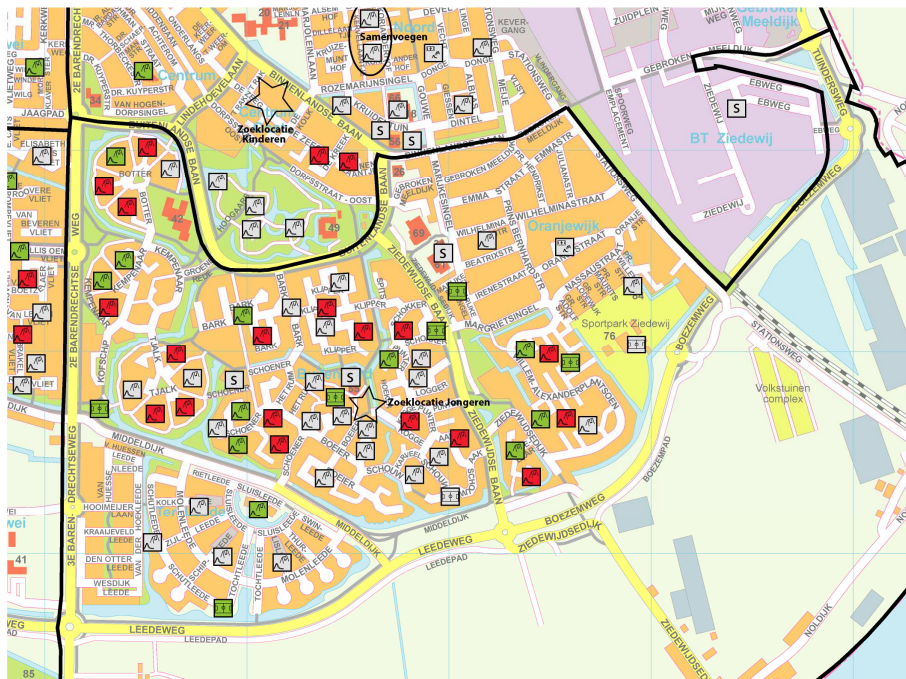
Voorgesteld wordt om het aantal ontmoetingsplekken voor jongeren zowel in de wijk als in het park uit te breiden.

9. WIJKANALYSE GEBIED 2

Kinderaantallen

Leeftijdsgroep	Aantal
Kinderen 0-5 jr.	517
Jeugd 6-11 jr.	588
Jongeren 12-18 jr.	564
Jongeren 19-23 jr.	483

Gebied 2 bestaat uit de wijken Buitenoord, Ter Leede en Oranjewijk. In Buitenoord en Oranjewijk daalt het aantal kinderen. De daling van kinderen in Buitenoord is hoger kijkend naar de gehanteerde prognoses.



Figuur 6 Verdeling speelplekken gebied 2

9.1. Buitenoord

9.1.1. Analyse speelruimte Buitenoord

Buitenoord wordt ontsloten door de Buitenlandse Baan, de Middeldijk en de Zieledijksewijk. De diverse buurten, zoals de Botter en de Tjalk zijn met elkaar verbonden door een doorgaande route. De buurten worden tevens omsloten door water en groenvoorzieningen.

In een groot deel van Buitenoord kunnen kinderen dichtbij huis of op straat spelen. De aanwezige groenvoorzieningen worden door de jeugd gebruikt om hutten te bouwen.

Tijdens de kinderrondgang door deze buurt werden veel plekken aangewezen waar gespeeld wordt in de struiken en op straat.



Buitenoord bestaat zoals eerder aangegeven uit diverse kleine buurten. De speelplekken die hier liggen zijn ook gericht op de omwonende kinderen van de desbetreffende kern. De actieradius van de jeugdigen is groter. Zij waaieren uit over een groter gedeelte van Buitenoord.

In totaal heeft Buitenoord tweeënveertig openbare speelplekken en twee speelplekken op schoolterreinen. Het algemene beeld van de toestellen is verouderd met veel wipveren en wippen. Qua indeling lijken de plekken veel op elkaar. Het aantal formele speelplekken is hoog in vergelijking met het aantal kinderen en de afstand die ze afleggen tot de speelplek. De basisscholen De Ark en De Tweemaster hebben een centrale ligging in Buitenoord. Het schoolplein van de Tweemaster zal binnenkort worden heringericht en een belangrijke speelfunctie in de wijk gaan vervullen.

Op sommige locaties is de aanwezigheid van jongeren duidelijk zichtbaar. Het voorzieningenniveau in Buitenoord is minimaal voor het aantal aanwezige jongeren. Park Buitenoord is van essentieel belang voor de jongeren uit deze wijk.

Momenteel wordt er veel overlast waargenomen rondom de scholen De Ark en De Tweemaster. Dit kan worden voorkomen door elders in de wijk uitdaging aan te bieden.

9.1.2. Ambities speelruimte Buitenoord

Voorgesteld wordt om de meest uitdagende en centraal gelegen plekken te behouden. De plekken die als secundair zijn aangewezen voldoen in de meeste gevallen niet in de huidige vorm of bereiken te weinig kinderen/jeugdigen. Om natuurlijk spelen te bevorderen kan gekozen worden om het eiland tussen Tjalk en Schoener in te richten als natuurlijk speeleiland.

Voor de jongeren wordt voorgesteld om in de gehele wijk ontmoetingsaanleidingen te plaatsen. Het voorzieningenniveau is in de huidige situatie minimaal.

9.2. Ter Leede

9.2.1. Analyse speelruimte Ter Leede

Ten zuiden van de Middeldijk ligt de nieuwbouwwijk Ter Leede. In een nieuwbouwwijk is het aantal kinderen en jeugdigen in de beginperiode altijd hoog.

De wijk bestaat uit twee onder één kap woningen en rijtjeswoningen. De informele speelruimte rondom de eigen woning is minimaal. De kinderen en jeugdigen zijn aangewezen op de verharde buitenruimte en de formele speelplekken. De wegen zijn door het verkeersluwe karakter goed toegankelijk voor de jeugd.

De aanwezige groenstroken worden veel gebruikt voor voetballen of zijn ingericht met speeltoestellen.

In Ter Leede zijn zes formele speelplekken aanwezig die alle gecombineerd zijn voor kinderen en jeugdigen.

Voor jongeren zijn geen specifieke voorzieningen aangebracht. Jongeren maken veelal gebruik van de bestaande speelplekken om elkaar te ontmoeten.

9.2.2. Ambities speelruimte Ter Leede

De informele openbare ruimte is in Ter Leede in de huidige situatie veelal in gebruik als formele speelruimte. Voorgesteld wordt om het groen in de wijk aantrekkelijker te maken met speelaanleidingen. Hierbij kan gedacht worden aan meer spannend groen en variatie in hoogte, minder gras en meer struiken.

De formele speelruimte voldoet voor kinderen en jeugdigen, voor de jongeren wordt geadviseerd om de bestaande speelplekken aantrekkelijker te maken door het creëren van extra ontmoetingsplekken of het aanbrengen van voetbalvoorzieningen. De beschikbare openbare ruimte is echter beperkt in deze wijk.

9.3. Oranjewijk

9.3.1. Analyse speelruimte Oranjewijk

De wijk wordt gekenmerkt door veel geschakelde en vrijstaande woningen. De tuinen zijn groot, er is echter weinig openbaar groen aanwezig. Veel van de informele speelruimte vinden kinderen en jeugdigen thuis in eigen tuin. De informele speelruimte rond het Willem-Alexander Plantsoen is beperkter in vergelijking tot de rest van de wijk. Toch is ook hier nog sprake van veel ruimte om te spelen in het groen en op de verharding. Nabij de sportvelden en de speeltuinvereniging wordt veel in de struiken gespeeld. Uit de rondgang is gebleken dat de stationsoverkapping en de groenstrook op de hoek bij de Stationsweg en de Gebroken Meeldijk veel worden gebruikt om te spelen. Met name deze laatste locatie wordt veel gebruikt om hutten te bouwen.



De bestaande hockeyvelden zijn openbaar toegankelijk en worden intensief door de jeugd uit de wijk gebruikt. Deze hockeyvelden zullen echter op korte termijn verdwijnen. Op de vrijgekomen plek zal woningbouw worden gerealiseerd. Op het moment dat de hockeyvelden verdwijnen, is er een sterke behoefte aan een trapveld in de wijk. De ouders en kinderen hebben een petitie ingediend voor de aanleg van een extra trapveld in de wijk.

De Oranjewijk telt tien formele speelplekken en speelruimte bij de Dr. Schaepmanschool en de Ziedewijdsedijk.

Ter hoogte van het Willem Alexanderplantsoen is het aantal omwonende kinderen rondom de speelplekken minimaal. Bovendien bieden deze speelplekken te weinig uitdaging.

Als onderdeel van de formele speelruimte kan ook de speeltuin 'De Oranje-tuin' worden meegenomen. Deze speeltuin is echter in de winter en in de avonden gesloten.

De jongeren in Oranjewijk ontmoeten elkaar veelal bij het basketbalveld van de basisschool de Schaepman. De jongeren maken tevens gebruik van voorzieningen uit de omliggende wijken, zoals park Buitenoord.

9.3.2. Ambities speelruimte Oranjewijk

Er dient te worden onderzocht of de speeltuin van speeltuinvereniging Oranjewijk vaker c.q. langer geopend kan worden.

Een aantal speelplekken aan het Willem Alexanderplantsoen kan als secundair worden aangewezen.

Er dient een alternatief te worden gezocht voor de bestaande hockeyvelden. Samen met bewoners en de kinderen wordt reeds gezocht naar een volwaardig alternatief in de wijk.

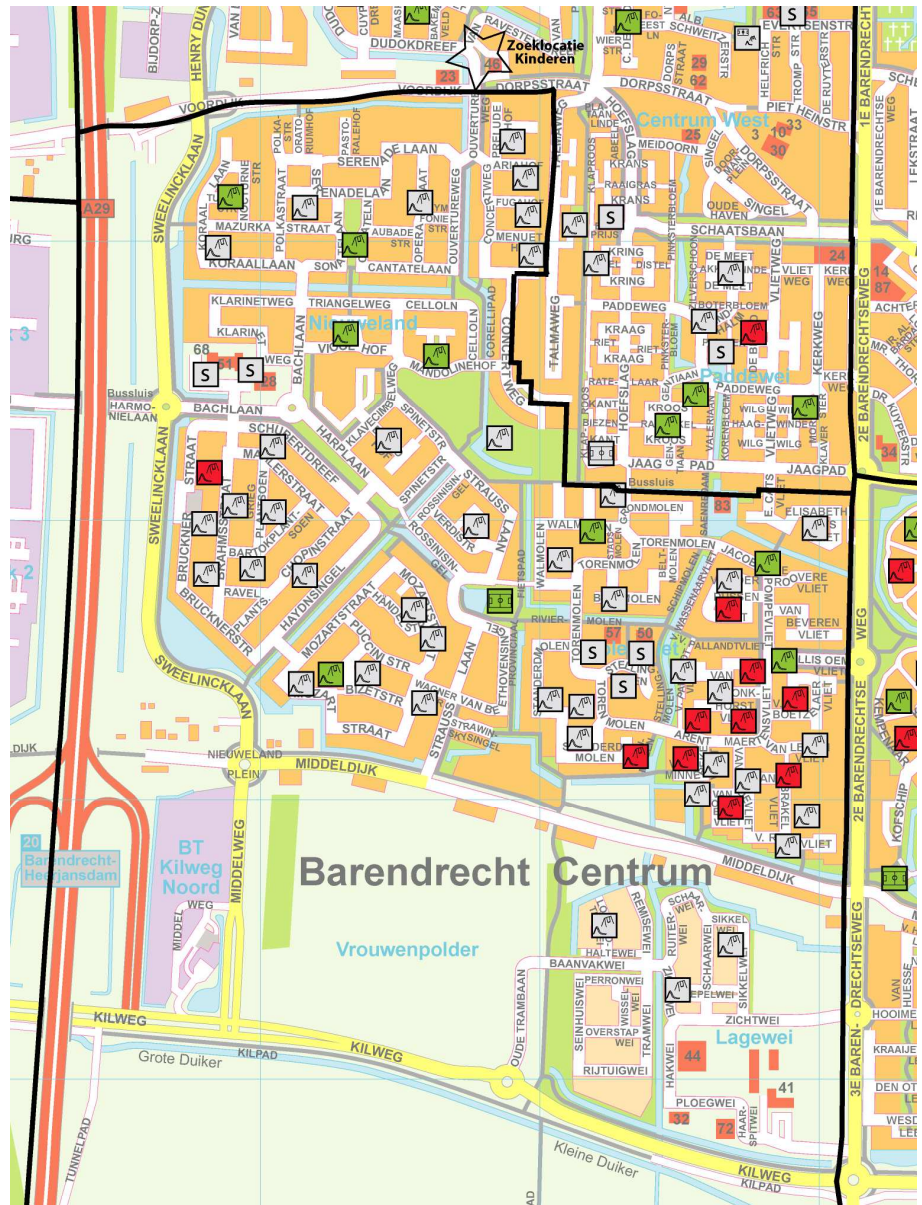
Voor de jongeren wordt voorgesteld ontmoetingsaanleidingen te plaatsen in de gehele buurt.

10. WIJKANALYSE GEBIED 3

Kinderaantallen

Leeftijdsgroep	Aantal
Kinderen 0-5 jr.	714
Jeugd 6-11 jr.	860
Jongeren 12-18 jr.	854
Jongeren 19-23 jr.	593

Gebied 3 bestaat uit de wijken Nieuweland en Molenvliet. Het kinderaantal is stabiel.



Figuur 7 Verdeling speelplekken gebied 3

10.1. Molenvliet

10.1.1. Analyse speelruimte Molenvliet

De informele ruimte in Molenvliet bestaat hoofdzakelijk uit verharde ruimtes. Het groen concentreert zich aan de randen van de wijk. In de wijk zijn enkele grasveldjes aanwezig die veelal gebruikt worden als trapveldjes.



Een groot gedeelte van de buurt wordt omsloten door water, de Middeldijk en de 2^e Barendrechtseweg. Voor kinderen en jeugdigen kan dit als een barrière gezien worden.

De typen woningen bestaan voornamelijk uit geschakelde woningen. De meeste van deze woningen staan in hofjes met een verkeersluw karakter. Het spelen op straat is hierdoor goed mogelijk. Wel beperkt de aanwezigheid van geparkeerde auto's de jeugd bij balspellen.

Tussen de woningen zijn veel achterpaden gelegen, waar kinderen vrij van (auto)verkeer kunnen spelen.

Er liggen in Molenvliet 26 formele speelplekken. Daarnaast worden de schoolpleinen van de Groen van Pinsterer en De Draaimolen ook gebruikt als speelruimte. De meeste speelplekken zijn gecombineerd voor kinderen en jeugdigen. Het aantal speelplekken is hoog in vergelijking met het aantal kinderen en de afstand die ze afleggen tot de speelplek.

De aanwezigheid van jongeren is zichtbaar op locaties met sportvoorzieningen en ontmoetingsaanleidingen. Park Nieuweland wordt door veel jongeren uit omliggende buurten de ideale ontmoetingsplek genoemd.

10.1.2. Ambities speelruimte Molenvliet

Voorgesteld wordt om de verharde openbare ruimte aantrekkelijker te maken voor spelen.

Er worden negen speelplekken als secundair aangewezen. Dit zijn voornamelijk plekken met weinig toestellen en uitdaging. Voor twee locaties wordt voorgesteld om deze uit te breiden met toestellen.

Voorgesteld wordt om de bestaande speelplekken uit te breiden met ontmoetingsaanleidingen en voetbalvoorzieningen. Daarnaast is de ambitie om enkele locaties aan te wijzen, die specifiek voor jongeren worden ingericht.

10.2. Nieuweland

10.2.1. Analyse speelruimte Nieuweland

De informele ruimte in Nieuweland is voor kinderen en jeugdigen zeer verschillend. Dit wordt veroorzaakt door een verschil in de stedenbouwkundige opzet. Het grootste gedeelte bestaat uit geschakelde woningen. De wijk wordt geheel omsloten door water en aan de westelijke kant door de rondweg de Sweelincklaan.

De informele speelruimte bevindt zich aan de randen van Nieuweland en in het park Nieuweland. Verder liggen door de gehele wijk enkele veldjes die nu veelal ingericht zijn met voetbalvoorzieningen. Het ontbreekt in de gehele wijk aan speelaanleidingen in bestrating en groen.

Kleine hofjes en achterpaden bieden de kinderen en jeugdigen informele speelruimte. Park Nieuweland in het noordelijke deel is een ideale locatie voor jeugdigen.

Er liggen in Nieuweland 31 formele speelplekken die in de meeste gevallen geschikt zijn voor zowel kinderen als jeugdigen.

Het grootste gedeelte van de speelplekken voldoet in de huidige vorm, maar er is te weinig aanbod. In het zuidelijke deel beneden de Bachlaan zijn de speelplekken en met name de wipveren verouderd.

10.2.2. Ambities speelruimte Nieuweland

Voorgesteld wordt om de buitenruimte aantrekkelijker te maken voor spelen door het aanbrengen van speelaanleidingen.

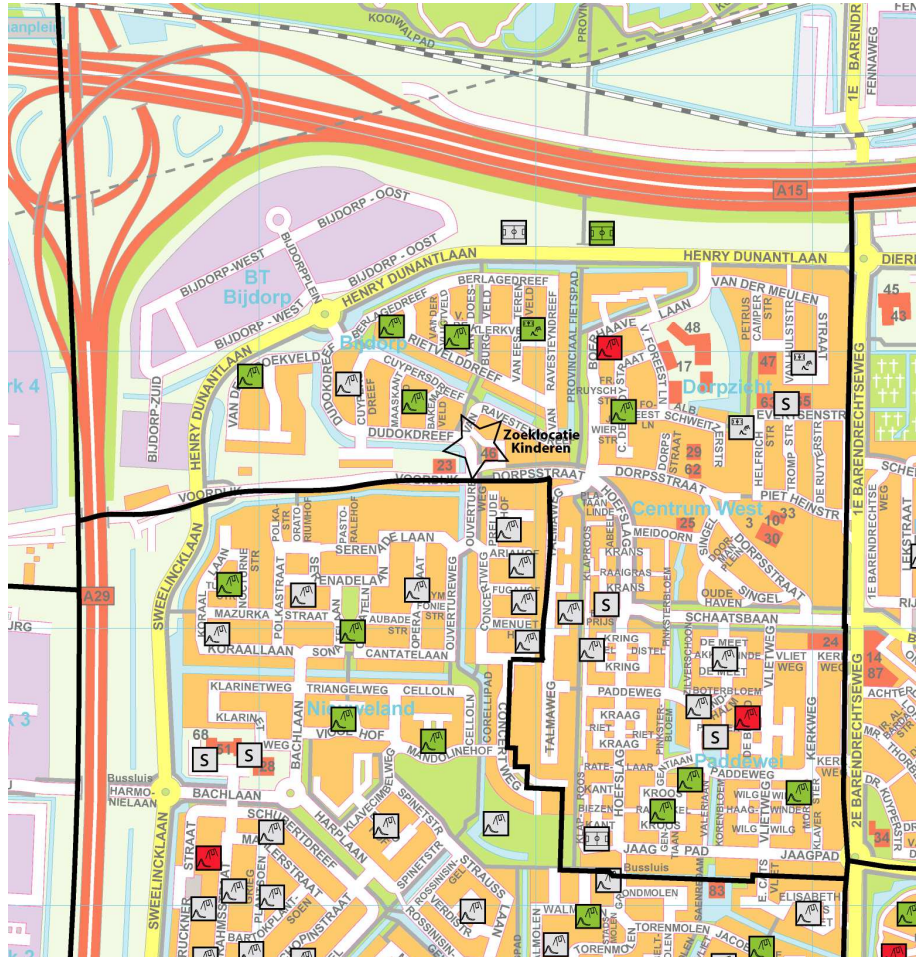
In het noordelijke deel van Nieuweland wordt voorgesteld om enkele speelplekken uit te breiden met toestellen voor jeugdigen.

In de wijk dienen meer ontmoetingsplekken voor jongeren te worden gerealiseerd. Park Nieuweland is hierbij één van de aangewezen plekken.

11. WIJKANALYSE GEBIED 4

Kinderaantallen

Leeftijdsgroep	Aantal
Kinderen 0-5 jr.	402
Jeugd 6-11 jr.	506
Jongeren 12-18 jr.	387
Jongeren 19-23 jr.	297



Figuur 8 Verdeling speelplekken gebied 4

11.1. Bijdorp

11.1.1. Analyse speelruimte Bijdorp

De informele ruimte in Bijdorp bestaat voornamelijk uit verharding. De meeste woningen staan in hofjes met een verkeersluw karakter. Spelen op straat is hierdoor op veel locaties goed mogelijk. Wel beperkt de aanwezigheid van geparkeerde auto's de jeugd bij balspellen.

Het informele groen bevindt zich met name aan de randen. Er is geen tot weinig ruimte voor het bouwen van hutten en het struinen in groen. In de wijk zijn enkele grasveldjes die veelal gebruikt worden als trapveldjes. Een groot gedeelte van de buurt wordt omsloten door water dat door kinderen als barrière gezien kan worden, maar door jeugdigen als uitdaging worden ervaren. De waterpartijen zijn niet specifiek ingericht voor spelen.

Er liggen in Bijdorp zes formele speelplekken. In de meeste gevallen zijn de toestellen verouderd, maar wel goed onderhouden. De druk op de speelplekken is hoog door het aantal kinderen en jeugdigen dat gebruik maakt van deze locaties.

De jongeren uit Bijdorp maken gebruik van de speelplek van Eesterenveld. Verder bieden de locaties in de aangrenzende wijken voldoende uitdaging. Een goed voorbeeld is het trapveld en de skateloctie aan de Henry Dunantlaan.

- 11.1.2. Ambities speelruimte Bijdorp
Het groen in de wijk dient aantrekkelijker te worden gemaakt voor spelende kinderen.
Gezien de druk op de bestaande speelplekken dient te worden gezocht naar een nieuwe locatie voor kinderen. Bestaande speelplekken dienen daar waar mogelijk te worden uitgebreid met speeltoestellen.

11.2. Dorpzicht en Centrum west

11.2.1. Analyse speelruimte



De informele ruimte in Dorpzicht bevindt zich hoofdzakelijk langs de watergangen. Het water wordt met name door kinderen als barrière gezien en is daarom niet altijd beschikbaar.

Rondom de woningen is over het algemeen veel groene ruimte aanwezig. Kinderen en jeugdigen zullen hier veel gebruik van maken, aangezien het aantal formele speelplekken niet toereikend is in deze buurt.

In totaal zijn er vijf formele speelplekken aanwezig in Dorpzicht. Naast de speelplekken wordt ook het schoolplein Dr. Schaepman als speelruimte gebruikt. Ook buiten schooltijd is deze plek beschikbaar voor kinderen. Het aantal formele speelplekken is niet toereikend voor het aantal kinderen. Voor de jongeren in Dorpzicht en omgeving zijn de speelplek aan de Helfrichstraat en het trapveld en de skateloctie aan de Henry Dunantlaan geschikt.

- 11.2.2. Ambities Dorpzicht
Het aantal formele speelplekken is niet toereikend. Voorgesteld wordt om de huidige locaties uit te breiden en zo volwaardige speelplekken te creëren.

11.3. Paddewei

11.3.1. Analyse speelruimte Paddewei

Voor informele speelruimte kunnen de kinderen dicht bij huis terecht, zowel op privéterrein als in de groene openbare ruimte. De 2^e Barendrechtseweg en de Schaatsbaan worden met name door kinderen als een grens ervaren. De woonstraten bieden ruimte om op straat te spelen, afhankelijk van de aanwezige auto's. Het groen in de wijk bestaat veel uit grasveldjes en kleine groenstroken. Voor meer avontuurlijk groen zijn de jeugdigen aangewezen op het groen langs de waterpartijen en de oude bomen.

In Paddewei zijn 9 formele speelplekken aanwezig. Volgens de normen is dit voldoende.

De jongeren in Paddewei maken veelal gebruik van plekken in andere wijken. Ook voor de jongeren uit Paddewei is het Park Nieuweland een geliefde plek om te sporten en te ontmoeten.

- 11.3.2. Ambities speelruimte Paddewei
In Paddewei voldoet het aantal speelplekken en er is voldoende informele speelruimte dichtbij huis.

Er wordt voorgesteld om 1 speelplek als secundair aan te wijzen gezien het geringe aantal omwonende kinderen en de geringe uitdaging die deze plek biedt.

Voor de jongeren is park Nieuweland de aangewezen locatie om te ontmoeten en te sporten.

12. WIJKANALYSE GEBIED 5

Kinderaantallen

Leeftijdsgroep	Aantal
Kinderen 0-5 jr.	760
Jeugd 6-11 jr.	525
Jongeren 12-18 jr.	387
Jongeren 19-23 jr.	299



Figuur 9 Verdeling speelplekken gebied 5

12.1. Vrijenburg

12.1.1. Analyse speelruimte Vrijenburg

De wijk Vrijenburg is opgebouwd uit diverse typen woningen, variërend van vrijstaand tot hoogbouw. In de wijk is niet of nauwelijks groen aanwezig waar kinderen kunnen spelen. De aanwezige grasveldjes worden veelal gebruikt als trapveldjes.

De privé ruimte rondom het huis is over het algemeen minimaal. Hierdoor zijn kleine kinderen al snel aangewezen op de openbare ruimte.

De jeugdigen vinden op dit moment nog hun uitdaging op de braakliggende terreinen en in de nabijheid van de watergangen. Uit de rondgang is gebleken dat de jeugd behoefte heeft aan het bouwen van hutten, maar hiervoor niet de ruimte kan vinden.

Het is voor de kinderen wel goed mogelijk om op straat te spelen. Veel woningen staan in hofjes of doodlopende straten met een verkeersluw karakter. Wel werd tijdens de rondgang duidelijk dat de aanwezigheid van geparkeerde auto's en intolerantie bij een aantal bewoners de jeugd bij balspelen beperkt.



Door de geringe informele speelruimte zijn de kinderen en jeugdigen voornamelijk aangewezen op de formele speelplekken. In totaal liggen er 27 formele speelplekken in de wijk, inclusief de schoolterreinen.

De meeste plekken zijn gecombineerd voor kinderen en jeugdigen. Het aantal speelplekken is voldoende voor het aantal kinderen en jeugdigen. Het aantal toestellen per plek is echter over het algemeen te laag en bieden hierdoor te weinig uitdaging.

Voor de jongeren zijn er geen specifieke plekken ingericht. In de huidige situatie is de aanwezigheid van jongeren zichtbaar bij de trambaan aan de Avenue Carré.

- 12.1.2. **Ambities speelruimte Vrijenburg**
Voorgesteld wordt om het bestaande groen aan de rand van de wijk aantrekkelijker te maken voor spelen. Daarnaast kunnen spelaanleidingen op de verharding worden aangebracht.
Het aantal kinderen in deze wijk is hoog. Hierdoor is ook de druk op de bestaande speelplekken hoog. Voorgesteld wordt om de bestaande speelplekken uit te breiden met speeltoestellen om zo een volwaardige plek te kunnen realiseren. Gezien de beperkte openbare ruimte zal een dergelijke uitbreiding echter niet op elke speelplek mogelijk zijn.
Met de te verwachten piek in het jongerenaantal is in de huidige situatie nog te weinig rekening gehouden. In dit geval is het voorstel te zoeken naar minimaal twee locaties specifiek voor jongeren. Hierbij kan gedacht worden aan sportvoorzieningen en ontmoetingsvoorzieningen.

12.2. Vrijheidsakker

- 12.2.1. **Analyse speelruimte Vrijheidsakker**
Centraal in de wijk liggen diverse grasveldjes, die in de meeste gevallen in gebruik zijn als formele speelplek. Hierdoor ontbreekt het aan speelgroen in de wijk en zijn de kinderen uit deze wijk hoofdzakelijk aangewezen op de verharde informele speelruimte. Om in het groen te kunnen spelen moeten de kinderen uitwijken naar de randen van de wijk.

De kinderen en jeugdigen in Vrijheidsakker hebben twaalf formele speelplekken tot hun beschikking. Hierbij zijn de schoolpleinen meegerekend. Op de formele speelplekken is veel gebruik gemaakt van houten speeltoestellen.
Het aantal speelplekken is toereikend voor het aantal kinderen. Op enkele plekken in de wijk kan worden gevoetbald. Het tijdelijke voetbalveld aan de Voordijk is van groot belang voor de jeugd en de jongeren in de wijk. Voor de jeugdigen ontbreekt het aan sporttoestellen.
- 12.2.2. **Ambities speelruimte Vrijheidsakker**
De openbare ruimte in deze wijk dient aantrekkelijker gemaakt te worden door middel van het toepassen van spelaanleidingen.
Er dient een locatie in de wijk te worden gezocht waar de jeugdigen kunnen sporten.
Voorgesteld wordt om meer ontmoetingsvoorzieningen voor jongeren in de wijk te plaatsen.

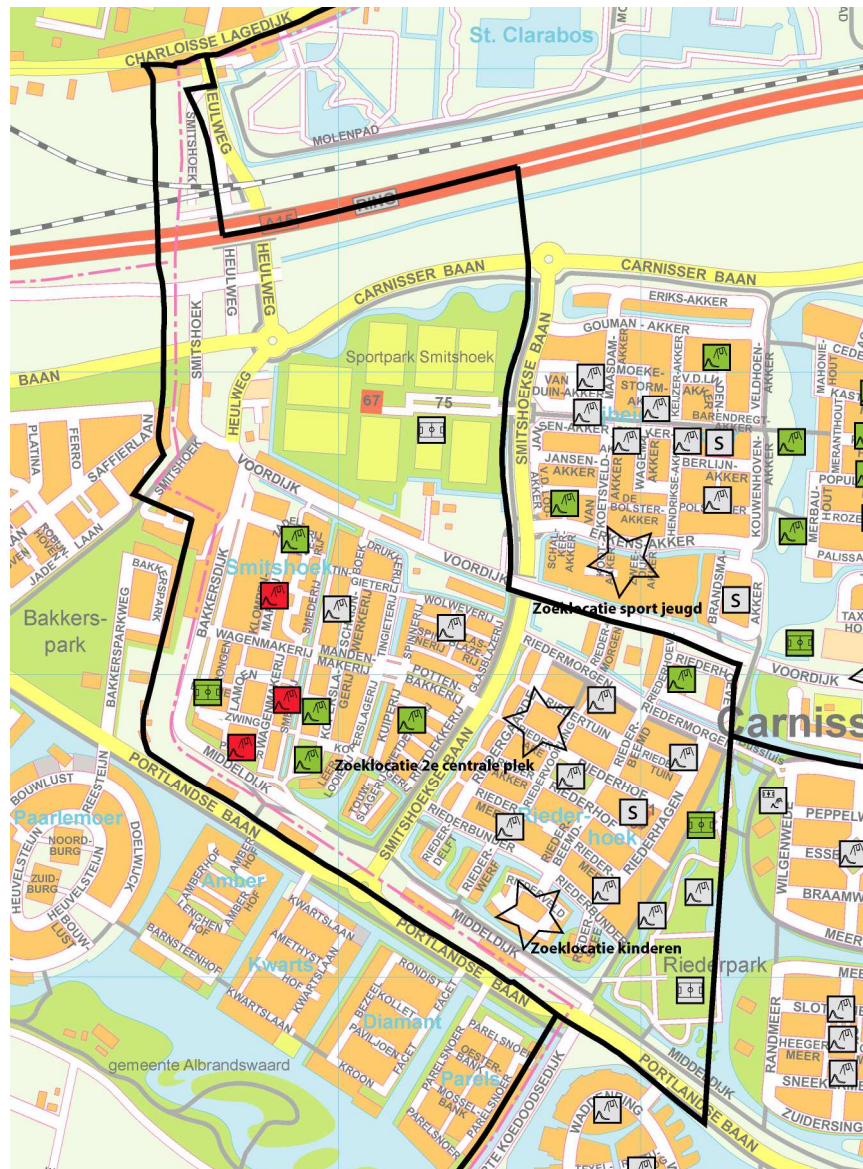
13. WIJKANALYSE GEBIED 6

Kinderaantallen

Leeftijdsgroep	Aantal
Kinderen 0-5 jr.	367
Jeugd 6-11 jr.	311
Jongeren 12-18 jr.	263
Jongeren 19-23 jr.	197

Gebied 6 ligt in het uiterste westen van Barendrecht. Dit gebied bestaat uit de wijken Smitshoek en Riederhoek. Smitshoek behoort gedeeltelijk tot de oudere wijken van Barendrecht en grenst aan de A15. Smitshoek heeft een dorps karakter behouden.

Het kinderaantal is stabiel, zowel nu als in de toekomst.



Figuur 10 Verdeling speelplekken gebied 6

13.1. Smitshoek

13.1.1. Analyse speelruimte Smitshoek

Voor informele speelruimte kunnen de kinderen dicht bij huis terecht, zowel op privéterrein als in de groene openbare ruimte. Het groen in de wijk bestaat veel uit grasvelden. Voor meer avontuurlijk groen zijn de jeugdigen aangewezen op het aanwezige groen aan de randen van de wijk.

De Smitshoekse baan en Portlandse baan worden door kinderen als barrière ervaren doordat hier veel doorgaand verkeer rijdt.

Voor de jeugd is de ruimte op straat en in het groen belangrijk als informele speelruimte. De woonstraten bieden ruimte om op straat te spelen, afhankelijk van de aanwezige auto's.

In Smitshoek zijn tien formele speelplekken aanwezig. Een aantal plekken hiervan zijn specifiek ingericht voor jeugdigen. De overige plekken zijn gecombineerd voor kinderen en jeugdigen. Op het sportpark Smitshoek is één voetbalveld openbaar toegankelijk.

De speelplek aan de Lamoen is de enige locatie in Smitshoek met sportvoorzieningen (basket) voor jongeren. In de gehele wijk zijn echter geen voetbalvoorzieningen aanwezig. Jongeren zullen waarschijnlijk gebruikmaken van de voorzieningen in andere buurten nabij Smitshoek.

Op een aantal plekken in de wijk wordt overlast van jongeren ervaren en vinden vernielingen aan speeltoestellen plaats.

13.1.2. Ambities speelruimte Smitshoek

Van de negen speelplekken in Smitshoek worden de meest aantrekkelijke speelplekken aangewezen als centrale plekken in de wijk, die gericht zijn op zowel kinderen als jeugdigen.

Twee speelplekken in de wijk worden als secundair aangewezen. Deze plekken hebben veelal minder toestellen en bedienen ook een kleiner aantal kinderen en jeugdigen.

Voorgesteld wordt om voetbal- en ontmoetingsvoorzieningen voor jongeren in de wijk te plaatsen. Hierdoor kan tevens een deel van de overlast worden weggenomen.

13.2. Riederhoek

13.2.1. Analyse speelruimte Riederhoek

De wijk Riederhoek kenmerkt zich door een strak stratenpatroon met lange straten. De ruimte voor balspellen op straat is minimaal door de aanwezigheid van geparkeerde auto's.

Spelen in het groen is in Riederhoek niet mogelijk. De enige locatie bevindt zich aan de rand tegenover basisschool de Smitshoek. Uit de rondgang is gebleken dat de jeugd veel behoefte heeft aan een ruimte om in het groen te kunnen spelen.



In de wijk Riederhoek liggen tien formele speelplekken inclusief de basisschool Smitshoek. Door het hoge aantal kinderen en jeugdigen in deze wijk en het ontbreken van informele speelruimte is de druk op de speelplekken zeer hoog. Het aantal speelplekken is niet voldoende voor het aantal kinderen en jeugdigen.

De jeugd uit deze wijk heeft te kennen gegeven dat ze niet graag voetballen en spelen wanneer er oudere jongeren aanwezig zijn. Uit de rondgang is gebleken dat de jeugd behoefte heeft aan een 'eigen' voetbalveld nabij de basisschool Smitshoek.

De jongeren in Riederhoek maken gebruik van de voetbalkooi en de skatevoorzieningen in het Riederpark. Dit is tevens de locatie waar jongeren elkaar ontmoeten. De komende jaren zal het aantal jongeren toenemen. Er zijn hiervoor nog geen extra voorzieningen.

Ambities speelruimte Riederhoek

Voorgesteld wordt om een aantal bestaande speelplekken uit te breiden om aan de vraag te kunnen voldoen. Om aan de norm te kunnen voldoen dienen nog twee nieuwe speelplekken te worden gezocht in de wijk. Daarnaast wordt voorgesteld om daar waar mogelijk meer groen te realiseren voor spelen.

In de toekomst zal het aantal jongeren toenemen. Om aan deze toekomstige vraag te kunnen voldoen, zal tijdig moeten worden gestart met het aanbrengen van ontmoetingsvoorzieningen in de wijk.

In Gaatkensoog liggen zeven formele speelplekken. De plekken in de tussenstraten zijn veelal ingericht voor kinderen en bieden weinig uitdaging. In de wijk zijn slechts twee speelplekken aanwezig, die ook voor jeugdigen uitdaging bieden.

De jongeren in de wijk maken gebruik van speelplek Waddenring zuid en zullen elkaar veelal ontmoeten in omliggende wijken en bij het winkelcentrum Carnisselande.

- 14.1.2. **Ambities speelruimte Gaatkensoog**
Het aantal formele speelplekken is voldoende. Om deze speelplekken echter meer uitdaging te geven dient te worden onderzocht of de speelplekken in de tussenstraten uitgebreid kunnen worden. De openbare ruimte is echter schaars.
Kijkend naar de toekomst moet er gezocht worden naar een locatie voor het ontmoeten van jongeren.
Voorgesteld wordt om speelaanleidingen in de wijk aan te brengen waardoor spelen op straat aantrekkelijker wordt voor kinderen en jeugdigen.

14.2. Havenkwartier

- 14.2.1. **Informele speelruimte**
Het Havenkwartier wordt geheel omsloten door water. Het omringende water en de Portlandse baan worden als een barrière ervaren.
De informele speelruimte in deze wijk is minimaal en beperkt zich tot de eilandjes tussen Gaatkensoog en Havenkwartier. Hier kunnen de jeugdigen door het groen struinen. Voor het overige deel vindt het spelen vooral plaats op straat, omdat speelgroen ontbreekt.

De aanwezige veldjes zijn in de huidige situatie al veelal ingericht als speelplek of worden gebruikt voor balspelen. Het groen rondom het winkelcentrum wordt voor spelen gebruikt. De wijk bestaat uit verschillende typen woningen. Over het algemeen hebben de meeste woningen een redelijke eigen tuin.

De meeste straten zijn verkeersluw en bieden de kinderen en jeugdigen informele speelruimte.

In de wijk havenkwartier zijn twaalf formele speelplekken gelegen. De aanwezige speelplekken zijn minimaal ingericht. Het aantal speelplekken is niet toereikend voor het aantal kinderen en jeugdigen.

De jongeren in Havenkwartier ontmoeten elkaar op diverse plekken in de wijk. In de huidige situatie zijn de voorzieningen minimaal binnen Havenkwartier. Vanuit deze buurt en omliggende buurten verplaatsen veel jongeren zich naar het winkelcentrum om elkaar daar te ontmoeten.

- 14.2.2. **Ambities speelruimte Havenkwartier**
Voorgesteld wordt om voor alle doelgroepen de huidige speelplekken uit te breiden daar waar mogelijk. Voor de jeugdigen moet gezocht worden naar een extra locatie waar voetbal kan worden.
Om overlast in de toekomst te voorkomen en het grote aantal toekomstige jongeren een geschikte plek te bieden dienen op diverse plekken in de wijk ontmoetingsaanleidingen geplaatst te worden.

14.3. Waterkant

14.3.1. Analyse speelruimte Waterkant

De wijk Waterkant bestaat hoofdzakelijk uit rijtjeswoningen. De Portlandse baan en de diverse watergangen worden als barrière ervaren. De kinderen en jeugdigen in Waterkant hebben weinig informele speelruimte nabij hun woning. De openbare ruimte is de plek waar in de huidige situatie gespeeld wordt. De aanwezige groenstroken en veldjes bieden de kinderen en jeugdigen weinig uitdaging. Uit de rondgang is gebleken dat er een grote behoefte is aan struingroen en locaties waar hutten kunnen worden gebouwd.

Momenteel zijn er zeven speelplekken aanwezig, inclusief de basisschool De Zeppelin. De meeste speelplekken hebben een beperkt aantal toestellen en bieden hierdoor weinig uitdaging. Het aantal speelplekken is te laag voor het aantal kinderen in de wijk Waterkant.

Voor jongeren zijn er niet of nauwelijks voorzieningen getroffen. Het aantal jongeren in deze wijk zal stijgen, waardoor de kans op overlast groter zal worden, aangezien er niet of nauwelijks voorzieningen aanwezig zijn. Speelplek Kreeftwater is de plek waar ze kunnen ontmoeten en sporten. De jongeren zijn tevens te vinden bij het winkelcentrum en in andere omliggende wijken.

14.3.2. Ambities speelruimte Waterkant

Voorgesteld wordt om de openbare ruimte op het gebied van informeel spelen beter in te richten. Om aan de grote vraag te kunnen voldoen zullen diverse speelplekken uitgebreid moeten worden.

Voor de jongeren dienen in de gehele wijk meer mogelijkheden ontwikkeld te worden om elkaar te ontmoeten.

14.4. Meerwede

De prognose ten aanzien van het aantal kinderen in Meerwede laat een kleine afname zien. De verwachting is dat het huidige aantal gelijk blijft of een kleine schommeling laat zien.

14.4.1. Analyse speelruimte Meerwede

Meerwede wordt ontsloten door de Noordersingel, Zuidsingel, Avenue Carnisse en Carnisse baan. Deze drukke wegen vormen de belangrijkste barrières voor kinderen en jeugdigen.

De wijk kent verschillende typen woningbouw, variërend van hoogbouw tot vrijstaande woningen. De verkeersluwe straten en hofjes zijn voor kinderen en jeugdigen goed opgezet, waardoor een groot deel van de informele speelruimte dicht bij huis te vinden is.

In de wijk is nauwelijks speelgroen aanwezig. De groene ruimte bevindt zich grotendeels aan de randen van de buurt en bestaat uit grasveldjes, die veelal als formele speelplek zijn ingericht.

Meerwede bestaat uit een noordelijk en een zuidelijk deel, die van elkaar worden gescheiden door de Meerwedensingel.

In het zuidelijke deel liggen vijftien speelplekken. Dit aantal is voldoende voor het huidige aantal kinderen en jeugdigen.

Het noordelijke deel boven de Meerwedensingel heeft vijf formele speelplekken inclusief de basisschool. Deze speelplekken bieden voor zowel kinderen als jeugdigen voldoende uitdaging. Tussen het noordelijke en zuidelijke deel ligt het Avontureneiland dat door alle leeftijdsgroepen een grote waardering krijgt.

De komende jaren zal het aantal jongeren flink stijgen in Meerwede. Bij een groot aantal speelplekken staan in de huidige situatie al ontmoetingsaanleidingen. Deze worden niet alleen gebruikt door ouders, maar ook door jongeren.

14.4.2. Ambities speelruimte Meerwede

Voorgesteld wordt om in de gehele wijk speelaanleidingen aan te brengen in het groen en op de verharding.

De speeldruk op de speelplekken in het noordelijke deel is groot. Voorgesteld wordt om de bestaande speelplekken in dit deel uit te breiden en daarnaast te zoeken naar een extra locatie. Voor de jongeren wordt voorgesteld te zoeken naar een ontmoetingslocatie, gezien de stijging in de komende jaren.

15. FINANCIËLE VERANTWOORDING

Om de ambities te realiseren, is voldoende budget nodig. In dit hoofdstuk wordt eerst een overzicht gegeven van de huidige begrotingsopbouw. Vervolgens wordt ingegaan op de benodigde middelen en de financiële onderbouwing hiervan.

15.1. Huidige opbouw investeringen

De totale begroting voor de vervanging en het onderhoud van speelvoorzieningen bedraagt in 2009 € 187.700,-.

In onderstaande tabel zijn de huidige financiële middelen gespecificeerd weergegeven.

Huidige begroting	2009	2010	2011	2012	2013
Vervangingsinvestering speelvoorzieningen	100.900	140.000	140.000	140.000	140.000
Bovenwijkse speelvoorzieningen	30.300				
Totaal investeringen	131.200	140.000	140.000	140.000	140.000
Kapitaallasten vervangingsinvesteringen		15.000	30.000	45.000	60.000
Onderhoud speelwerktuigen	50.300	69.500	69.500	69.500	69.500
Onderhoud speelwerktuigen	6.200				
Totale lasten 2010-2013	56.500	84.500	99.500	114.500	129.500

Tabel 5 Huidige begroting

De investeringen zijn bestemd voor het vervangen van speeltoestellen en de bijbehorende valondergronden. In de huidige opbouw is hierbij een onderscheid gemaakt tussen speelplekken met een bovenwijkse functie en wijk- en buurtspeelplekken.

Het overige deel van de huidige financiële middelen is gereserveerd voor het onderhoud van de speelplekken. Dit budget wordt voor een deel besteed aan materiaal, zoals het vervangen van kleine onderdelen van speeltoestellen en de aanschaf van houtsnippers (valondergrond). Het overige deel is bestemd voor uitvoeringskosten zoals het reinigen van zandbakken en het zand onder speeltoestellen en het onderhouden van de kunstgrasmatten (valondergrond).

De inspecties en reparaties aan speeltoestellen worden in eigen beheer gedaan.

15.2. Benodigd budget realiseren streefbeeld

15.2.1. Verbeteren informele ruimte

In de hoofdstukken 6 tot en met hoofdstuk 14 is een analyse gegeven van de speelruimte zoals die nu in de gemeente Barendrecht aanwezig is. Daarbij is het voorgestelde beleid toegepast op de situatie in de verschillende kernen en buurten. Er zijn per kern, buurt en speelplek voorstellen gedaan waarmee de informele speelruimte verbeterd kan worden.

Een van de maatregelen om de informele speelruimte te verbeteren is het toepassen van speelprikkels (zie ook Bijlage I); voor de jonge kinderen en jeugdigen om op te spelen en voor de jeugdigen en jongeren om op te zitten en ontmoeten. Deze speelprikkels zijn een teken voor de gebruikers dat de ruimte gebruikt mag worden voor spel. Voor de gemiddelde aanlegprijs van een speelprinkel is uitgegaan van € 250 per stuk.

Naast het toepassen van speelprikkels zijn er nog vele andere mogelijkheden om de informele speelruimte te verbeteren. Het is bijvoorbeeld goed mogelijk om grond die vrijkomt bij bouwwerkzaamheden te gebruiken om de speelwaarde van een speelplek of het plantsoen te verhogen. Ook kunnen bij (her)bestrating van een rustige weg bijvoorbeeld “trefbalvakken” aangelegd worden. Veel van deze maatregelen die het spelen ten goede komen hoeven geen extra geld te kosten. Het belangrijkste is dat er een omslag in denken komt bij de inrichting en het beheer van de openbare ruimte. Bij ontwikkelingen moet nagedacht worden of en hoe kinderen medegebruik kunnen maken van de openbare ruimte. Om deze reden zijn de maatregelen voor het verbeteren van de informele speelruimte niet exact te ramen.

15.2.2. Verbeteren formele speelruimte

In het streefbeeld wordt een aantal nieuwe speelplekken voorgesteld. Bij een nieuw aan te leggen plek wordt uitgegaan van gemiddeld drie tot vier toestellen en speelprikkels per plek.

Ook op bestaande locaties wordt van deze drie tot vier toestellen uitgegaan. Staan er minder of te weinig toestellen voor de doelgroep, dan worden er toestellen bijgeplaatst (zie ook Bijlage III).

De gemiddelde toestelprijs inclusief veiligheidsondergrond bedraagt in Barendrecht op dit moment circa € 2.781 .

Voor het aanbrengen van eventuele valdempende ondergronden in een nieuwe situatie wordt uitgegaan van 45% van de totale investering in speeltoestellen. Dit percentage is gebaseerd op het toepassen van veiligheidsondergronden zoals rubber tegels en kunstgras.

15.2.3. Besparing door hergebruik secundaire toestellen

Van de huidige toestellen zijn 140 speeltoestellen als secundair aangewezen. De reden hiervoor kan zijn dat de speelplek waar ze staan secundair wordt, dat ze teveel zijn op een plek of dat ze niet geschikt zijn voor de leeftijdscategorie van een plek in het streefbeeld.

Van deze toestellen is er aan de hand van de leeftijd, het type en de staat van onderhoud een inschatting gemaakt of het toestel geschikt is om nog te verplaatsen. Geschat is dat 35 van de 140 secundaire toestellen kunnen worden hergebruikt om het streefbeeld te realiseren, waardoor er een besparing ontstaat op de investeringskosten. Deze besparing bedraagt circa € 55.900-.

15.2.4. Uitvoeringskosten herinrichting



Het inrichten van een speelplek bestaat niet alleen uit het plaatsen van speeltoestellen en speelprikkels. In veel gevallen zal tevens de omringende openbare ruimte moeten worden aangepast.

De herinrichtingskosten bestaan uit het aanbrengen of aanpassen van groen en bestrating op en rondom een speelplek, het nemen van verkeersmaatregelen, het plaatsen van straatmeubilair enzovoort.

Daarnaast is per secundaire speelplek een bedrag geraamd om de vrijgekomen speelplek opnieuw (informeel bespeelbaar) in te richten. In veel gevallen bestaat dit alleen uit het opnemen van het toestel en inzaaien van gras of aanbrengen van enkele tegels. Er zijn echter ook enkele locaties waar een grotere herinrichting nodig zal zijn.

De herinrichtingskosten zullen per speelplek sterk verschillen en afhankelijk zijn van de uitvoeringswijze en het ambitieniveau voor de achterblijvende ruimte. Om kosten te besparen is het streven om de herinrichting van de speelruimte zo veel mogelijk te koppelen aan lopende projecten en renovaties. In de praktijk zal dit echter niet altijd mogelijk zijn.

In dit speelruimteplan is een grove raming van de te verwachten herinrichtingskosten opgenomen. Het betreft hier hoofdzakelijk aanpassingen aan het groen en verhardingen/wegen.

- 15.2.5. **VAT kosten (Vorbereiding Administratie Toezicht)**
Naast de uitvoeringskosten zullen er nog voorbereidingskosten ontstaan. Denk hierbij aan het opstellen van inrichtingsschetsen, het opstellen van een uitvoeringsplan, het voorbereiden van het plaatsen van banken en speelprkkel en het houden van toezicht op de uitvoering. Gemiddeld bedragen de VAT kosten 8% van de investeringskosten. Binnen de gemeente Barendrecht worden dergelijke werkzaamheden intern uitgevoerd. Om deze reden zijn deze kosten niet in de raming meegenomen.
- 15.2.6. **Totale kosten realiseren streefbeeld**
Aan de hand van de voorstellen voor het aanpassen van de informele en formele speelruimte is een raming gemaakt van de eenmalige kosten voor het realiseren van het streefbeeld.

Eenmalige kosten realiseren streefbeeld	
Verbeteren informele speelruimte (246 speel- en zitaanleidingen)	61.500
Realiseren van 19 nieuwe speelplekken en verbeteren bestaande speelplekken (133 nieuwe speeltoestellen)	257.800
Kosten veiligheidsondergrond (45% van vervangingswaarde)	116.000
Hergebruik speeltoestellen (35 van de 140 secundaire speeltoestellen)	-55.900
Uitvoering herinrichting groen, bestrating e.d.	240.000
Totaal	619.400

Tabel 12 Kosten realiseren streefbeeld

- 15.2.7. **Uitvoeringssnelheid en eenmalige investering**
Opgemerkt moet worden dat de werkelijke eenmalige kosten sterk afhankelijk zijn van hoe snel de voorstellen kunnen worden uitgevoerd, door wie de werkzaamheden worden uitgevoerd, of er "werk met werk" gemaakt kan worden enzovoort.
Als alles in de loop der jaren via de reguliere vervanging zou gaan, kost het wellicht iets minder of wordt het uit de lopende budgetten betaald.
De geraamde investering wordt niet in één keer gedaan, maar zal verspreid worden over 3 jaar.

15.3. **Benodigd budget vervanging speelvoorzieningen**

Het vervangingsbudget is berekend aan de hand van de levensduur en de aanschafwaarde van een toestel. In de visie is gekozen voor een gemiddelde afschrijvingstermijn van 12 jaar. In principe wordt een toestel vervangen nadat de afschrijvingstermijn is verstreken. Het moment van de daadwerkelijke vervanging van een toestel wordt mede bepaald door de staat van het toestel. Wanneer blijkt dat een toestel na de gestelde afschrijvingstermijn nog één of meer jaren veilig kan functioneren, kan de vervanging worden uitgesteld.

Indien blijkt dat een toestel voor de gestelde afschrijvingstermijn niet meer veilig is of de onderhoudskosten te hoog worden, bijvoorbeeld door vandalisme, dan moet de vervanging vervroegd worden uitgevoerd (flexibele vervanging). Hiervoor is een flexibel vervangingsschema noodzakelijk.

Gestreefd wordt om de speelvoorzieningen zo veel mogelijk per speelplek te vervangen. Hierdoor ontstaat de mogelijkheid om de speelplek aan te passen aan de kinderaantallen en de vraag die op dat moment speelt. Een dergelijke aanpassing zal in de meeste gevallen leiden tot een herinrichting van de totale openbare ruimte rondom een speelplek. Getracht zal worden om zo veel mogelijk aan te sluiten bij lopende projecten. In de praktijk zal dit echter niet altijd mogelijk zijn gezien het feit dat de afschrijvingstermijn van speeltoestellen korter is dan die van het openbaar groen en de verharding op een speelplein. De vervanging van speeltoestellen zal in de meeste gevallen herinrichtingskosten met zich meebrengen die niet geheel zijn toe te schrijven aan planmatig onderhoud van wegen en groen. Om deze reden wordt gewerkt met een verdeelsleutel, waarbij 50 % van de kosten wordt toegerekend aan spelen en 50 % aan wegen en groen.

Het huidige areaal aan speelvoorzieningen vertegenwoordigt een vervangingswaarde van € 2.815.200,-. Gebaseerd op een afschrijvingstermijn van 12 jaar is jaarlijks € 225.900,- nodig om de speeltoestellen en de valondergronden te vervangen. De benodigde kosten voor de vervanging van speelvoorzieningen is in tabel 14 weergegeven.

Indien het streefbeeld wordt doorgevoerd zal het aantal speeltoestellen afnemen. Deze afname leidt echter niet tot een verlaging van het benodigd budget voor vervanging van speeltoestellen. In totaal zullen 40 speelplekken worden opgeheven en 19 nieuwe speelplekken worden aangelegd. De speeltoestellen die worden verwijderd bestaan voor een groot deel uit wipkippen en hebben een geringe vervangingswaarde. Op de nieuwe speelplekken zullen meer uitdagende, grotere en hiermee duurdere speeltoestellen worden geplaatst, waardoor de totale vervangingswaarde toeneemt.

Inventaris	Huidig	Streefbeeld
aantal speelplekken•	299	276
aantal speeltoestellen•	1.107	1.100
aanschafwaarde toestellen•	€ 2.183.300,-	€ 2.268.700,-
aanschafwaarde ondergronden•	€ 631.900,-	€ 670.325,-
Aanschafwaarde totaal	€ 2.815.200,-	€ 2.939.025,-

Tabel 13 Vervangingswaarde

Vanaf 2010 zal een stijging van de vervangingskosten noodzakelijk zijn als gevolg van areaaluitbreidingen in Vrijenburg, Vrijheidsakker en Lagewei (speelplekken Coniferenhout, Eriks-akker, Locomotiefwei, Sikkelwei, Ruiterswei, Seinhuiswei, Park Lagewei, Rijtuigenwei). De areaaluitbreiding als gevolg van de nieuwbouwlocatie Vrouwenpolder is nog niet meegenomen in dit overzicht, aangezien de omvang van de speelvoorzieningen nog niet definitief bekend is.

Benodigde kosten vervanging speelvoorzieningen	2009	2010	2011	2012	2013
Vervanging bestaande speelvoorzieningen	100.900	225.900	225.900	225.900	225.900
Bovenwijkse speelvoorzieningen	30.300				
Herinrichtingskosten speelvoorzieningen		64.584	64.584	64.584	64.584
Meerkosten streefbeeld		9.974	9.974	9.974	9.974
Meerkosten areaaluitbreiding		8.790	8.790	8.790	8.790
Totaal investeringen vervanging		309.248	309.248	309.248	309.248

Tabel 14 Benodigde kosten vervanging speelvoorzieningen

15.4. Benodigd budget beheer speeltoestellen

Onder beheer worden alle bureauzaken verstaan zoals het opstellen van een planning, gegevensbeheer, werkvoorbereiding, communicatie met bewoners en het uitvoeren van de inspecties aan speeltoestellen. Kortom alle voorbereidende werkzaamheden die noodzakelijk zijn om uitvoering te geven aan het speelruimtebeleid.

Voor het beheerbudget is door OBB een ervaringsgetal ontstaan op basis van meer dan vijftig speelruimte- en beheerplannen. Dit percentage ligt op 3,5% van de aanschafwaarde voor toestellen.

Binnen de gemeente Barendrecht wordt het beheer van de speelvoorzieningen intern uitgevoerd.

In de huidige situatie worden de inspecties (4x per jaar) intern uitgevoerd door medewerkers die tevens verantwoordelijk zijn voor het onderhoud aan de speelvoorzieningen. Het voorstel is om één keer per jaar een inspectie te laten uitvoeren door een extern onafhankelijk bureau.

Benodigde kosten beheer speelvoorzieningen	2010	2011	2012	2013	2014
Extern uitvoeren inspecties speelvoorzieningen	0	10.000	10.000	10.000	10.000
Totaal	0	10.000	10.000	10.000	10.000

Tabel 15 Benodigde kosten beheer speelvoorzieningen

15.5. Benodigd budget voor onderhoud speeltoestellen

Het onderhoud aan de speelvoorzieningen is erop gericht om de speelplekken schoon, heel en veilig te houden. Het onderhoud wordt grotendeels in eigen beheer uitgevoerd.

In de afgelopen jaren is gebleken dat er een structureel tekort is op het onderhoudsbudget van spelen. Op basis van de offertes, die de afgelopen jaren zijn aangevraagd, blijkt in de praktijk dat er een structureel tekort is van circa € 10.000,-. De afgelopen jaren is dit financieel tekort opgelost door het onderhoudsbudget te overschrijden.

In onderstaande tabel worden de benodigde onderhoudskosten weergegeven.

Benodigde kosten onderhoud speelvoorzieningen	2010	2011	2012	2013	2014
Onderhoud speelvoorzieningen	69.500	69.500	69.500	69.500	69.500
Totaal	69.500	69.500	69.500	69.500	69.500

Tabel 16 Benodigde kosten onderhoud

15.6. Benodigd budget beheer en onderhoud schoolpleinen

In het analysesdeel van het plan is gesproken over het betrekken van schoolpleinen in het openbare speelvoorzieningenniveau.

Het huidige areaal aan speelvoorzieningen op schoolpleinen heeft een vervangingswaarde van € 345.572,-. Gebaseerd op de afschrijvingstermijn is jaarlijks circa € 26.958,- nodig om deze speelvoorzieningen te vervangen. Op dit moment is de school verantwoordelijk voor de vervanging van deze speelvoorzieningen.

De onderhoudskosten voor deze speelvoorzieningen bedragen jaarlijks € 9.924,-. Deze kosten komen volledig voor rekening van de gemeente. Afgezien van de aanschaf van kleine onderdelen en het vervangen van de zandbakken wordt het onderhoud door interne medewerkers van de gemeente Barendrecht uitgevoerd.

Binnen de huidige begroting is het beschikbare budget ontoereikend voor het beheer en onderhoud van de speelvoorzieningen op schoolpleinen.

In de huidige begroting is in 2005 een bedrag van € 66.217,- opgenomen voor de vervanging van speeltoestellen op schoolpleinen. Het betreft hier een eenmalige investering, waarvan het grootste deel in de voorgaande jaren reeds is uitgegeven.

In dit speelruimteplan is slechts berekend welke financiële middelen noodzakelijk zijn om het huidige areaal in stand te houden c.q. te vervangen. De ambities voor de schoolpleinen zullen nader worden uitgewerkt in de notitie schoolpleinen. Hierin zullen tevens **alle** benodigde kosten inzichtelijk worden gemaakt en de verantwoordelijkheden opnieuw worden bekeken.

15.7. Benodigd budget landelijke buitenspeeldag

De Landelijke Buitenspeeldag is een initiatief van tv-zender Nickelodeon en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) in samenwerking met Vereniging Sport en Gemeenten (VSG), Speelfonds Jantje Beton, het netwerk Child Friendly Cities en Veilig Verkeer Nederland. Het doel is om kinderen te stimuleren om buiten te spelen en te sporten vooral in hun eigen buurt.

In 2009 heeft de gemeente actief deelgenomen aan deze landelijke buitenspeeldag door een groots evenement te organiseren, waarbij kinderen de gelegenheid kregen om te sporten, te spelen en een educatief programma te volgen. Naast het stimuleren van buiten spelen is dit evenement tevens een mooie gelegenheid om in contact te komen met een groot aantal kinderen, waardoor meer inzicht kan worden verkregen in de wensen en behoeftes van deze doelgroep.

Gezien het grote succes van 2009 is de ambitie om dit evenement jaarlijks te laten terugkeren.

Benodigde kosten Landelijke buitenspeeldag	2010	2011	2012	2013	2014
Landelijke buitenspeeldag	0	10.000	10.000	10.000	10.000
Totaal	0	10.000	10.000	10.000	10.000

Tabel 17 Benodigde kosten buitenspeeldag

15.8. Benodigde versus beschikbare middelen

Tekort op beheer en onderhoud speelvoorzieningen

Tot op heden was de hoogte van de beschikbare financiële middelen voor het onderhoud en de vervanging van speelvoorzieningen leidend voor de omvang van de uit te voeren werkzaamheden. Bij de berekening van de benodigde budgetten in dit speelruimteplan is echter een andere werkwijze gehanteerd. In dit speelruimteplan is namelijk eerst gekeken welke ambities de gemeente heeft en op welke wijze een duurzaam beheer van de speelvoorzieningen kan worden gevoerd. Op basis van deze ambities zijn de benodigde budgetten berekend. Deze wezenlijk andere benadering is de verklaring van de financiële tekorten, zoals in tabel 18 is weergegeven.

In het verleden is het financiële tekort opgelost door de speeltoestellen veel langer dan hun economische afschrijvingstermijn te handhaven. Met name in de oudere wijken van Barendrecht is dit duidelijk zichtbaar. Deze aanpak leidt echter tot hogere onderhoudskosten en kan bijdragen aan een verloederd beeld van een wijk. Daarbij is het hierdoor onmogelijk om vraaggericht op de wensen en behoeftes van kinderen, jeugd en jongeren in te spelen.

In de 1^e bestuursrapportage en de voorjaarsnota van 2009 is door de afdeling uitvoering een verhoging van het onderhoudsbudget aangevraagd. Deze aanpassing heeft geleid tot een verhoging van het onderhoudsbudget van € 56.500,- naar € 69.500,-. Deze wijziging is reeds verwerkt in de begroting van 2009. Hiermee komt het beschikbare budget voor het onderhoud overeen met het benodigde budget.



De benodigde extra financiële middelen voor het beheer en onderhoud leiden tot een financieel tekort van € 10.000,- in 2011, dat oploopt tot € 65.000,- in 2014.

Meerkosten Realiseren streefbeeld

In 15.2 is reeds een overzicht gegeven van de eenmalige kosten om het streefbeeld zoals in dit speelruimteplan is omschreven te realiseren. Het realiseren van het streefbeeld leidt tot een verhoging van de vervangingswaarde van de speelvoorzieningen. Het spreekt voor zich dat hiermee samenhangend tevens de benodigde budgetten voor het beheer, onderhoud en vervanging van de speelvoorzieningen dienen te worden verhoogd. In tabel 18 zijn de meerkosten als gevolg van het realiseren van het streefbeeld in beeld gebracht.

Het gevolg van deze ambitie is dat er in 2012 een financieel tekort is van € 23.000,- dat oploopt tot € 69.000,- in 2014.

Meerkosten Landelijk Buitenspeeldag

In de huidige situatie is er geen budget beschikbaar voor het organiseren van een landelijke buitenspeeldag. In tabel 18 zijn de meerkosten voor het organiseren van dit evenement weergegeven. Hierdoor ontstaat een structureel financieel tekort van € 10.000,- per jaar.

Nieuwe opzet begroting	2010	2011	2012	2013	2014
Vervangingsinvestering speelvoorzieningen	140.000	309.000	309.000	309.000	309.000
Vervangingsinvestering realiseren streefbeeld		206.500	206.500	206.500	
Totaal investeringen	140.000	515.500	515.500	515.500	309.000
Kapitaallasten vervangingsinvesteringen		15.000	50.000	85.000	115.000
Kapitaallasten realiseren streefbeeld			23.000	46.000	69.000
Onderhoud speelvoorzieningen	69.500	69.500	69.500	69.500	69.500
Inspecties speelvoorzieningen		10.000	10.000	10.000	10.000
Landelijke buitenspeeldag		10.000	10.000	10.000	10.000
Totale lasten 2010-2013	69.500	104.500	162.500	220.500	273.500
Financieel tekort		20.000	63.000	106.000	144.000

Tabel 18 Nieuwe opzet begroting

Uitsplitsing financieel tekort	2010	2011	2012	2013	2014
Kapitaallasten vervangingsinvesteringen		0	20.000	40.000	55.000
Kapitaallasten realiseren streefbeeld		0	23.000	46.000	69.000
Onderhoud speelvoorzieningen		0	0	0	0
Inspecties speelvoorzieningen		10.000	10.000	10.000	10.000
Landelijke buitenspeeldag		10.000	10.000	10.000	10.000
Totaal financieel tekort		20.000	63.000	106.000	144.000

Tabel 19 Uitsplitsing financieel tekort

16. EEN GERICHTE AANPAK

Om draagvlak te creëren voor speelruimte is het van groot belang dat dit plan op de juiste manier wordt gebruikt in de praktijk. Vanuit de visie en de analyse kunnen conclusies worden getrokken die de komende jaren gericht moeten worden toegepast.

16.1. Uitvoeringsprogramma

Indien de benodigde financiële middelen worden toegekend kunnen de ambities en de reguliere renovaties concreet worden vertaald in een uitvoeringsprogramma. Het uitvoeringsprogramma zal bestaan uit een theoretische planning waarin is opgenomen welke maatregelen wanneer worden uitgevoerd.

16.1.1. Prioriteiten vaststellen



Om een goede planning op te stellen is het noodzakelijk om heldere prioriteiten te stellen. Veiligheid heeft hierbij altijd de hoogste prioriteit. Indien een speeltoestel niet meer aan het Attractiebesluit kan voldoen zal het toestel moeten worden verwijderd c.q. vervangen.

In de tweede plaats is het van belang om aan de huidige behoefte te voldoen. In een wijk waar een duidelijk tekort is aan speelvoorzieningen zal prioriteit worden gegeven aan het opwaarderen van bestaande speelvoorzieningen en het zoeken naar nieuwe locaties. Gezien het feit dat de kinderaantallen in de tijd kunnen veranderen is het van belang om snel en efficiënt aan de vraag te kunnen voldoen.

Tenslotte zullen de speeltoestellen op basis van de theoretische afschrijvingstermijn regelmatig moeten worden vervangen. Indien de toestellen *na* de afschrijvingstermijn technisch nog in orde zijn en nog aan de huidige vraag voldoen kan worden besloten om de renovatie/ herinrichting uit te stellen en prioriteit te geven aan een andere speelplek.

16.1.2. Wijkgerichte visie

In de hoofdstukken 8 t/m 15 zijn de ambities per wijk geformuleerd. De daadwerkelijke uitvoering van deze ambities heeft echter niet wijkgericht te worden aangepakt. Daar waar de behoefte aan wijzigingen in de speelruimte het grootst is zal deze als eerste worden aangepakt.

16.2. Participatie

Bij het ontwikkelen, herinrichten en renoveren van speelruimte is het van belang dat de doelgroep bij het planproces wordt betrokken. Dit houdt in dat de inrichting van een speelplek niet alleen wordt bepaald door de gemeente of door de volwassen bewoners, maar dat met name de daadwerkelijke gebruikers van deze voorziening ook hun inbreng hebben. Er moet niet *OVER*, maar *MET* de kinderen, jeugdigen en jongeren gesproken worden.

Participatie wil niet zeggen dat kinderen en de overige bewoners altijd het laatste woord hebben. Uiteraard dient de gemeente het algemene kader op te stellen, waarbinnen de kinderen hun wensen kunnen aangeven.

BIJLAGEN SPEELRUIMTEPLAN

Ruimte voor Spelen en ontmoeten



BIJLAGE I.

SPEELPRIKKELS



Speelprikkel

Speelprikkels zijn objecten in de openbare ruimte die aanleiding geven tot spel. Zij kunnen bewust als bespeelbaar element zijn geplaatst, maar ook onderdeel zijn van een tot ander doel ingericht stuk van de openbare ruimte. De opzet van deze speelprikkels is dat ze veel speelwaarde hebben, niet onder het Attractiebesluit vallen en hooguit een risicoanalyse vergen.

Speelprikkel bewust als bespeelbaar element geplaatst

Vaak komen speelprikkels voor op en rondom de speelplek of worden ze gebruikt om kinderen te (bege)leiden. Voorbeelden hiervan zijn allerlei soorten verharding, knikkertegels, hinkeltegels, gekleurde tegels en tegels met cijfers, letters en dierenvoetstappen. Door het aanbrengen van deze verharding of patronen en door het gebruik van verschillende soorten verharding kunnen tal van speelmogelijkheden ontstaan. Een ander voorbeeld is betonelementen zoals poefs, bielzen, palen, bollen en muurtjes, al dan niet gekleurd. Deze elementen bieden tal van mogelijkheden, zoals erop klimmen, eraf en erover springen, op zitten, een touw aan vastknopen, tegen voetballen, bokspringen enzovoort. Meer natuurlijke speelprikkels zijn bomen en boomstammen, grasheuveltjes, hagen en struiken. Ook het beschilderen van muren op een speelplek kan een prikkel geven tot spel.

Speelprikkel als onderdeel van de openbare ruimte

Voor het inrichten van de openbare ruimte worden tal van elementen gebruikt. Soms zijn deze elementen voor kinderen aantrekkelijk om mee te spelen. Echter lang niet altijd worden hiervoor elementen gekozen die ook bespeelbaar zijn. Als er toch een paal geplaatst moet worden, waarom dan niet een paal met een ronde kop in plaats van een scherpe? Waarom niet wat groenblijvers in het bosplantsoen? De kern van het denken over speelprikkels is om bij elk plan of elke actie in de openbare ruimte na te gaan of de elementen die gebruikt worden ook geschikt zijn voor medegebruik door kinderen. Natuurlijk kan het voorkomen dat dit om bijvoorbeeld veiligheidsredenen niet mogelijk is. Uitgangspunt is echter de bespeelbaarheid en het moet gemotiveerd worden als hiervoor niet wordt gekozen.

Voorbeelden van dit soort speelprikkels zijn:

- ✓ afscheidingen zoals hekwerken, muurtjes, hagen en bielzen;
- ✓ straatmeubilair zoals banken en andere zitelementen;
- ✓ betonelementen zoals betonpoefs/bollen, paaltjes, stoepranden en parkeerbanden en sierelementen;
- ✓ kunst;
- ✓ groenblijvers (hulst, laurier);
- ✓ vruchtdragende bomen (eik, kastanje, beuk);
- ✓ vruchtdragende struiken;
- ✓ (gedraineerd) gazon;
- ✓ hoogteverschillen in gras en verharding.

Veel van dergelijke elementen kunnen voor de kinderen een speelprikkel vormen om te zitten of aan te hangen, maar ook om vanaf, over of op te springen. Ze kunnen er een elastiek aan vast maken, hutten mee bouwen, ze gebruiken hen als evenwichtsbalk enzovoort.

Een ruimte als speelprikkel

Door veel kinderen wordt een braakliggend terrein met een bult zand en ruigte hoog gewaardeerd. Daar zijn veel speelmogelijkheden en –functies aanwezig. Niet alleen braakliggend terrein, maar ook hoeken plantsoen en straat zijn soms favoriet bij een groep kinderen. Eenvoudige aanpassingen aan beheer en onderhoud en duidelijke voorlichting naar burgers kunnen deze speelruimte behouden. Voorbeelden hiervan zijn:

- ✓ hutten niet opruimen (zeker niet in vakanties);



Speelprikkel

- ✓ stukken ruigte zo lang mogelijk laten bestaan;
- ✓ waarschuwborden voor automobilisten plaatsen;
- ✓ niet op elke klacht van omwonenden over spelende kinderen ingaan.

Sturen in het medegebruik van het openbaar groen kan door sortimentskeuze. Struiken met grote doornen zijn absoluut niet aantrekkelijk voor kinderen en planten met giftige vruchten/bladen/schors mogen niet worden toegepast.

Andere eenvoudige voorbeelden van het beter bespeelbaar maken van openbaar groen zijn hoogteverschillen in het gazon (werken ook goed anti-voetbal), vaker toepassen van bloemenmengsels en het gefaseerd maaien van gras.

In heestervakken en blokhagen kunnen uitsparingen worden gemaakt waar kinderen hun hutje kunnen hebben. Hagen kunnen op verschillende hoogten gesnoeid en niet recht maar golvend aangeplant worden. Het toepassen van groenblijvers in bosplantsoen of solitair draagt ook bij aan de bespeelbaarheid van openbaar groen.



Speelprikkel

Samengevat

Juist het aanbrengen van hoogteverschillen, randen en eenvoudige objecten prikkelen de fantasie van kinderen om zelf spelen te verzinnen of bestaande spelen aan te passen. Anders gezegd: "speelprikkels vergroten de speelruimte."

BIJLAGE II. ONTWIKKELING VAN HET KIND

Globaal kunnen er drie typen ontwikkeling worden onderscheiden:

Het spel bevordert de motorisch-lichamelijke ontwikkeling:

De ontwikkeling van de grove en fijne motoriek, vaardigheden zoals lopen, zwemmen, springen, klimmen en klauteren, manipulatie van kleine voorwerpen en materialen, werpen, vangen. De ontwikkeling van visuele, auditieve en tastwaarnemingen zoals geheugen, discriminatie, analyse, synthese, waarnemen van textuur, temperatuur, trillingen.

Het spel bevordert de sociaal-emotionele ontwikkeling:

De ontwikkeling op sociaal en emotioneel vlak; *ontwikkeling van zelfbeeld*: behoren tot een groep (familie, etnische groep); *ontwikkeling van eigen gevoelens*: angst, drift en vriendschap; *ontwikkeling van zelfstandigheid*: het maken van eigen keuzes, trouw blijven aan eigen keuzes, uitvoeren van eigen keuzes, met of zonder hulp van anderen; *ontwikkeling van sociale vaardigheden*: het omgaan met anderen (het leggen, onderhouden en beëindigen van contacten), het omgaan met regels, het omgaan met gezagsverhoudingen; *ontwikkeling van sociale zelfredzaamheid*: zorgen voor uiterlijke verschijningsvorm en lichamelijke verzorging, vaardig worden in het zorgen voor de omgeving; *ontwikkeling van waarden en normen*: Het ontwikkelen van waarden en normen is van groot belang en staat ook centraal in de visie van de overheid.

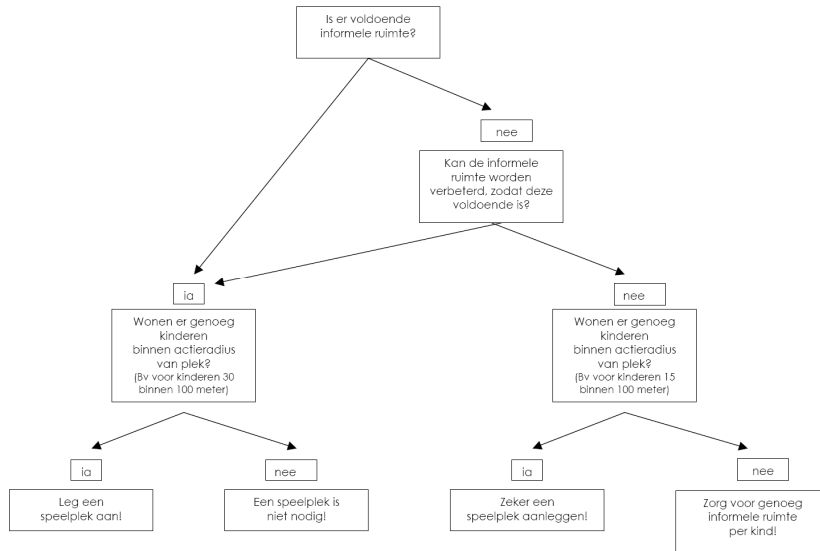
Het spel bevordert de cognitief-psychische ontwikkeling:

Logisch denken en probleem oplossen: classificatie, in serie zetten, oorzaak-gevolg; *structurering van ruimte*: grenzen van wat is hoog, laag, ver, dichtbij, hard of zacht worden daarbij verlegd, kennis van eigen lichaam; *structurering van tijd beleven*: dag en nacht, seizoenen en het afwachten van een regenbui, dag-, week-, jaarindeling/seizoenen, heden/verleden/toekomst, opeenvolging van gebeurtenissen, activiteiten en werkzaamheden; *creatieve competentie* vindt overal plaats.

Randvoorwaarden zijn uitdaging en variatie. De aanwezigheid van een uitdagende en gevarieerde speelruimte verruimt de mogelijkheden op dit gebied. Daarnaast analyseren, beoordelen, vormgeven.

Bron: samenvatting diverse pedagogische boeken

BIJLAGE III. BESLISBOOM SPEELPLEK



Figuur 129 Beslisboom analyse speelruimte

Toelichting op de beslisboom: het gaat erom dat er een evenredige verdeling van informele en formele speelruimte ontstaat. Genoeg informele ruimte is daar waar kinderen goed kunnen spelen op de stoep en de straten, in het groen en langs het water. Daar zijn minder speelplekken nodig dan in wijken waar kinderen aan drukke straten met smalle stoepjes wonen. Om te bepalen of er voldoende informele ruimte is, wordt gekeken naar de uitgangspunten in de normentabel voor informele speelruimte, bijvoorbeeld voor de jongste doelgroep per kind minimaal 20 m² aan stoep, grasveld of plein, aansluitend aan de woning.

Is er genoeg informele ruimte dan moeten er circa 30 kinderen bij elkaar wonen om een speelplek voor te behouden of aan te leggen. Is er echt te weinig informele ruimte dan moeten er circa 15 kinderen bij elkaar wonen om een speelplek voor te behouden of aan te leggen.

BIJLAGE IV. WHOZNEXT

Korte inhoud

WhoZnext is een landelijke campagne die ervoor zorgt dat jongeren hun stem laten horen als het gaat om sport. Dit kan het zelf ontwerpen van een sportplein zijn of het organiseren van een sportdag of een sportexcursie. Als onderdeel van de campagne worden in Nederland zogenaamde WhoZnext-teams opgericht. Dit zijn groepjes jongeren die verschillende activiteiten organiseren op sportgebied. De eerste groepen zullen een voorbeeldfunctie hebben om meer jongeren enthousiast te maken een team op te richten. Vandaar de naam WhoZnext: wie volgt. Met deze projectnaam worden anderen uitgedaagd het goede, sportieve voorbeeld te volgen.

Werkwijze

Jongeren kunnen zich rechtstreeks of via een buurthuis, sportvereniging of school bij 'Sportservice Zuid-Holland' aanmelden om een WhoZnext-team te vormen. Daarna is het noodzakelijk om een begeleider (coach) en activiteitengeld te regelen. Beide factoren zijn essentieel gebleken voor het slagen van WhoZnext. Tijdens een voorlichtingsbijeenkomst wordt aan de jongeren verteld wat het project precies inhoudt. Na de eerste bijeenkomst wordt het team getraind, zodat ze goed voorbereid worden op hun taak. Vervolgens gaat het team allerlei (promotie)activiteiten organiseren.

Doel

WhoZnext heeft als doel dat jongeren (vooral) tussen de 14 en 18 jaar blijven sporten en bewegen, maar ook dat zij hierin actief betrokken worden. Jongeren moeten dus niet alleen als consument, maar ook als producent worden gezien. De bedoeling is:

- Dat volwassenen jongeren actief bij hun plannen betrekken waardoor een beter sportaanbod ontstaat.
- Dat jongeren concrete voorbeelden en tips krijgen over de mogelijkheden die er zijn om invloed uit te oefenen.
- Dat door en met jongeren een aantal (jeugdgerichte) sportinitiatieven ontstaat.

Copyright Sportservice Zuid Holland

BIJLAGE V. PROGRAMMA VAN EISEN

Kinderen hebben recht op zowel informele als formele speelruimte. Deze dienen dan ook in voldoende mate aanwezig te zijn voor de leeftijdsgroepen 0 tot en met 5 jaar (peuters en kleuters), 6 tot en met 11 jaar (basisschooljeugd) en 12 tot en met 18 jaar (jongeren). Voor alle leeftijdsgroepen moet het basisnetwerk aan voorzieningen worden gerealiseerd of anderszins in ruimte gereserveerd en aangemerkt worden. In nieuwbouwsituaties moet tevens voor de eerste tien jaar aangegeven worden hoe de piekaantallen kinderen, jeugd en jongeren opgevangen worden.

Bij nieuwbouw of reconstructie is de aanwezigheid van fysieke ruimte (groenvoorzieningen, pleinen etc.) het belangrijkste. Verder kan in drie fasen gewerkt worden aan een goede verdeling van speelvoorzieningen over deze fysieke ruimte. De voorkeur van de gemeente gaat uit naar een basisnetwerk met grotere duurzame plekken met voldoende speelmogelijkheden.

Fase 1 globale planvorming

In deze fase dient aangegeven te worden hoeveel informele en formele ruimte geboden wordt per kind dat er komt wonen. De gemeente hanteert hiervoor normen volgens het speelruimteplan. De 3%-norm kan daarbij als minimum voor formele speelruimte worden gezien¹.

leeftijdsgroep	Informeel	Formeel
0-5 jaar peuters en kleuters	20 m2 per kind aansluitend aan woning (tuin, stoep, plein, grasveldje)	1 speelplek per 35 kinderen Opp: 100 – 500 m2 Loopafstand: ca. 100 m 3 toestellen en 4 speelprikkels
6-11 jaar basisschooljeugd	50 m2 per 5 jeugdigen speelgroen en 50 m2 per 5 jeugdigen grasveld of plein (voetbal, straatspel)	1 speelplek per 70 jeugdigen Opp: 500 - 2000 m2 Loopafstand: ca. 350 m 3 toestellen en 4 speelprikkels
12-18 jaar jongeren	1 ontmoetingsplek per 30 jongeren (zithoek)	1 sportplek per 100 jongeren Opp: 1000 - 6400 m2 Loopafstand: geen, daar waar jongeren wonen 4 sporttoestellen en 4 zitplaatsen

Tabel 20 Verkorte normentabel

¹ De 3%-norm alleen toepassen als er nog geen enkel gegeven beschikbaar is met betrekking tot het aantal kinderen of aantal woningen, met in het achterhoofd de normentabel. Zo gauw er meer gegevens bekend zijn komt de 3%-norm te vervallen.

Fase 2 (concept) stedenbouwkundig plan

In deze fase dient het aantal kinderen dat naar verwachting in de toekomst in het projectgebied komt te wonen, aangegeven te worden. Op basis daarvan kan aangegeven worden:

- 1) hoeveel (in)formele speelruimte er in het basisnetwerk totaal aanwezig dient te zijn en waar deze in grote lijnen komt te liggen (blok, buurt en wijkniveau);
- 2) bij nieuwbouw: hoeveel tijdelijke voorzieningen (plus op het basisnetwerk voor de eerste 10 jaar) nodig zijn om de kinderpiek op te vangen.

Fase 3 uitwerking stedenbouwkundig plan

In deze fase dient op plekniveau aangegeven te worden:

- 1) waar de verschillende speelplekken komen te liggen en voor welke leeftijd deze plekken zijn;
- 2) wat in grote lijnen de omvang en inrichting is van deze speelruimte en de kosten voor realisatie (in verband met reservering beheer- en onderhoudsgelden en later vervangingsreservering).

Toelichtingen bij programma van eisen

Aantallen kinderen, jeugd en jongeren

Er zijn drie verschillende ingangen om het aantal kinderen dat in de toekomst in het projectgebied komt te wonen in te schatten.

Afhankelijk van het bouwprogramma kan de opsteller van het stedenbouwkundig plan een prognose geven van de gemiddelde gezinssamenstelling (CBS-gegevens) en daarmee het verwachte aantal kinderen op lange termijn. Dit aantal kinderen kan gebruikt worden voor het basisnetwerk aan voorzieningen.

Vaak wordt ten behoeve van de onderwijsvoorzieningen een prognose gegeven voor de basisgeneratie (leeftijdsgroep die naar de basisschool gaat circa 4 tot en met 12 jaar). Deze prognoses worden met name opgesteld in nieuwbouwsituaties en grote reconstructies. Dit aantal kinderen kan gebruikt worden voor zowel het basisnetwerk als de piekvoorzieningen.

Er kan op basis van eerder gerealiseerde nieuwbouw- en/of reconstructieprojecten in de gemeente nagegaan worden hoeveel kinderen er per woning gemiddeld wonen (bevolkingsgegevens) in verschillende jaren na realisatie. Deze zouden vertaald kunnen worden naar een prognose van het aantal kinderen per woning voor het betreffende project. Dit aantal kan gebruikt worden voor zowel het basisnetwerk als de piekvoorzieningen.

Kinderpiek bij nieuwbouw

Bij nieuwbouwsituaties is een duidelijke kinderpiek aanwezig. De kinderpiek begint circa vier jaar na de realisatie van het grootste aandeel woningen. De piek duurt voor elke leeftijdscategorie ongeveer zes jaar. Meestal begint aan het eind van de kinderpiek ook gelijk de jeugdpiek en ongeveer vier jaar na de jeugdpiek meteen de jongerenpiek. In een schema ziet dit er als volgt uit:

kinderpiek (0-5 jaar)										
jeugdpiek (6-11 jaar)										
jongerenpiek (12-18 jaar)										
jaar na aanleg	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Tabel 21 Verloop kinderpiek

Het voorzieningenniveau zal hier de eerste tien jaar dus op afgestemd dienen te worden.

Kosten per plek

Voor de aanschaf en aanlegkosten van speeltoestellen en valondergronden kan uitgegaan worden van onderstaande tabel.

	0-5 jaar	6-11 jaar	12-18 jaar	gemiddeld
gemiddeld aantal toestellen per plek	3	3	4	3,3
gemiddeld aantal speelprikkel per plek	4	4	4	4
gemiddelde prijs per toestel	€ 1.900	€ 3.200	€ 2.400	€ 2.500
gemiddelde prijs per speelprikkel	€ 150	€ 250	€ 350	€ 250
% kosten ondergrond tov toestel	35%	65%	35%	45%
gemiddelde prijs per toestel incl. ondergrond	€ 2.565	€ 5.280	€ 3.240	€ 3.695
gemiddelde aanschafwaarde per speelplek (speelvoorzieningen samen)	€ 8.295	€ 16.840	€ 14.360	€ 13.165
% kosten groen/verhardingen e.d. tov speelvoorzieningen	20%	20%	20%	20%
gemiddelde kosten groen/verhardingen e.d.	€ 1.659	€ 3.368	€ 2.872	€ 2.633
totale investeringswaarde per plek	€ 9.954	€ 20.208	€ 17.232	€ 15.798
% kosten overige uitvoeringskosten tov voorzieningen	20%	20%	20%	20%
gemiddelde aanlegkosten er plek	€ 1.991	€ 4.042	€ 3.446	€ 3.160
totale kosten aanschaf en aanleg speelplek	€ 11.945	€ 24.250	€ 20.678	€ 18.958

Tabel 22 Kosten per plek

Op de helft van de plekken voor 6- tot en met 18-jarigen dient een trapveldje aanwezig te zijn. De verharde trapvelden (eventueel kooien) zijn een voorziening voor jongeren van 12-18 jaar. Hiervan dient er voor elke circa 500 jongeren een te zijn.

Colofon

Deze rapportage is tot stand gekomen door de inzet van onderstaande projectteamleden en adviseurs:

Naam	Functie
Wilmar Vlaskamp	Bureau OBB Ingenieurs
Joyce Verschoor	Gemeente Barendrecht, beleidsmedewerker groen en milieu
Andy van Rossem	Gemeente Barendrecht, beleidsmedewerker openbare ruimte
Bianca Rousse	Gemeente Barendrecht, voormalig teamcoördinator buitendienst
Lizette de Zwart	Gemeente Barendrecht, wijkcontactpersoon
Peter Verbaas	Gemeente Barendrecht, wijkcontactpersoon
Maarten Box	Gemeente Barendrecht, ontwerper
Wanda Boeije	Gemeente Barendrecht, beleidsmedewerker jeugd
Sabine Swierts	Gemeente Barendrecht, beleidsmedewerker jeugd
Irma Rasidovic	Gemeente Barendrecht, beleidsmedewerker jeugd
Coen van Aken	Gemeente Barendrecht, financieel adviseur

Foto's:

OBB Ingenieursbureau

Kaartmateriaal:

Gemeente Barendrecht

Met dank aan Tiemen Verhoeks